

A PÉCSI KISTÉRSÉG KOMPLEX FEJLESZTÉSI PROGRAMJA

II. STRATÉGIA

Tartalomjegyzék

Helyzetelemzés	5.
Összefoglaló	5.
Összegzés	7.
1. Kistérségi SWOT-analízis	13.
2. Kitekintés az országos és uniós programozásra	19.
2.1. Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK)	19.
2.2. Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK)	19.
2.3. Európai Unió	20.
2.4. Baranya Megyei Területfejlesztési Program fejlesztési alapcéljai	24.
3. A kistérség jövőképe	25.
4. Célkitűzések	26.
4.1. Célfeladat	30.
4.2. A Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program Stratégiai célrendszere	31.
5. Prioritások	33.
I. Prioritás: Élhető környezet – az életminőség javítása	33.
I.1. Vonzó települési környezet, település-rehabilitáció, településközpontok fejlesztése	33.
I.2. Infrastruktúra fejlesztése	35.
I.2.1. A települési infrastruktúra (szennyvízelvezetés, ivóvízbázis kialakítás, korszerű közvilágítás, útfelújítás) - Lakott külterületek infrastruktúrával való ellátása	35.
I.2.2. Lakótelkek kialakítása, teljes infrastruktúra	36.
I.3. „100-200” Kis lélekszámú leszakadó települések felzárkóztatását célzó program	37.
I.3.1. A pécsi kistérség aprófalvainak, hátrányos helyzetű településeinek, településrészeinek infrastrukturális ellátottságának javítása	37.
I.3.2. Mikrokörzetek bevonásával speciális programok a 100-200 fős települések részére	38.
I.4. Közlekedési helyzet javítása a kistérség egészére kiterjedően	40.
II. Prioritás: Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása, támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra	41.
II.1. Környezetipari fejlesztések	42.
II.1.1. A környezetvédelmi tevékenységgel, környezeti állapottal kapcsolatos adatgyűjtés, adatelemzés	43.
II.1.2. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése	44.
II.1.3. Kapcsolódás a regionális léptékű programokhoz: Ökováros-Ökorégió program	45.

II.1.4. Klaszterek a környezetipari szektorban	46.
II.2. Egészségipar fejlesztése a térségben, „Egészséges Térség”-program	47.
II.2.1. Egészségügyi tevékenységgel, a lakosság egészségügyi állapotával kapcsolatos felmérés, adatgyűjtés, adatelemzés	48.
II.2.2. Egészségipari ágazat versenyképes fejlesztése - Klaszterek az egészségiparban	49.
II.3. Szinergia fejlesztése az életminőség fejlesztési pólushoz kapcsolódó ágazatok között	49.
II.3.1. Szinergia hatással kapcsolatos adatgyűjtés és adatelemzés	51.
II.4. Térségi beruházások elősegítése	51.
II.4.1. Befektetési térkép és értékesítési portfólió-csomag elkészítése (a beruházásra alkalmas ingatlanokra a térségben)	51.
II.4.2. Befektetési lehetőségek megjelenítése	52.
II.4.3. Pécs MJV és a Pécsi kistérségi beruházások harmonizálása	52.
II.4.3.1. Iparterületek kijelölése a kistérségben, beruházások előkészítése, funkció nélküli vállalkozásra alkalmas épületek rehabilitációja	53.
II.4.3.2. Egészségipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése	53.
II.4.3.3. Kulturális ipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése	53.
II.4.3.4. Környezetipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése	55.
III. Prioritás: Képzett, szolidáris társadalom - innovatív együttműködések. Humán erőforrás fejlesztése	57.
III.1.: Rugalmas képzési programok, piacképes tudásszint elérése	58.
III.1.1. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok speciális képzései	58.
III.1.2. Oktatást és foglalkoztatást elősegítő képzési programok rendszerének kialakítása, folyamatos összehangolása a munkaerőpiac igényeivel	59.
III.1.3. Oktatási infrastruktúra fejlesztése	61.
III.2. A Pécsi kistérség versenyképes piaci ágazatokhoz kapcsolódó képzései	62.
III.2.1. Életen át tartó tanulás-felnőttképzés	62.
III.2.2. A térség igényeinek megfelelő szakképzett munkaerő biztosítása specifikus képzéseken keresztül	64.
III.2.3. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése	65.
III.2.4. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése	66.
III.2.5. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése	66.
III.3. Civil stratégia	67.
III.3.1. Partnerség, egyenrangú társadalmi szereplővé válás	68.
III.3.2. Együttműködés, munkamegosztás, szervezetek bevonása a közfeladatok ellátásába	69.
III.3.2.1. Hálózatos nemzetközi együttműködések	70.

III.3.3. A szervezetek működésének stabilizálása, autonóm civil szervezetek	71.
III.3.4. Egységes civil érdekképviselő létrehozása	73.
IV. prioritás Foglalkoztatottság növelése	74.
IV.1. Munkaerőpiaci koordináció erősítése	77.
IV.1.1. Munkaerőpiaci prognózis készítése	78.
IV.1.2. Foglalkoztatási paktum – Koordinációs szervezet kialakítása	78.
IV.1.3. Mikro-, kis-, és középvállalkozások részére rugalmas, gyors gyakorlati képzések (betanító-képzés, szakképzés, menedzsment képzés)	79.
IV.2. Foglalkoztatási programok	80.
IV.2.1. Közmunka és közhasznú-munka, tranzitfoglalkoztatási és képzési programok; csökkentett munkaképességűek reintegrációja a munkaerőpiacra	81.
IV.2.2. Reintegrációs tréningek	81.
IV.3. Versenyképes mikro-, kis- és középvállalkozások segítése	83.
IV.3.1. Inkubátorház, call center szolgáltatások	83.
IV.3.2. Tanácsadás (jogi, adó, könyvviteli, pénzügyi, finanszírozási, menedzsment)	83.
V. Prioritás: A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása	85.
V.1. Pécs Európa Kulturális Fővárosa 2010	86.
V.1.1. Kulturális tevékenységre és az ezzel kapcsolatos lakossági elvárásokra vonatkozó adatgyűjtés, adatelemzés	87.
V.1.2. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek eszközállományának fejlesztése	88.
V.1.3. Klaszterek a kulturális iparban	88.
V.2. Térségi örökségprogram	89.
V.2.1. Világörökségi helyszínek bemutathatóvá tétele, térségi műemlékek megőrzése	89.
V.2.2. Tájházak, közösségi házak, múzeumok, gyűjtemények, kiállítóhelyek	90.
V.3. Térségi marketing, kommunikáció, PR	90.
V.3.1. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése	91.
V.3.2. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése	91.
V.3.3. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése	92.
V.4. Rendezvényturizmus, kulturális és konferencia turizmus	93.
Mellékletek	94.
1. Műhelymunka-sorozat - Mikrokörzeti SWOT-analízis	95.

– A PÉCSI KISTÉRSÉG KOMPLEX FEJLESZTÉSI PROGRAMJA –

HELYZETELEMZÉS

ÖSSZEFOGLALÓ

Bevezetés

A Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési programja helyzetfeltáró elemzésének elkészítésekor programkészítőként figyelembe vettük, hogy a helyzetfeltáró munka közösségi módszerekkel való elvégzése jelentős kezdeményező energiákat szabadíthat fel, elősegítheti a fejlődésben érdekelt és érintettek egymásra találását, közös gondolkodását és cselekvését.

A **közösségi módszerek** közül a helyzetfeltárásnál a SWOT-analízist alkalmaztuk, mely a települések és a kistérség területfejlesztésben érdekelt szereplői (vállalkozások, civil szervezetek, önkormányzatok, önkormányzati társulások) közreműködésével készült. A 6 településen elkészült mikrokörzeti SWOT-analízis változó eredményeket hozott. Segített árnyaltabb képet kialakítani a kistérség egészéről, hiszen látványos különbségek mutatkoztak az egyes településeken meglévő erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek között. Ugyanakkor a kistérség egészére jellemző információk (problémák, veszélyek, lehetőségek, erősségek) számos kiskörzeti műhelymunkán megerősítésre kerültek. A közösségi módszer alkalmazásával a mikrokörzetek műhelymunkáinak szereplői közötti párbeszéd során érezhetőek voltak az együttgondolkodás, a térségi identitás pozitív hatásai.

A **kistérség általános jellemzésénél** eredménnyel alkalmaztuk a kistérség önkormányzatainál, vállalkozó szervezeteinél végzett felmérések adatait, valamint a térségről készült **stratégiai program aktualizálásának eredményeit**, megyei és kistérségi elemző munkákat, melyek a társadalmi, gazdasági és környezeti információkat szolgáltatták.

Az idegenforgalom, turizmus, kulturális örökség vizsgálatát a pécsi kistérség térségfejlesztési szakértői végezték el.

A **statisztikai adatokat** KSH és TEIR adatbázisa alapján készítettük, szem előtt tartva az adatelemzés következtetéseinek fontosságát.

A fejezetek felépítésénél figyelembe vettük a Dél-Dunántúl készülő fejlesztési stratégiájának helyzetelemzését, illetve a Baranya Megyei Területfejlesztési Program idevonatkozó fejezeteit, továbbá a Dél-dunántúli Régió Komplex Fejlesztési Programját, a kapcsolódó Regionális Akciótervet. A stratégia elkészítésénél fontos szempontnak tekintettük a környező kistérségek, fejlesztési területek programjainak megismerését (Pécsi kistérség fejlesztési programjai, Pécs MJV fejlesztési koncepciója, Pécsi Kistérség agrárstruktúra-, és vidékfejlesztési programja, NFT II. (Európa Terv 2. 2007-13) elkészült anyagai, Pécsi Foglalkoztatási Stratégia, Pécsi Gazdaságfejlesztési Program elkészült részei, Az életminőség pólusa (Pécsi Versenyképességi Pólus fejlesztési dokumentum), a Mecsek Komplex ökoturisztikai fejlesztési programja, Pécs Kulturális Főváros 2010 Programja.

Az **összehasonlítás és viszonyítás** komplex feladatát a kistérségben feltárt helyzet, valamint a megyei és régiós adatok, továbbá a már létező megyei és regionális és kistérségi helyzetfeltárás elemei alapján végeztük el.

Az említett intézkedések értékelése a korábban készült térségi tanulmányok (Baranya Megye Területfejlesztési Programja, Baranya Megye Környezetvédelmi Programja, Baranya Megye Turisztikai Magterületei) megállapításai nyomán, valamint a gazdasági helyzet mutatóinak (jövedelmi adatok, aktív népesség, valamint az adóbevallókra vonatkozó adatok, és a termelési adatok alakulása) elemzésével történt. Számba vettük még a munkahelyteremtés, foglalkoztatási, munkanélküliséget jellemző adatokat is (Baranya Megyei Munkaügyi Központ, Elemzés 2005.), továbbá az elkészült települési környezetvédelmi programokat, melyről átfogó elemzést készítettünk. A helyzetelemzés épül a kistérség civil stratégiájának anyagaira, illetve a többcélú kistérségi társulás adatbázisára.

A **helyzetfeltárás és stratégiai programkidolgozás** fontos mozzanata volt a térségi egyeztetés továbbá a Baranya Megyei **kistérségekkel való folyamatos együttműködés**, amely megteremtheti partnerségen alapuló területfejlesztés bázisát.

A fentiekben ismertetett stratégiai program elkészítése során igazodtunk az Európai Unió belüli programozási normákhoz.

és lehetőségek elemzése előtt azonban hangsúlyozni kell, hogy a kistérségen belül a pár mecseki települést kivéve a közlekedés jól megoldott. Ez természetesen elengedhetetlen, hiszen a város környéki falvakból jelentős mértékű ingázás történik nap, mint nap.

A térség vasúti és közúti közlekedési helyzete sok tekintetben előnytelen. A régió nagy kapacitású közúti és vasúti hálózati elemei Budapest felé irányulnak.

A **foglalkoztatottság és a munkanélküliség** alakulása jelentősen függ a gazdasági helyzet alakulásától, a beruházási hajlandóságtól, a működő tőkéttől. Az elmúlt négy esztendőben a pécsi mikrorégióban nem történt olyan termelő beruházás, amely jelentős munkaerő igényvel lépett volna fel. Az elmúlt évek legnagyobb termelő beruházása az 1998-ban átadott ELCOTEQ mikroelektronikai gyára volt.

Az Európai Unió 2000-ben tűzte ki célul, hogy tíz év alatt el kell érni a 70%-os foglalkoztatási szintet, mivel Magyarország 2004 május 1-től tagja az uniónak, ezért ez a cél ránk is vonatkozik.

A Pécsi Kistérség **foglalkoztatási helyzete** kiemelkedően jó a megyén belül, ennek ellenére a gazdasági aktivitást tekintve óriási az elmaradásunk az EU-s célszámhoz képest.

A kistérség lakosságából 144.971 fő tartozik a gazdaságilag aktív korú 15-64 éves korosztályba. A gazdaságilag aktív korú népességből mindössze 75.524 fő a foglalkoztatott, tehát a foglalkoztatási ráta 52,1%-os.

Az **agráriumban** tevékenykedő regisztrált gazdaságok száma a kistérségben 472 db, ez a megyei összes regisztrált gazdaság (5119 db) 9,2%-a. Östermelőként mindössze 674 fő regisztráltatta magát, holott a térség nyilvántartott östermelőinek a száma 4958 fő. Ez gyakorlatilag azt is jelenti, hogy az östermelőknek mindössze 14%-a folytat érdemben mezőgazdasági termelést, a többiek esetében valódi gazdálkodásról nem beszélhetünk.

A Pécsi Kistérség **gazdasági szerepét** jól reprezentálja, hogy a megyében lévő 13.885 társas vállalkozásból 9.917 (71,4%) ebben a mikrorégióban működik.

A megyeszékhely kiemelt helyzetéből adódóan Baranya megyében a Munkaügyi Központ Pécsi Kirendeltségének és térségének van a legkedvezőbb helyzete a munkanélküliség szempontjából.

A Pécsi Kistérség **gazdasági helyzetére** meghatározó hatást gyakorol Pécs város demográfiai és gazdasági súlya. Pécs hazánk ötödik legnagyobb városa, a régióközpontok egyike.

Ez azt jelenti, hogy a népesség mellett a gazdasági tevékenységek túlnyomó része is egy településre koncentrálódik, és ezen a településen sok tekintetben más szerkezeti adottságokról, fejlettségről kell beszélnünk, mint az öt körülvevő területeken. A regionális vezető szerep azt is jelenti, hogy Pécsnek a többi megyei kistérségi központtal ellentétben nem csak saját kistérségét kell integrálnia, hanem magának is meg

kell találnia pozícióját a hazai és nemzetközi munkamegosztásban. Ahogy az ország gazdaságában Budapest, úgy Pécs is meghatározó jelentőségű a maga régiójában.

A rendszerváltást követően a nehéziparban felszínre kerültek a már korábban kialakult válságjelenségek. Pécs **nehézipara és bányászata az évtized során leépült**. A felhagyott ipari területek, meddőhányók rekultivációja és újrahasznosítása már elkezdődött, ilyen területen Pécsen ipari park kialakítására került sor. A bányabezárások öröksége a még mindig magas munkanélküliség, mivel a nehézipar helyét nem tudta átvenni a modern feldolgozóipar. Pécs városában ipari park működik. A parkban 11 cég telepedett meg, összesen 2825 főt foglalkoztatva (köztük az ELCOTEQ Magyarország Elektronikai Kft. önmagában 2400-at). 2002-ben a parkban Innovációs Központot hoztak létre, 2004-ben elnyerte az Integrátori Ipari Park címet.

A pécsi kistérséget - **természetföldrajzi adottságait** tekintve - az ország egyik legváltozatosabb, ugyanakkor számos, csak erre a területre jellemző adottsággal bíró körzetként értelmezhetjük. Területén mind a síkvidékek (Pécsi-síkság), mind pedig középhegységi felszínformák (Mecsek-hegység) fellelhetők, e kettősség nagyban hozzájárul unikális jellegéhez. Pécs város szlogenjében megfogalmazott mediterrán hangulat Pécs és környékének sajátos éghajlati adottságaiból következő jellemzőkre utal.

A civil aktivitás kiemelkedő a kistérségben, a Baranya megyében található nonprofit szervezetek több mint kétharmada a vizsgált területen található.

A kistérségben működő szervezetek 91%-a a megyeszékhelyen, 9%-a a községekben található. Kiemelkedően magas a lakosság számukhoz viszonyítva is a közösségek száma az **501 és 1000 lakossal rendelkező településeken**. Ezeket az itt szereplő községeket szervezetszám alapján két részre oszthatjuk: Abaliget, **Baksa és Orfű alkotja az erős közösségi szellemmel rendelkező** egyik csoportot, **Bogád, Gyód, Kőkény és Pécsudvard** a másikat. Kiemelkedően magas a szervezetek száma a közel 5000 lakosú Kozármislenyben. A mutatók alapján elmondható, hogy a **Pécsi kistérség nonprofit szférája igen erős**, nagy számú szervezettel bír, az országos és a Baranya-megyei átlagot jelentősen meghaladja.

A **térség közigazgatásának alakulásában** fontos szerepet játszott a közigazgatási reform megindulásával a kistérségek területi-statisztikai rendszerének felülvizsgálata, ami 2003-ban kezdődött meg. A reform egyik fontos célja, hogy a térségi társulások között hatékony együttműködés alakuljon ki. Ennek alapja volt a térbeli összefüggések, gazdasági-társadalmi folyamatok áttekintése. A területi-statisztikai lehatárolás felülvizsgálatának eredményeképpen a korábbi, 69 településből álló pécsi statisztikai körzetből kivált a szentlőrinci agglomeráció 20 településsel. A siklói térséghez inkább gravitáló Újpetre és környéke a siklói körzethez sorolódott, továbbá Pereked és Berkesd a Pécsváradi statisztikai kistérséghez csatlakozott. Így

2004. január 1-től, a 244/2003.(XII. 18) kormányrendelet alapján, ma 39 település tartozik a pécsi kistérséghez.

A közigazgatási reformot folyamatosan figyelemmel kísérték a térség önkormányzati döntéshozói, szakemberei. A változásokra felkészülve 2003. 12. 09-én megalakult a Pécs és Környéke Területfejlesztési Önkormányzati Társulás az 1997 évi CXXXV. Tv alapján, azzal a szándékkal, hogy ha hatályba lép a társulásokkal kapcsolatos törvény, a kistérség települései együttesen és rugalmasan tudjanak reagálni.

Az **alapfokú oktatásban** is meghatározó a nagyváros szerepe. A térség kistelepülésein 13 óvoda, míg a nagyváros Pécs területén 24 óvoda működik nagyrészt városi fenntartásban (19 db). 12 településen működik általános iskola a városkörnyéken (Abaliget, Baksa, Bogád, Egerág, Görcsöny, Gyód, Kozármisleny, Kővágószőlős, Orfű, Pellérd, Pogány, Szalánta). Pécssett 22 általános iskola várja a térség kisiskolás korú gyermekeit. A többcélú társulás megalakulásakor a társulás és a települések döntéshozói, oktatási szakemberei áttekintették az iskolai és óvodai kapacitást. Néhány intézmény bezárása indokolttá vált az alacsony gyermeklétszám miatt (Bakonya, Aranyosgadány). Ám néhány működő intézmény fennmaradása is veszélyben van, az ingadozó és alacsony gyermeklétszám valamint a pécsi iskolák elszívó ereje miatt. Sürgető egy új, kistérségi **oktatáspolitikai cselekvési terv** kidolgozása és végrehajtása. A nagyváros és a kistelepülések közösen keresik a hatékony, racionális megoldást.

Az **egészségügy** területét vizsgálva Pécs városában teljes az egészségügyi ellátási szolgáltatás és a településeken általában csak háziorvosi ellátás illetve maximum gyermekorvosi és fogorvosi szakellátás alakult ki. A kistelepülések éjszakai és hétvégi ügyeleti ellátását - a felnőtt és a gyermekkorú lakosság részére - kivétel nélkül a városi egészségügyi intézmények biztosítják.

A **szociális és gyermekjóléti feladatok** esetében egy egységes szakmailag magas szintű hálózatot kiépítése történt meg, melyet a Pécssett működő Gyermekjóléti és Családsegítő Intézmény biztosít.

A térség fejlesztési koncepciójának kialakítása során elengedhetetlen a **környezetvédelmi szempontok** figyelembe vétele. A települések környezeti problémáit nagy részben a településekhez kötődő hatótényezők okozzák (hulladék, szennyvíz, közlekedés).

Különböző mezőgazdasági és ipari vállalkozások tevékenységéből is származhatnak légszennyezést okozó kibocsátások, a jelentősebb helyhez kötött légszennyező forrásokat (döntően kémények) a környezetvédelmi felügyelőségek ellenőrzik. Ezek a kibocsátások többnyire kisebb területeket érintenek.

A **hulladékgazdálkodási** törvény alapján az önkormányzatoknak 2003. január 1.-ig kötelezően ellátandó közszolgáltatásként a települési hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatást kellett szerveznie, mely kiterjed a közterületeken, ingatlanokon alkalmas gyűjtőedényben összegyűjtött települési szilárd hulladékok elszállítására és a települési folyékony hulladék ideiglenes tároló létesítmények kiürítésére, elszállítására. A kistérség valamennyi településén szervezeten történik a szilárd települési hulladékok gyűjtése. Néhány településen van lehetőség már a papír, üveg és műanyag hulladékok szelektív gyűjtésére is. A települések a megnövekedett hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladataikat térségi összefogás keretében tudják csak megvalósítani. A regionális hulladékgazdálkodás a **Dél-Dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Terv** alapján történik, ami a jelenlegi lerakási gyakorlat alapvető megváltoztatását tűzte ki célul. A térség településeinek többsége rendelkezik már települési hulladékgazdálkodási tervvel is.

A hulladékgazdálkodás terén egyik legsürgetőbb feladat a térségben **az állati eredetű hulladékok elhelyezésének** megoldása. A kistérség településeinek többségében ez nem megoldott. Néhány helyen van még döngkút, de ezek többnyire nem felelnek meg az előírásoknak, és az Országos Hulladékgazdálkodási Terv hosszú távú célja 2008-ra az ország valamennyi döngkútjának felszámolása.

A szippantott **szennyvíz gyűjtését és elszállítását** jelenleg a kistérség településein eltérő módon oldják meg. Van, ahol kötelező közszolgáltatás keretein belül, van ahol a lakók egyénileg gondoskodnak róla.

A **szennyvízhálózat** kiépítettségét tekintve a Pécsi Kistérségben a pellerdi szennyvíztisztító telep funkcionál regionális telepként. A telep kapacitása alkalmassá teszi további települések csatlakozását is. Az orfői telep a települést látja el. Kapacitása jelenleg megfelel a változó igényeknek, azonban hosszabb távon bővítést igényel. A görcsönyi gyökérszűrés szennyvíztisztító csak az új lakótelepet látja el, de a meglévő csatornahálózattal és a telep működésével kapcsolatban sok probléma adódik. A Kővágószőlős-Cserkút-Bakonya-Kővágótöttös-Boda szennyvízhálózatának kiépítése befejeződött, ám a **kistérség településeinek többsége még nem rendelkezik csatornahálózattal.**

A **természetvédelem** kiemelkedő fontossággal bír a kistérségben. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén négy új tájvédelmi körzet kialakítása várható, melyek közül a régóta tervezett **Nyugat-Mecseki Tájvédelmi Körzet** és a jelenlegi Kelet-Mecseki Tájvédelmi Körzet összevonásával létrejön a **Mecsek Tájvédelmi Körzet**. A tájvédelmi körzet újonnan bevont területei a Mecsek hegység nyugati nyúlványai, melyek már meglévő védett területeket is tartalmaznak. Ennek megfelelően a Melegmányi-völgy Természetvédelmi Terület, a Jakab-hegy Természetvédelmi Terület, a Pintér-kert Természetvédelmi Terület és az Abaligeti-barlang felszíne Természetvédelmi Terület része lesz a Nyugat-Mecseki Tájvédelmi Körzetnek illetve a Mecseki Tájvédelmi Körzetnek, mint átminősített területek. A

tervezett Mecseki Tájvédelmi körzet új területei csaknem teljes egészében a kistérség területén helyezkednek el.

A **kistérség idegenforgalmának** vonatkozásában mind kapacitásban, mind vendégforgalomban domináns a pécsi kistérség Baranya-megyében. A pécsi kistérségre, ezen belül Pécs körzetére koncentrálódik a kereskedelmi szálláshelyi vendégforgalom, a magánszálláshelyi dominanciája viszont a Mecsek-hegyháti és Siklós-Villány-Harkány térségre jellemző. Jelentős népességszáma következtében viszont a fajlagos vendégforgalmi mutatók alapján a pécsi térség kiemelkedése nem olyan markáns, ezeket vizsgálva csupán Orfű és Abaliget kiemelkedő jelentőségű a kistérségben.

1. Kistérségi SWOT–analízis

Erősségek	Gyengeségek
Környezeti és természeti állapot	
<ul style="list-style-type: none">• Felszín alatti vízkészletekben gazdag terület• Nemzetközileg is híres természetvédelmi területek• Történelmi-építészeti emlékek (Világörökség, Árpádkori templomsor, védett településrészek, épületek, kastélyok)• Gazdag élővilág• Mediterrán jellegű éghajlati elemek• Változatos és vonzó környezet, biológiai sokszínűség, ezen belül a védett növény- és állatfajok nagy száma• Fejlett hulladékgyűjtés• A megújuló energiaforrások és természeti erőforrások (biomassza, termál- és hévizek)	<ul style="list-style-type: none">• Hiányosságok a települési infrastruktúrában (pl. szennyvíz-elvezetés), alacsony a települések szennyvízkezelési ellátottsága, hiányos ivóvíz-, villamos-, közúti közlekedési- és távközlési hálózat• Nagyszámú szennyezett, hasznosítatlan ipari és katonai terület (barnamezős övezetek), pl.: Kővágószőlős, Pellérd• Településközpontok részben rendezetlen képet mutatnak• Megfelelő műszaki védelemmel nem rendelkező, ill. az illegális hulladék lerakók száma magas• A talajvízkészletek erősen szennyezettek, érzékeny vízbázisok• Viszonylag alacsony a szelektív hulladékgyűjtés aránya
Közlekedés	
<ul style="list-style-type: none">• Nemzetközi úthálózat (Helsinki korridorok) érintik a kistérséget• Pécs-pogányi repülőtér szilárd kifutópályája, világító- és radarberendezései kiépültek• Vasúti törzsvonal áthalad a kistérségen	<ul style="list-style-type: none">• Közlekedési elzártság, peremhelyzet a gyorsforgalmi utak hiánya miatt• Különösen elzárt, nehezen megközelíthető települések• Közúti közlekedési hálózat szerkezete kedvezőtlen• Vasúti pályák műszaki színvonala alacsony• Mellékútvonalak és helyi önkormányzati utak burkolatának állapota rossz• Tömegközlekedés gyengeségei a kistelepüléseken
Térszerkezet	
<ul style="list-style-type: none">• Pécs, a kistérség központjának régiócentrum szerepköre	<ul style="list-style-type: none">• Monocentrikus kistérségi szerkezet• Aprófalvas területek a kistérségben• Pécs város dominanciája• Vidéki önszerveződés fejletlensége

	<ul style="list-style-type: none">• Hiányos falugondnoki hálózat• Erősen eltérő településméretek, kisváros hiánya a térségben• Kontrollálatlan urbanizációs folyamatok, leszakadó településrészek (pl. Pécs-Kelet, Eszterágpusztá, Keresztespuszta)
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none">• Új gazdasági szektorok kialakulásához megfelelő feltételek megléte (<i>környezeti, kulturális és egészségipar</i>)• Erős tradíciók és szakmakultúra néhány hagyományos ipari ágazatban (<i>élelmiszeripar, textil- és bőripar</i>)• Versenyképes kutatási eredmények előállítására képes tudományos bázis, Pécsi Tudományegyetem jelenléte• A fejlesztéseket finanszírozni képes rugalmas takarékszövetkezeti rendszer (6)	<ul style="list-style-type: none">• KKV-k elégtelen tőkeellátottsága• Kényszervállalkozások nagy aránya• Kedvezőtlen vállalkezési struktúra (vállalkozások 95%-a mikro-vállalkozás)• Alacsony K+F ráfordítás• Tudományos bázisok, kutatóhelyek és a vállalkozások gyenge kapcsolata• Tömeges létszámleépítések a térségben• Rugalmatlan üzleti szolgáltatói szektor
Turizmus	
<ul style="list-style-type: none">• Kedvező hidrogeológiai adottságok, kiterjedt védett természeti területek (10)• Új turisztikai ágazatok megjelenése (örökségturizmus, ökoturizmus)• Német, horvát, szerb nemzetiségek és cigány kisebbség jelenléte, kiemelkedő aránya országos viszonylatban• Meglévő megvalósíthatósági tanulmányok nagyprojektek végrehajtásához• Kijelölt lovastúra útvonalak• Számottevő kulturális kínálat• Idegenforgalmi képzés közép- és felsőfokon (Pécs)• Művészeti aktivitás Pécssett• Gazdag épített örökség, kulturális értékek, hagyományok <p>Fejlett borturizmus (Pécs-Mecseki Borút)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Meglévő kulturális adottságok turisztikai szempontú kihasználása megoldatlan (10)• Erős szezonáltság a turizmus ágazatban• Kedvezőtlen szerkezetű szálláshelykínálat, túlnyomórészt alacsony komfortfokozatú és szezonálisan működő szálláshelyek• Kerékpáros turizmus infrastrukturális alapjai jórészt kiépítetlenek (Pécs-Orfű kerékpárút)• Kiugróan rövid átlagos tartózkodási idő Pécssett
Agrárrium	

<ul style="list-style-type: none">• Kedvező agro-ökológiai potenciál• Változatos természeti és épített tájak, egészséges vidéki környezet• Minőségi szőlő- és borkultúra, akkreditált borminősítő labor a térségben• Még meglévő termelési hagyományok	<ul style="list-style-type: none">• Az agrárszféra hozzáadott értékek előállításai képessége, jövedelmezősége és tükeellátottsága alacsony• Gyenge agrár-szaktanácsadói hálózat
Oktatás és kutatás	
<ul style="list-style-type: none">• Versenyképes kutatási eredmények előállítására képes regionális egyetem (élettudományok, élelmiszer-gazdaság, környezettechnológiák, energetika)• Versenyképességi pólus stratégiához kapcsolható tudományos háttér a Pécsi Tudományegyetemen• Meglévő térségi intézményi központok a szakképzésben	<ul style="list-style-type: none">• A középfokú oktatás, szakképzés és felsőoktatás gyenge gyakorlat- és piacorientáltsága• Intézményi elaprózottság, regionális koordináció hiánya a szakképzés területén• Nincs képzési prognózis a térségben, a Pécsi Tudományegyetem nem rendelkezik elfogadott stratégiával• Minőségbiztosítási rendszer hiánya a képzési rendszerben
Egészségügy és szociális ellátás	
<ul style="list-style-type: none">• Az egészségügyi szolgáltatások közel teljes spektrumát biztosítani képes intézményhálózat Pécssett• Intézményi társulások• Európai színvonalú egészségügyi szolgáltatások• Szociális felzárkóztató programok működése• Kistérségi gyermekjóléti és családsegítő-hálózat• A járóbeteg ellátás megfelelő területi lefedettséget biztosító hálózata• Esélyegyenlőségi intézmények, regionális szociális intézmények jelenléte a kistérségben	<ul style="list-style-type: none">• Alacsony népsűrűség, öregedő népesség, természetes fogyás a térség nem városi területein• Negatív vándorlási mutató• Alapellátás és ügyeleti rendszer hiányosságai és rendezetlen helyzete, a közép-felsőfokú végzettségű egészségügyi és szociális szakemberek hiánya a kistélepléseken• Néhány településen a jelentős számú cigány kisebbség és hátrányos helyzetűek leszakadása• Fejletlen informatikai háttér• Egészségügyi intézményi párhuzamosság Pécssett (Megyei és Egyetemi)

Lehetőségek	Veszélyek
Környezeti és természeti állapot	
<ul style="list-style-type: none">• Élhető környezet kialakítása (szennyvízhálózat, közlekedés, internet)• Ipari Parkhoz- Pogányi reptér gazdasági lehetőségeinek kihasználása• Ipari célokra területek kijelölése ⇨ Logisztikai központ• A természeti erőforrások komplex és környezettudatos hasznosítása (öko- és vízi turizmus, környezeti nevelés, tájgazdálkodás, biomassa termelés és hasznosítás, természetvédelem)• Jelentős környezeti ipar telepíthető a hulladékgazdálkodás meglévő rendszerére (Ökováros)	<ul style="list-style-type: none">• Források hiányában tovább lassul a települési szennyvízkezelő rendszerek, műszaki infrastruktúra kiépítése• A térség részein továbbra is kiépítetlen marad az ivóvíz-, villamoshálózat és egyéb közművek• A növekvő gépjárműforgalom növekvő környezetterhelést okoz (légszennyezés, zaj és rezgés)• A biodiverzitás csökkenése• Az elégtelen környezetvédelmi és közlekedési infrastruktúra növeli a térség leszakadását
Közlekedés	
<ul style="list-style-type: none">• Helsink-i korridorok érintik a régiót, gyorsforgalmi utak hálózatához kapcsolódik a térség• Pécs-Pogányi repülőtér szerepe növekszik a diszkont (fapados) légitársaságok terjeszkedése miatt• Európai Unió támogatások igénybevételére nyílik lehetőség a környezetbarát közlekedési módok elterjesztése érdekében• Horvátország rövidtávon, a balkáni államok középtávon csatlakoznak az Európai Unióhoz	<ul style="list-style-type: none">• Források hiánya és a túlterheltség következtében egyre romló közúthálózat• A Pécs-Pogányi reptér nem kapcsolódik be megfelelően a nemzetközi légiközlekedésbe• Egyéni közlekedés részesedése növekszik a közösségi közlekedés rovására• Nő a közúti hálózat aránya• Községi közlekedési infrastruktúra finanszírozási és jogszabályi háttere megoldatlan marad
Térszerkezet	
<ul style="list-style-type: none">• Informatikai infrastruktúra kiépítése oldja a vidéki térségek fizikai megközelíthetőségének nehézségeiből származó hátrányokat• Vidéki, természetközeli lakó- és életkörülmények vonzereje nő• Felértékelődik a kulturális és társadalmi sokszínűség	<ul style="list-style-type: none">• A vidéki életminőség további romlása, fokozódó elvándorlás, elnéptelenedés, romló körösszetétel, leszakadó kistelepülések ellehetetlenülése• Erősödő társadalmi igény a különböző társadalmi rétegek és etnikai csoportok elkülönülésére, szegregáció• A természeti- és a kulturális örökség eróziója,

	öregező épületállomány, nagy értékű, műemléki épületállomány elértéktelenedése és megürülése
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none">• A kistérség belső erőforrásainak hatékonyabb gazdasági hasznosítása• Pécs régióközponti szerepköre erősödik, ebből fakadó előnyök kisugároznak a kistérség egészére• Az EU-források hatékony felhasználása• Az információs társadalom kiteljesedése	<ul style="list-style-type: none">• Országos gazdasági növekedés lassulása, esetleg negatív gazdasági folyamatok megindulása• Negatív trendek a világgazdaságban• A szakképzett munkaerő elvándorlásának fokozódása• Önkormányzatok passzivitása a gazdaságfejlesztés terén fennmaradó törvényi előírások és finanszírozási eszközök hiányában
Turizmus	
<ul style="list-style-type: none">• A belföldi turizmus szerepe tovább fokozódik, az állami ösztönzők hosszú távon életben maradnak (Üdülési Csekk)• A térség elérhetősége nagymértékben javul• A rövid, pár napos városlátogatások és kulturális motivációjú turisztikai látogatások aránya növekszik, fesztiválturizmus• A konferencia- és üzleti turizmus iránti igény növekszik• Az Európa Kulturális Főváros 2010 projekt kapcsán a térség nemzetközi ismertsége jelentősen növekszik, turisztikai nagyberuházások érik el a kistérséget	<ul style="list-style-type: none">• A régió elérhetőségi viszonyai nem javulnak számottevően• Az országos turisztikai marketingszervezet továbbra is „Budapest-Balaton-Pusztá” marketinget folytat, nem véve tudomást a térség turisztikai potenciáljáról• Külföldi turisták városlátogatásai a fővárosra koncentrálnak• Szállodai kínálat minőségének fejlődése elmarad, magas színvonalú szállodakapacitás továbbra sem létesül a térségben• A belföldi turisták külföldi desztinációkat választanak• Önkormányzati törvény okozta szabályozási-finanszírozási problémák fennmaradása• Globális trendeknek köszönhetően visszaesik a külföldiek beutazása (terrorfenyegetettség, járványveszély)
Agrárrium	
<ul style="list-style-type: none">• A kiépülő gyorsforgalmi úthálózat révén a javuló szállítási lehetőségek segítségével a térség intenzívebben tud kapcsolódni a távolabbi fogyasztói piacokhoz• Egészségturizmus terjedése, növekvő kereslet az egészséges élelmiszerek (organikus gazdálkodás)	<ul style="list-style-type: none">• Leépülő agrárvámok az EU és a fejlődő országok között, élesedő verseny• Olcsó, külföldi mezőgazdasági termékek elárasztják a térséget• A kevésbé piacképes agrár termékszerkezet

<p>és az egészséges környezet iránt</p> <ul style="list-style-type: none">• Minőségi borfogyasztás és gasztronómia iránt növekvő kereslet (Pécs-Mecseki Borút lehetőségei)• Helyi identitástudat kialakítása helyi, magas fogyasztói értékű termékeken keresztül – helyi élelmiszeripari termékek preferálása helyben, kistérségi szinten	<p>rögzülése</p> <ul style="list-style-type: none">• Szakképzett munkaerő elvándorlása
Oktatás és kutatás	
<ul style="list-style-type: none">• A versenyképesség növelő tudás biztosítása, elsajátítása (iskolarendszer, szakmunkás képzés, munkaerő piachoz való kötődés)• A tudás intenzív ágazatok súlyának növekedése• A tudomány és a technológia robbanásszerű fejlődése	<ul style="list-style-type: none">• Alkalmatlan törvényi szabályozás és az ésszerűtlen finanszírozás rögzülése• Együttműködés hiányában a térségi oktatási rendszer elégtelensége, „piacképtelen” képzési programok
Egészségügy és szociális ellátás	
<ul style="list-style-type: none">• Kistérségi szociális háló teljes kiépülése• Sürgősségi betegellátás rendszerének fejlesztése• Fejlődő szociális ellátások, kistérségi koordináció tartósan működőképes és támogatott• Speciális ellátási formák, egészségipar ugrásszerű fejlődése	<ul style="list-style-type: none">• Országos átlagban is rosszabb egészségügyi mutatók• Az egyetemi klinika és az egészségügyi ellátórendszer alulfinanszírozottsága• Térségi koordináció hiányában a párhuzamosságok folytatódnak, a hatékonyság az ellátásokban egyre alacsonyabb fokú lesz.

2. Kitekintés az országos és uniós programozásra

2.1. Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK)

Az Európai Unió következő költségvetési időszakában, 2007 és 2013 között Magyarország jelenlegi fejlesztési forrásainak előreláthatóan több mint hétszeresét használhatja majd fel.

Az új OTK célja az, hogy kijelölje az ország hosszú- és középtávú *területpolitikai célkitűzéseit*, és az azokhoz rendelhető *prioritások rendszerét*. A dokumentum segítségével megújul a területpolitika, és szerepe is módosul: az ország kiegyensúlyozott területi fejlődése jelenik meg fő célkitűzésként. Ez két fontos irányt jelent:

- biztosítani kell a *fejlesztések hatékonyságát*,
- *mérsékelni kell a területi leszakadást*.

A területi célok megvalósításában, érvényre juttatásában emellett meghatározó lesz a *régiók szerepe* is.

2.2. Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK)

Az OTK-val szoros összhangban készül az **Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció**, amely az Európai Unió következő, 2007-2013 közötti költségvetési időszakában megvalósítható fejlesztési elképzeléseknek szab irányt. Rendkívül fontos ugyanis, hogy a nagy mértékben bővülő uniós támogatási lehetőségeket a létező leghatékonyabban tudjuk kihasználni.

A magyar területpolitika céljai szinte teljes egészükben megfelelnek az EU területi kohéziós politikájának.

Hazánk átfogó területpolitikai céljai a következők:

- térségi versenyképesség,
- területi felzárkózás,
- fenntartható fejlődés és örökségvédelem,
- területi integrálódás Európába,
- decentralizáció és regionalizmus.

A 2015-ig megfogalmazott, országos területi célok:

- a versenyképes metropolisz: Budapest és agglomerációjának fejlesztése,
- a regionális fejlesztési pólusok és a város-hálózati kapcsolatrendszerek fejlesztése,
- az elmaradott térségek felzárkóztatása,
- a környezeti szempontból érzékeny térségek fejlesztése,
- a Balaton-térség tartós versenyképességének megteremtése,
- a Tisza-térség felzárkóztatása,
- a határ menti területek együttműködésének erősítése,
- sajátos adottságú vidéki térségek fejlesztése,
- területi prioritások kidolgozása a szakpolitikák számára.

2.3. Európai Unió

A 25 tagállamúvá történt legutóbbi bővítés, Bulgária és Románia 2007-re tervezett csatlakozásával párhuzamosan, az egyenlőtlenségek ugrásszerű növekedését eredményezte az EU-n belül. A nemrégiben közzétett, a kohézióról szóló harmadik időközi jelentés megerősítette, hogy az Unió 25, később 27 vagy több tagállamúvá történő bővülése az Unió versenyképessége és belső kohéziója számára előzmény nélkül álló kihívást jelent. Ezzel egyidejűleg a jelentés megemlítette, hogy az új tagállamok legszegényebb részei közül néhány az Unió legmagasabb növekedési arányszámaival rendelkezik.

Az uniós célkitűzések elérése és különösen a valódi konvergencia előmozdítása érdekében a kohéziós politika számára elérhető, korlátozott mértékű forrásokból támogatott intézkedéseket a **fenntartható növekedés**, a **versenyképesség** és a **foglalkoztatás** előmozdítására kellene összpontosítani, ahogyan az a megújított lisszaboni stratégiában áll. Természetesen a makro-ökonómiai stabilitás és a strukturális reformok, a kohéziós politika sikerének előfeltételét képezik, együttesen egy sor olyan egyéb feltétellel, amelyek a beruházásnak kedveznek (ideértve az egységes piac eredményes végrehajtását, az igazgatási reformokat, a felelősségteljes kormányzást, a vállalkozásbarát környezetet és a magasan képzett munkaerő elérhetőségét).

A Bizottság javaslatai két fő területen törekszenek javításokra. Először is a kohéziós politika stratégiai dimenzióját erősítik meg annak biztosítása érdekében, hogy a Közösség prioritásait még inkább bevonják a nemzeti és regionális fejlesztési programokba. Másodsorban erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a kohéziós politika számára a helyszínen biztosítsanak szélesebb körű elkötelezettséget.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra (ERFA), az Európai Szociális Alapra (ESZA) és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló tanácsi rendelettervezet 23. cikkével összhangban a Tanács a rendeletek elfogadását követően és a Bizottság javaslata alapján alkotja meg a kohéziós politika közösségi stratégiai iránymutatásait, amelyek „*a Közösség prioritásait juttatják érvényre, a kiegyensúlyozott, harmonikus és fenntartható fejlődés elősegítése érdekében*”.

Kohézió, növekedés, foglalkoztatás - a megújított lisszaboni agenda

A 2000 márciusában tartott lisszaboni Európai Tanács következtetései – a lisszaboni stratégiát meghatározó alapszöveg – stratégiát, valamint célkitűzések és politikai eszközök széles körét határozzák meg azzal a céllal, hogy az Európai Uniót dinamikusabbá és versenyképesebbé tegyék. A 2001-es göteborgi Európai Tanács ezeket a célkitűzéseket egy környezeti vonzattal egészítette ki. E folyamat féldős értékelése azzal a következtetéssel zárult, hogy az addig elért eredmények összetettek voltak. A 2000-es ígéretes indulást követően a foglalkoztatási növekedés hirtelen lelassult, míg a termelékenységi növekedés az egész időszakot tekintve csalódást okozott, ami részben annak köszönhető, hogy nem használták ki teljes mértékben a tudásalapú gazdaság, valamint az információs és kommunikációs technológiák (IKT-k) által kínált előnyöket. A lisszaboni célkitűzések iránt tanúsított szélesebb körű elkötelezettségre van szükség helyi szinten, ideértve a regionális és helyi résztvevőket, valamint a szociális partnereket is. Ez különös fontossággal bír azokon a területeken, ahol a térbeli közelség szerepet játszik, mint például az innovációban és a tudásalapú gazdaságban, a foglalkoztatás, a humán erőforrás, a vállalkozói szellem, a kis- és középvállalkozások (KKV-k) számára nyújtott támogatás és a kockázati tőkeberuházás finanszírozásához való hozzáférés terén.

Kohéziós politika 2007-2013

Központosítás

E szakaszban a kohéziós politika új kerete kerül megvitatásra a tematikus és földrajzi központosításra irányuló igény tekintetében. A gazdasági teljesítmény növekedése mindenképp két fő hajtóerőből áll: a foglalkoztatásból és a termelékenységi növekedésből. Ezek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és egyidejűleg kell őket fellendíteni a lehető legnagyobb hatás elérése érdekében. A 2007 és 2013 közötti időszak nemzeti és regionális fejlesztési programjai keretein belül a fenntartható fejlődés útjának előmozdítása és a tudásalapú társadalom versenyképességének megerősítése érdekében elkerülhetetlen, hogy a forrásokat az alapvető infrastruktúrákra, a humán erőforrásra, a kutatásra és innovációra

központosítsuk, ideértve az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT-k) való hozzáférést és azok stratégiai alkalmazását.

Konvergencia

Az új konvergencia-célkitűzés alapján a kohéziós politikák támogatására jogosult régiók és tagállamok számára alapvető fontosságú célkitűzés lesz, hogy **serkentsék a növekedési képességet** annak érdekében, hogy magas növekedési arányt érjenek el és tartsanak fenn. Stratégiáik tehát a beruházásokra és a kollektív szolgáltatásokra irányulnak majd, amelyekre azért van szükség, hogy növeljék a hosszú távú versenyképességet, a munkahelyteremtést és a fenntartható fejlődést. Az alapvető infrastruktúrákat és szolgáltatásokat létre kell hozni, továbbá szükség van a meglévők korszerűsítésére és kiterjesztésére annak érdekében, hogy a regionális és helyi gazdaság megnyíljon, létrejöjjön egy megfelelő vállalkozástámogatási keret, és kiaknázásra kerüljenek az egységes piac által kínált lehetőségek.

Jelentős erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a beruházás kiterjedjen a humán erőforrásra; növekedjen a munkavállalás; megerősödjön a társadalmi integráció; továbbá hogy az oktatási és képzési rendszerek reformját bevezessék és végrehajtsák. Az intézményi teljesítőképesség és az intézményi rendszer megerősítése elengedhetetlen fontosságú az eredményes politikák kialakítása és véghezvitele érdekében.

Regionális versenyképesség és foglalkoztatás

Az az igény, hogy korlátozott számú alapvető prioritásra – különösen a kutatásra, az innovációra, a hozzáférhetőségre és a munkahelyteremtésre – összpontosítsanak, e célkitűzés tekintetében annak biztosítása érdekében hat kényszerítő erővel, hogy a korlátozott mértékben rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat a lehető leggazdaságosabban használják fel. Az új regionális, a versenyképességre és foglalkoztatásra irányuló célkitűzés arra irányul, hogy **a gazdasági változást előzetesen felismerjék és elősegítsék** azáltal, hogy fejlesztik az EU-régiók versenyképességét és vonzerejét a tudásalapú gazdaságba, a vállalkozói szellem kialakításába, a kutatásba, az egyetemek és vállalkozások közötti együttműködésbe és az innovációba történő beruházásokkal; továbbá fejlesztik a közlekedési és távközlési infrastruktúrát, az energia- és egészségügyet; a környezetvédelmet és a kockázat-megelőzést; a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességét; megerősítik a munkaerő-piaci részvételt, és előmozdítják a társadalmi integrációt és a fenntartható közösségeket.

Az **alacsony népsűrűséggel** jellemezhető térségekben a gazdasági fejlődést gyakran kis vállalatok irányítják, de a velük szemben álló kihívások hasonlóak. Az alacsony népsűrűség megnehezíti a kihívásokra való válaszadást.

A **vidéki térségek** gazdasági helyzete széles körű változatosságot mutat. Némelyikük jó kapcsolatban áll a városi központokkal, és amellett, hogy a mezőgazdaság továbbra is jelentős szerepet játszik, növekvő gazdasági változatosság és a szolgáltatási ágazat – például az idegenforgalom – tevékenységének növekedése jellemzi. Más, még távolabbi vidéki térségeknek meg kell küzdeniük a rendkívül elszórt és elöregedő népesség problémájával, az alacsony színvonalú technikai és szociális infrastruktúrával, a hiányos szolgáltatásokkal és a gazdaság többi részéhez fűződő kötődések szűkös voltával.

A problémák e sokféleségének kezelése, valamint a régióknak a megújított lisszaboni agendával összhangban végzett szerkezetátalakításában és az új tevékenységek megteremtésében nyújtott segítség kihívást jelent a regionális versenyképesség és a foglalkoztatási programok új generációja számára.

Az állami és a magánszektor közötti partnerségi kapcsolatok

Az állami és a magánszektor közötti partnerségi kapcsolatok (PPP) a beruházások finanszírozásának megfelelő módszerül szolgálhatnának, amikor elegendő tér áll rendelkezésre a magánszektor bevonása számára, különösen azokon a területeken, ahol nem megvalósítható vagy nem célszerű eltérni a köztulajdoni formától vagy a piaci rendelkezéstől. Az általa biztosított pénzügyi kiegyenlítő hatástól eltekintve az állami és a magánszektor közötti partnerség projektszinten is fejleszti a projektek végrehajtásának és a későbbi irányításának minőségét. A tagállamokat tehát ösztönzik arra, hogy törekedjenek az ilyen partnerségi kapcsolatokra, amikor csak lehetséges.

Iránymutatások a 2007-2013 időszakra vonatkozó kohéziós politikában

A fentiek valamint a növekedést és a foglalkoztatást célul kitűző, megújított lisszaboni stratégia, a kohéziós alapok társfinanszírozása a következő területekre irányulnak:

- ✧ a **tagállamok, régiók és nagyvárosok vonzerejének** növelése az elérhetőség javításával, a szolgáltatások megfelelő minőségének és szintjének biztosításával, valamint környezeti potenciáljuk megőrzésével,
- ✧ az **innováció és a vállalkozói szellem**, továbbá a **tudásalapú gazdaság** növekedésének a kutatási és innovációs képességekkel – ideértve az új információs és kommunikációs technológiákkal – történő ösztönzése,
- ✧ **több és jobb munkahely** oly módon történő megteremtése, hogy több embert vonzanak a foglalkoztatás vagy a vállalkozói tevékenység körébe, valamint fejlesztik a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességét, és növelik a humán erőforrásba történő beruházásokat.

2.4. Baranya Megyei Területfejlesztési Program fejlesztési alapcéljai

- ✧ Gyökeresen javítani a megye megközelítési viszonyait, felszámolni a hazai és európai közlekedési elzártságát;
- ✧ Modernizálni a gazdaság szerkezetét, újjászervezni a megye iparát: tudásigényes innovatív alapokon Pécssett, fejlett technológiájú feldolgozóipari kis- és közepes vállalkozások fejlesztésével a többi városban. Fejlesztetni a minőségi termékeket előállító integrált agrárgazdaságot. Jelentősen növelni a (döntően ipari) export kapacitásokat;
- ✧ Csökkenteni a megyén belüli jelentős térségi különbségeket, infrastruktúrafejlesztéssel és alternatív foglalkoztatási lehetőségekkel komplex vidékfejlesztést folytatni;
- ✧ Bővíteni az üzleti és a termelő szolgáltatások körét;
- ✧ Fokozni az európai területi munkamegosztáshoz való kapcsolódást, elősegíteni az EU-konform területfejlesztési rendszer megvalósítását;
- ✧ Megteremteni a természeti és művi környezetet, a kulturális-tudományos adottságokat, a gazdaságpromóciót és üzleti kapcsolatokat komplex kínálattá fejlesztő turizmust.

Prioritások

- ✧ A közlekedési kapcsolatok kiépítése
- ✧ A humán erőforrások fejlesztése
- ✧ Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása
- ✧ Az idegenforgalmi és a kulturális ipar komplex fejlesztése
- ✧ Környezetfejlesztés
- ✧ A településrendszer működőképességének javítása, vidékfejlesztés
- ✧ A térségi kohézió, a regionális kapcsolatok erősítése
- ✧ Információs társadalom fejlesztése

A Baranya Megyei Önkormányzat és szervezetei, és a BMTT 2005 tavaszán elkészítették azt a projektalapú fejlesztési programot, amely a megye jövője szempontjából létfontosságú 3 cél elérését szolgálja, amelyek mindegyike közvetett módon a lakosság életkörülményeinek javulását segítik elő:

- A megye gazdasági verseny- és innovációs képességének növelése
- A foglalkoztatási helyzet javítása

- A tudásalapú társadalom megteremtéséhez szükséges humán erőforrás és infrastrukturális fejlesztések elősegítése.

3. A kistérség jövőképe

„A Dél-dunántúli régió hosszú távú jövőképeként egy természet- és emberközeli, otthonos déli régió víziója rajzolható meg, ahol ize van az életnek.” „Dinamikusan fejlődő, kiváló közlekedési kapcsolatrendszerrel rendelkező nagyvárosi agglomeráció és nemzetközileg is versenyképes régióközpont, mely képes bekapcsolódni az európai és hazai országos növekedési pólusok munkamegosztásába és a régióközpont közigazgatási, egészségügyi, tudományos, oktatási, kulturális, idegenforgalmi funkcióinak megerősítésével az innováció fogadására és terjesztésére a régió többi térsége felé.”

Dél-Dunántúli Régió Fejlesztési Stratégiája, 2005.

A kistérség stratégiájának elkészítésekor figyelembe vettük a regionális, megyei fejlesztési stratégiák kapcsolódó elemeit és a következőképpen határoztuk meg a kistérség jövőképét:

„Vonzó, élhető településeken, jó foglalkoztatási helyzetű, képzett, összetartó, egészséges társadalom megteremtése, versenyképes gazdaság kialakítása a fenntarthatóság szempontjainak figyelembe vételével.”

4. Célkitűzések

Általános

- ✧ A kistérségben élők életminőségének javítása, a térség népességmegtartó képességének javítása.
- ✧ Rendezett, magas színvonalú szolgáltatásokkal jól ellátott, biztonságos, értékekben gazdag hagyományörző környezet, vonzó települések kialakítása, megtartása.
- ✧ A helyi (humán, gazdasági, természeti) adottságok hatékony kihasználása, fejlesztése, foglalkoztatottság növelése.
- ✧ Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása.
- ✧ A térségi életkörülmények és életfeltételek, a térségi foglalkoztatási lehetőségek, a korösszetétel javítása.
- ✧ Az esélyegyenlőség megteremtése (szakképzettség növelése, foglalkoztatási helyzet javítása).
- ✧ A Kistérség közösségeinek, civil szerveződéseinek erősítése, kulturális értékek megőrzése (identitástudat erősítése).
- ✧ A térség turisztikai adottságainak kiaknázása.

Sajátos, speciális

- ✧ Élhető környezet kialakítása a kistérségben – az életminőség javítása
- ✧ Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása, támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra .
- ✧ Képzett, szolidáris társadalom – innovatív együttműködések kialakítása.
- ✧ Versenyképes gazdasági háttér, foglalkoztatottság bővítése.
- ✧ A pólusstratégiához kapcsolódó és a versenyképességet szolgáló humán erőforrás fejlesztése, speciális térségi képzések beindítása a térségben.
- ✧ Foglalkoztatási programok kidolgozása, hangsúlyt fektetve Pécs Kulturális Főváros 2010 kezdeményezéseinek idegenforgalmi tényezőire, illetve a versenyképességi pólus, valamint a regionális stratégia elemeire. Hátrányos helyzetűek hatékony (re)integrációja a térség munkaerőpiacára.
- ✧ A turisztikai potenciál erősítése, turisztikai vonzerők fejlesztése, fogadóképesség javítása.

- ✧ Kistérségi információáramlás fejlesztése (térségi együttműködés kialakítása, fejlesztése, a kistérség információ ellátottságának javítása, marketing tevékenység, on-line szolgáltatások teljeskörű kiépítése a közigazgatásban és szolgáltatási szektorban).
- ✧ Az infrastruktúra fejlesztése.
- ✧ A szolgáltató hálózat kistérségi szintű fejlesztése.
- ✧ Leszakadó kistelepülések területi kiegyenlítést szolgáló programjának kidolgozása: „100-200” program.

A Pécsi kistérség fő fejlesztési irányai

A térség egészének fejlesztése szempontjából alapvető cél a jobb életminőség, a térségi szinten értelmezhető versenyképes gazdasági szerkezet biztosítása; a környezeti értékek megóvása; a rendezett, magas színvonalú szolgáltatásokkal jól ellátott, egészséges, biztonságos, értékekben gazdag, hagyományőrző környezet – vonzó települések kialakítása, megtartása; az emberi erőforrás fejlesztése és a foglalkoztatás bővítése valamint a térség egészének egyensúlyra törekvő, harmonikus fejlesztése.

A térség egésze Pécs vonzáskörzetének tekinthető, a térség társadalmi, gazdasági helyzetét elsősorban a térség központjának helyzete határozza meg, amely az ország fejlesztési pólusainak egyike. Az egyes községek, nagyközségek lehetőségeit a Pécs Megyei Jogú Várossal kiépített viszony nagymértékben befolyásolja.

A térséget mind szerkezeti, mind gazdasági-társadalmi fejlettségben, mind területi adottságok tekintetében a kontrasztok jellemzik. Megtalálhatóak a térségben a társadalmilag-gazdaságilag fejletlen, száz fő alatti aprófalvak, az ezer-kétezer fő feletti, dinamikusan fejlődő mikro-központok, rekreációs területek és a régió fejlesztési pólusa, Pécs város. Ezért fontos a térség egészének kiegyensúlyozott fejlesztése, olyan programok kidolgozása és megvalósítása, amely a térség egyes területegységeit és ezek belső adottságait - komparatív előnyeiket kihasználva, a térségi egység figyelembe vételével – koordináltan fejleszti.

A pécsi kistérség stratégiai fejlesztési irányainak megvalósulását szolgáló javasolt prioritások az alábbiak:

- I. Prioritás: Élhető környezet-vonzó, magas színvonalú települési környezet
- II. Prioritás: Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása támaszkodva a Pécsi fejlesztési pólusra.
- III. Prioritás: Képzett, szolidáris társadalom - innovatív együttműködések. Humán erőforrás fejlesztése.
- IV. Prioritás: Foglalkoztatottság növelése.
- V. Prioritás: A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása

A prioritásokhoz tartozó programok megvalósulása kiegyenlített területi fejlődést eredményezhet, fokozhatja a térség gazdasági versenyképességét, amely a foglalkoztatási szint javulásával a társadalom kohézióját erősíti. Ezen célokat olyan módon érné el, amely környezet minőségét nem érinti hátrányosan,

**DÉL-DUNÁNTÚLI
TERÜLET ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTŐ KHT.**

7625 Pécs, Dr. Majorossy I. u. 36.

Telefon: 72 / 314-845, 314-885, 314-903,

Fax: 72 / 314-867

e-mail: ddrf@axelero.hu

sőt, a környezeti állapotok javulásával jár. A térség imént említett célkitűzései a Nemzeti Fejlesztési Terv II. fő fejlesztési célkitűzéseivel szorosan illeszkednek.

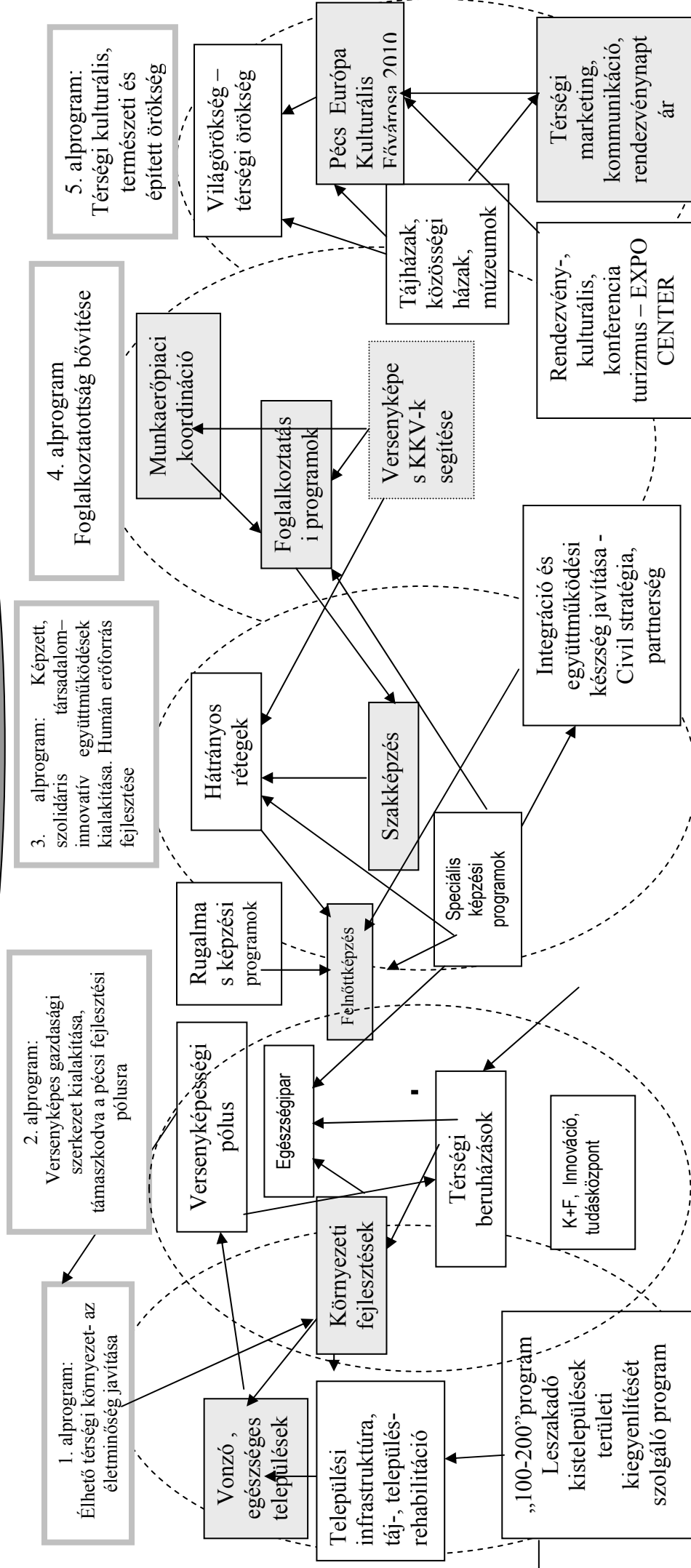
Rendezett, magas színvonalú szolgáltatásokkal jól ellátott, egészséges, biztonságos, értékekben gazdag, hagyományőrző környezet - vonzó települések kialakítása, megtartása.

Versenyképes gazdasági szervezet kialakítása.

Emberi erőforrás fejlesztés – Foglalkoztatás bővítése

4.1. Célfá

VONZÓ, ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEKEN, JÓ FOGLALKOZTATÁSI HELYZETŰ, KÉPZETT, ÖSSZETARTÓ, EGÉSZSÉGES TÁRSADALOM

4.2. Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Programja – Stratégia célrendszere			
<p>I. Prioritás: Élhető környezet-vonzó, magas színvonalú települési környezet</p> <p>I.1. intézkedés-csoport: Vonzó települési környezet,</p> <p>I.1.1. A települési infrastruktúra: szennyvízelvezetés, ivóvízbázis kialakítás, korszerű közvilágítás, energiahálózatok (villamos, gáz, távhő), hulladékgyűjtés, informatikai hálózatok, közúthálózat fejlesztése - Lakott külterületek infrastruktúrával való ellátása</p> <ul style="list-style-type: none"> I.1.2. Lakótelekek kialakítása, teljes infrastruktúrával való ellátása 	<p>II. Prioritás:– Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra.</p> <p>II.1. intézkedés-csoport: Környezetipari fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> II.1.1. A környezetvédelmi tevékenységgel, környezeti állapottal kapcsolatos adatgyűjtés, adatelemzés II.1.2. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése – K+F tevékenységek támogatása II.1.3. Kapcsolódás a regionális léptékű programokhoz: pl. Ökóváros-Ökörégió program II.1.4. Klaszterek a környezetipari szektorban 	<p>III. Prioritás: Képzett, szolidáris társadalom - innovatív együttműködések. Humán erőforrás fejlesztése.</p> <p>III.1. intézkedés-csoport: Rugalmas képzési programok, piacépítés tudásszint elérése.</p> <ul style="list-style-type: none"> III.1.1. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok speciális képzései III.1.2. Oktatást és foglalkoztatást elősegítő képzési programok rendszerének kialakítása, folyamatos összehangolása a munkaerőpiac igényeivel III.1.3. Oktatási infrastruktúra fejlesztése 	<p>IV. Prioritás Foglalkoztatottság növelése.</p> <p>IV.1. intézkedés-csoport: Munkaerőpiaci koordináció erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> IV.1.1.1. Intézkedés: Munkaerőpiaci koordináció IV.1.2. Intézkedés: Foglalkoztatási paktum – Koordinációs szervezet kialakítása IV.1.3. Intézkedés: Mikro-, kis-, és középvállalkozások részére rugalmas, gyors gyakorlati képzések (betanító-képzés, szakképzés, menedzsment képzés)
<p>I.2. intézkedés-csoport: „100-200” Kis lélekszámú leszakadó települések felzárkóztatását célzó program</p> <ul style="list-style-type: none"> I.2.1. A leszakadó települések közös programjainak kidolgozása 	<p>II.2. intézkedés-csoport: Egészségipari fejlesztése a térségben, „Egészséges Térség”-program</p> <ul style="list-style-type: none"> II.2.1. Egészségügyi tevékenységgel, a lakosság egészségügyi állapotával kapcsolatos felmérés, adatgyűjtés, adatelemzés II.2.2. Egészségipari ágazat versenyképes fejlesztése – Klaszterek az egészségiparban, K+F tevékenységek támogatása II.2.3. Versenyképes egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, tudásközpontok kialakításának 	<p>III.2. intézkedés-csoport: A Pécsi kistérség versenyképes piaci ágazatokhoz kapcsolódó képzései</p> <ul style="list-style-type: none"> III.2.1. Életen át tartó tanulás-felnoítképzés III.2.2. A térség igényeinek megfelelő szakképzett munkaerő biztosítása III.2.3. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek humán 	<p>V. Prioritás A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása</p> <p>V.1. Pécs Európa Kulturális Fővárosa 2010 cím térségi kiaknázása</p> <ul style="list-style-type: none"> V.1.1.EKF meglévő intézmények fejlesztése és megújítása V.1.2. Kulturális tevékenységre és az ezzel kapcsolatos lakossági elvárásokra vonatkozó adatgyűjtés, adatelemzés, egységes dokumentációs bázis létrehozása V.1.3. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek eszközállományának fejlesztése V.1.4. Partnerség a kulturális iparban
<p>V.2. Térségi örökségprogram</p> <ul style="list-style-type: none"> V.2.1. Világörökségi helyszínek bemutatásával, térségi műemlékek megőrzése V.2.2. Tájékozott, közösségi házak, múzeumok, gyűjtemények, kiállítóhelyek V.2.3. Kulturális örökségi termékteljesítés 			

**DÉL-DUNÁNTÚLI
TERÜLET ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTŐ KHT.**

7625 Pécs, Dr. Majorossy I. u. 36.

Telefon: 72 / 314-845, 314-885, 314-903,

Fax: 72 / 314-867

e-mail: ddrf@axelero.hu

<p>I. Prioritás: Élhető környezet-vonzó, magas színvonalú települési környezet</p> <p>I.3. Település-rehabilitáció, település revitalizáció</p>	<p>támogatása, rehabilitáció, prevenció</p> <ul style="list-style-type: none"> II.2.4. Egészségügyi informatika fejlesztése <p>II. Prioritás:– Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása támaszkodva a Pécsi fejlesztési pólusra.</p> <p>II.3. intézkedéscsoport: Kulturális ipar fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> II.3.1. Innováció a kulturális iparban II.3.3. Regionális központ funkció II.3.4. Városfejlesztés a vonzóbb befektetési környezet kialakításáért <p>II.4. intézkedéscsoport: Szinergia fejlesztése az életminőség fejlesztési pólushoz kapcsolódó ágazatok között</p> <ul style="list-style-type: none"> II.4.1. Szinergia hatással kapcsolatos adatgyűjtés és adatelemzés 	<p>III. Prioritás: Képzett, szolidáris társadalom - innovatív együttműködések. Humán erőforrás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> erőforrásának fejlesztése II.2.4. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése II.2.5. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése 	<p>IV.3. intézkedéscsoport: Versenyképes mikro-, kis- és közép vállalkozások segítése</p> <ul style="list-style-type: none"> IV.3.1. intézkedés: Inkubátorház, call center szolgáltatások IV.3.2. intézkedés: Tanácsadás (jogi, adó, könyvviteli, pénzügyi, finanszírozási, menedzsment) IV.3.3. Vállalkozások technológiai színvonalának fejlesztése 	<p>V. Prioritás A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása.</p> <p>V.3. Térségi marketing, kommunikáció, PR</p> <ul style="list-style-type: none"> V.3.1. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése V.3.2. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése V.3.3. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése
	<p>II.5. intézkedéscsoport: Térségi beruházások elősegítése</p> <p>II.5.1. intézkedés: Befektetési térkép és értékesítési portfólió-csomag elkészítése (a beruházásra alkalmas ingatlanokra a térségben)</p> <p>II.5.2. intézkedés: Befektetési lehetőségek megjelenítése (saját honlapon, városi, megyei, regionális és országos honlapokhoz csatlakozva) www.investmentpecs.hu</p> <p>II.5.3. intézkedés: Pécs MJV és a Pécskistérségi beruházások harmonizálása</p> <ul style="list-style-type: none"> II.4.3.1. Iparterületek kijelölése a kistérségben, beruházások előkészítése, funkció nélküli 	<p>II.3. intézkedéscsoport: Civil stratégia, partnerség, együttműködések</p> <ul style="list-style-type: none"> II.3.1. Partnerség, egyenrangú társadalmi szereplővé válás II.3.2. Együttműködés, munkamegosztás, szervezetek bevonása a közfeladatok ellátásába II.3.2.1. Hálózatos nemzetközi együttműködések II.3.3. A szervezetek működésének stabilizálása, autonóm civil szervezetek II.3.4. Egységes civil 		<p>V.4. Rendezvényturizmus, kulturális és konferencia turizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> V.4.1. EXPO-center, koncertközpont V.4.2. Közösségi házak, szabadterti színpadok, rendezvényekhez kapcsolódó infrastruktúra V.4.3. Konferencia-turizmushoz kapcsolódó magas színvonalú szálláshelyek fejlesztése V.4.4. Konferencia terem,

**DÉL-DUNÁNTÚLI
TERÜLET ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTŐ KHT.**

7625 Pécs, Dr. Majorossy I. u. 36.
Telefon: 72 / 314-845, 314-885, 314-903,
Fax: 72 / 314-867
e-mail: ddrf@axelero.hu

	<p>vállalkozásra alkalmas épületek rehabilitációja</p> <ul style="list-style-type: none">• II.4.3.2. Egészségipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése• II.4.3.3. Kulturális ipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése• II.4.3.4. Kömvezetipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése	érdekképviselői létrehozása		előadóterem-kapacitás bővítése
--	---	-----------------------------	--	--------------------------------

5. Prioritások

I. Prioritás: Élhető környezet – az életminőség javítása –

A pécsi kistérség fejlesztési prioritásai közül elsődleges fontossággal bír a térség infrastruktúrájának európai színvonalúvá fejlesztése, a települési infrastruktúra teljes kiépítése. A rendezett településközpontok és településrészek kialakítása, a település-rehabilitáció alapvető elemei az élhető környezet kialakításának. A kistérség közösségi színtereinek fejlesztése mellett a vonalas infrastruktúra kiépítése, a lakott (kül)területek közművesítése a térség fejlesztésének alappillérei, szerepük a népességmegtartásban is jelentős.

Speciális figyelmet érdemelnek a nagyváros közvetlen közelében található néhány száz fős vagy száz fő lélekszám alatti települések. A „kontrasztok” térségében (Baranya Megye Területfejlesztési Programja) hét darab kétszáz fő alatti népességű település komplex problémáinak (munkanélküliség, elöregedés, fogyatkozó lakosság, ellátottsági hátrányok) megoldására is figyelmet fordít a fejlesztési stratégia.

I.1. Vonzó települési környezet, település-rehabilitáció, településközpontok fejlesztése

A vonzó települési környezet és település-rehabilitáció jelenti azt, hogy a pécsi kistérség településeinek pozitív, vonzó megjelenést kell biztosítani, mind bel-, mind külterületen, illetve azt, hogy az adott település bel- és külterületén lévő „tájsebek”, lepusztult ipartelepek új funkciót kapva integrálódjanak a település, illetve a térség gazdasági, társadalmi életébe.

Kiemelt fontosságú az egyes településközpontok fejlesztése, melyben hangsúlyt kell fektetni a közösségi funkciót ellátó színterek (főtér, közösségi ház, közintézmények, parkok, szabadtéri színpad) harmonikus kialakítására, a településközponti funkciók megerősítésére.

Cél:

A pécsi kistérség és Pécs város települési megjelenésének javítása, vonzó, kultúrált települési környezet létrehozása.

Célcsoport:

A lakónépesség teljes egésze. Ezen kívül figyelembe kell venni az önkormányzatokat, illetve az érintett gazdasági szektorban tevékenykedő profitorientált és non-profit szervezeteket.

Tevékenységek:

A település-rehabilitáció, a közösségi színterek, a térség közlekedési helyzetének hátrányai térségi szintű fejlesztései (4-5 számjegyű utak, mezőgazdasági földutak, térségi kerékpárút-hálózat fejlesztése, településközpontok fejlesztése).

Várt eredmények:

A vonzó települési környezet révén a pécsi kistérség és Pécs város egy „jól megélhető” térséggé, illetve várossá válik. A térségben a környezet tiszta, egészséges lesz és megfelel a mindenkor elvárható pozitív esztétikai követelményeknek is.

I.2. Infrastruktúra fejlesztése

I.2.1. A települési infrastruktúra (szennyvízelvezetés, ivóvízbázis kialakítás, korszerű közvilágítás, útfejlesztés) - Lakott külterületek infrastruktúrával való ellátása

A pécsi kistérség és Pécs város a közműolló tekintetében igen hátrányos helyzetben van. A legégetőbb kérdés a szennyvízelvezetés- és tisztítás biztosítása, kialakítása a kistérség ellátatlan területein.

Cél:

Hosszú távon a 100 százalékos szennyvízelvezetés- és tisztítás megvalósítása a cél, amelybe beletartozik a korszerű, környezetbarát (bio) szennyvíztisztítási eljárások adaptálása. Ezek az eljárások a kis települések, közösségek számára is megoldhatóvá teszik a szennyvízelvezetés-, illetve tisztítás feladatát.

Az ivóvízvezetékekkel történő ellátás viszonylag jól megoldott a kistérségben, de természetesen a kor megfelelő színvonalán ezt is fejleszteni szükséges. Azokra a részekre, ahová eddig nem jutott el egészséges ivóvíz, ott szükséges ennek a biztosítása. Fontos megjegyezni, hogy az ivóvízbázis (mely a kistérség esetében a tettyei, illetve a tortyogói területeket jelenti) fokozott védelmét az eddigiekhez hasonlóan, a továbbiakban is biztosítani szükséges.

A közvilágítás modernizációja mellett a települések gázellátása, gerincvezeték kiépítése szintén elérendő célok között szerepel.

Cél az egyre szaporodó lakott külterületek infrastruktúrájának kiépítése, hiszen az egyes települések „zártkerti” infrastruktúrája rendkívül fejletlen. Néhány helyen az ivóvíz, villamoshálózat sem éri el a lakott külterületeket, melyek a települések fejlődési területei lehetnek a jövőben. Cél, hogy a lakott külterületek megfelelő közművel rendelkezzenek (ivóvíz, villamoshálózat, útfejlesztés, gázellátás, közvilágítás).

Célcsoport:

A térség azon részének a lakossága, ahol ezek a problémák nem megoldottak, valamint azon települési önkormányzatok, amelyek nem rendelkeznek gazdaságos, korszerű közvilágítási technikákkal, eszközökkel. Meg kell jegyezni, hogy a települési közvilágítás különösen fontos, kötelező önkormányzati feladat. Az itt elérhető energia-megtakarítás (korszerű technikák révén) hozzájárul a fenntartható környezet állapotához, hisz a fel nem használt energiát nem kell megtermelni.

Eredmények:

A térségben javul a környezet állapota, és közvetetten javul a lakosság életminősége. A lakosság ellátottsága javul, a településen lakók komfortérzete szintén pozitívan változik. A korszerű közvilágítási technikák alkalmazása révén javul az önkormányzatok gazdasági helyzete, és közvetetten a belesetek, bűncselekmények száma is csökkenthető.

I.2.2. Lakótelkek kialakítása, teljes infrastruktúra

A Pécsi kistérségben kiemelt fejlesztési lehetőség a nagyváros közeli lakótelkek kijelölése, kialakítása, közművesítése. A Pécsről kiköltözni szándékozó lakosság egyértelmű igénye a teljes infrastruktúrával ellátott telkek kialakítása. A városkörnyéki kistelepülések „zöldövezetté” válása megoldást jelenthet a csökkenő népességszámú települések fejlődését illetően, illetve a térség városiasodó, viszonylagosan fejlettebb települései számára is.

Cél:

Teljes infrastruktúrával ellátott lakótelkek kijelölése, kialakítása. Kapcsolódóan állami ingatlanok önkormányzati tulajdonba kerülése. Források szerzése a telkek kialakításához.

Célcsoport:

A térség lakossága, önkormányzatai, azokon a településeken, ahol lehetőség van a közműves lakótelkek kialakítására.

Eredmények, hatások:

A lakótelkek kialakításával a településkép fejlődik, a települési környezet pozitívan változik. A lakosság komfortérzete javul, az érintett települések fenntartható fejlődési pályára állnak.

I.3. intézkedéscsoport: „100-200” Kis lélekszámú leszakadó települések felzárkóztatását célzó program

Különösen fontos ezen kistelepülések szociológiai, egészségügyi állapotának felmérése, annak érdekében, hogy kitörési stratégiát, lehetőséget tudjunk megfogalmazni a számukra.

Cél:

A pécsi kistérség leszakadó kistelepülései társadalmi, gazdasági válságának megállítása, adott esetben javítása, a hanyatlás visszafordítása.

Célcsoport:

A leszakadó kistelepülések lakónépessége, valamint Pécs város önkormányzata, szakigazgatási szervei, melyek közvetlenül és közvetetten is tudnak segíteni ezen települések felzárkóztatásában.

Várt eredmények:

A prioritás megvalósulásával egyrészt olyan programok kerülnek kidolgozásra, melyek biztosíthatják a kistelepülések elérhetőségének javítását, a települések lakónépességének megőrzését, a lakók egészségügyi, mentálhigiénés állapotának javítását. Ezen kívül a kistelepülés számára egy új kitörési stratégia megfogalmazására kerülhet sor, amely révén a városból a kistelepülésre költözhetne az agglomerációba vándorló munkaerő egy része, mely új „életet lehelne” a településbe.

Ezen kívül fontos megjegyezni, hogy az adott kistelepülések egy részénél fenn kell tartani a megfelelő életszínvonal, életminőség biztosításához szükséges támogatási rendszert. Ez ugyan kitörést nem biztosít, de az elvárt életminőséget jelentősen befolyásolja.

I.3.1. A pécsi kistérség aprófalvainak, hátrányos helyzetű településeinek, településrészeinek infrastrukturális ellátottságának javítása

Cél

A pécsi kistérségben számottevő az egy-kétszáz fős aprófalvak leszakadása, a települési lakosság elvándorlása, a foglalkoztatási mutatók romlása. Jelen intézkedés célja a leszakadási folyamat megállítása, visszafordítása.

Célcsoport

- ✧ 100-200 fős települések lakossága

- ✧ Hátrányos helyzetű rétegek (nők, pályakezdők, 50+ korosztály, romák)
- ✧ Elmaradott, a fejlődési folyamatoktól elszigetelt lakott külterületek lakossága (pl. Eszterágpusztá, Keresztespusztá)

Tevékenységek

- ✧ A nagyváros közvetlen közelében elhelyezkedő, a pécsi kistérség leghátrányosabb helyzetű településeinek fejlesztése. A települési infrastruktúra nagymértékű hiányosságainak pótlása. A térség 100-200 fős településeinek nagyrészt jellemző, hogy nem rendelkezik közművekkel. Az ivóvíz-ellátás és az áramszolgáltatás nagyrészt megoldott. Az alábbiakban felsorolt infrastrukturális fejlesztések szükségesek a kistelepülések és hátrányos területek felzárkóztatásához:
 - ✧ a szennyvíz-csatornázás,
 - ✧ a vezetékes gázellátás,
 - ✧ a belterületi utak, járdák, továbbá
 - ✧ a távközlési hálózatok kiépítése.

Várt eredmények, hatások

- ✧ A kistérség hátrányos helyzetű településeinek hiányzó infrastruktúrájának köszönhetően javul a térség népességmegtartó képessége, csökken az elvándorlás.
- ✧ A hátrányos helyzetű települések felértékelődnek, fenntartható fejlődési pályára állnak.

I.3.2. Mikrokörzetek bevonásával speciális programok a 100-200 fős települések részére

Cél

A térségben található mikrokörzet-központok (Kozárislony, Orfű-Kővágószőlős, Pellérd, Szalánta) mindegyikének közelében található 100-200 fős kistelepülés. A körzetközpontok intézményi kapacitását (iskola, faluház, teleház) kihasználva a mikrokörzetek centrumaiba kihelyezett programok keretében, a helyi igények felmérését követően, speciális kistelepülési programok indulhatnak.

Célcsoport

- ✧ 100-200 fős települések lakossága
- ✧ Hátrányos helyzetű rétegek (nők, pályakezdők, 50+ korosztály, romák)
- ✧ Elmaradott, a fejlődési folyamatoktól elszigetelt lakott külterületek lakossága (pl. Eszterágpusztá, Keresztespusztá)

Tevékenységek

- ✧ A mikrokörzetek intézményi kapacitását kihasználó képzési/foglalkoztatási programok (gyógynövény-gyűjtés, közhasznú munkák, stb.)
- ✧ Kistérségi kulturális kapcsolatok aprófalvakra történő kiterjesztése (nemzetközi, regionális, testvértelepülési kapcsolatok építése)
- ✧ „Értékeink” építészeti örökség megóvása céljából a kistelepülések értékes épületei helyi védettség alá helyezésének kezdeményezése
- ✧ Közösségi szinterek kiépítése, fejlesztése a kistelepüléseken
- ✧ Fenntartható fejlődés elvének megfelelően tanösvények, erdei iskolák kiépítése
- ✧ Mobil települési szolgáltatások kiépítése (pl. könyvtár, szűrővizsgálatok, digitális szolgáltatások)

Várt eredmények

- ✧ A kistérség hátrányos helyzetű településeinek hiányzó infrastruktúrájának köszönhetően javul a térség népességmegtartó képessége, csökken az elvándorlás.
- ✧ A térségben élők életminőségének javulása.

I.4. Közlekedési helyzet javítása a kistérség egészére kiterjedően

Cél

A kistérség egyik jellemző problémája a megfelelő minőségű összekötő utak hiánya, a közlekedési elzártság, amely főként a kistelepüléseken jelentkezik. Az intézkedés célja a közlekedési helyzet javítása, a közlekedési elzártság oldása.

Célcsoport

- ✧ A kistérség lakossága, kiemelten az aprófalvak lakossága
- ✧ Hátrányos helyzetű településrészek lakossága

I.4.1. Települések közötti közlekedés javítása

- ✧ A települések közötti közlekedés, továbbá a kistérségen kívülre irányuló közlekedés fejlesztése.

A települések közötti összekötő utak minőségi javítása, újabb összekötő utak kiépítése (pl. Szalánta-Áta, Pécs-Romonya, Bakonya-Kövágótöttös).

I.4.2. A tömegközlekedés fejlesztése, falubuszok

- ✧ A tömegközlekedés összehangolásának segítése, együttműködve a Pécsi Közlekedési Rt., a MÁV és a Pannon Volán által alakított Közlekedési Szövetséggel
- ✧ Falubuszok minőségi cseréje, falubuszok számának bővítése, falugondnoki hálózat teljeskörű kiépítése.

I.4.3. Kerékpárút-hálózat fejlesztése

Kerékpárút-hálózat kiépítése (pl. Pécs-Pellérd-Görcsöny-Ócsárd-Szőke-Regenye-Gyód-Pécs, Malomvölgyi-tó, Pécs-Orfű-Kovácsszénája, Pécs-Kozármisleny-Egerág-Szökéd-Szalánta-Pogány-Kökény-Pécs-Malomvölgyi-tó vonalakon)

Várt eredmények, hatások

- ✧ A térségben élők életminőségének javulása, az aktív korú népesség munkába járási feltételeinek javulása.
- ✧ A hátrányos helyzetű települések elzártságának csökkenése, a kistérség közlekedési helyzetének javulása, a tömegközlekedési hálózat hatékonyságának javulása.

II. Prioritás: Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása, támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra

Az ország gazdasági fejlődését tekintve Dél-Dunántúl, illetve Baranya és ezen belül Pécs és kistérsége is a gazdasági fejlődésben leszakadó térségévé vált. Ennek oka döntően az, hogy a közlekedési- és kommunikációs korridorok elkerülik Dél-Dunántúlt, a jelenlegi kialakításukat tekintve a Bécs - Budapest - ukrán országhatár tengely a fő vonal, így az országban csak ez a terület képes a globalizált gazdaságba való beintegrálódásra. Így itt érvényesül az autópálya mentén lévő sávhatás, illetve csomóponti hatás, amely ismereteink szerint, az autópálya 100 km sugarú köréből az autópálya közelébe „húzza oda” a cégeket és ezáltal a fejlődést. Tekintettel arra, hogy ugyan épül közlekedési kapcsolat a Dél-dunántúli térség és a főváros között (M6, M7), de időbeni ütemezése miatt a régió elesett több zöldmezős beruházástól, melyek máshol valósultak meg.

Így a Dél-dunántúli régiónak és a központi helyzetben lévő pécsi kistérségnek keresnie kell olyan tevékenységeket, amelyekbe versenyképesen be tud kapcsolódni. Ezeknek olyan tevékenységeknek kell lenniük, melyek esetében a távolság nem jelent hátrányt, hanem az értékét a távolság még esetleg fel is erősíti. Ilyen tevékenységek lehetnek azok, amelyek **az életminőségre, a jó életkörülményekre helyezik a hangsúlyt**. Ebbe a körbe egyrészt beletartozik az **egészségügy**, tehát közeli és jól működő egészségügyi intézmények, melyek a betegek és az időskorúak számára is kedvező szolgáltatást nyújtanak; valamint ide tartozik az, hogy a környezetünk szép, ápolt, tiszta, veszélyes hulladékok nem fordulnak elő és a levegő minősége is kielégítő; illetve jelenti azt, hogy ebben a térségben az ember élvezetesen tudja leélni az életét. Természetesen ez egy hosszú távú elképzelés, ehhez kell a lakosságnak, valamint a gazdasági és politikai szereplőknek egy olyan igény szintje, amely ezt kikényszeríti, illetve szükségesek források, melyek biztosítják a megvalósítást. A lehetőség mindenestre megvan, hogy ez a térség, az „uniós” állampolgárok szabad vándorlásának köszönhetően, egy „bevándorló”, kiváló rekreációs központtá váljon. Így az életminőség pólus jelenti a **környezet, az egészségügy és a kulturális szektor** egyöntetű fejlődését a szinergiái hatás révén. Ez a fejlődés más szektorokat is érint (pl. idegenforgalom, turizmus), mert csak komplexen lehet kezelni ezen területek fejlesztését, hiszen az egyik terület lemaradása negatívan hatna a többi ágazat teljesítményére. Cél így az, hogy **egy jó életminőséggel rendelkező, megélhető, „ízés” életet éljenek az itt élő emberek**.

Indoklás:

A térségnek más adottsága, a jelenlegi gazdasági körülményeket figyelembe véve, nehezen kiaknázható. Például, az energetikai szektor, az urán, vagy a szénbányászatot tekintve csak rövid távon jelent alternatívát (magas olajár), hosszú távon semmi esetre sem lesz meghatározó, „régii időkhoz fogható” szerepe a térség életében. Így a szükség erénnyé válik, olyan értelemben, hogy rendelkezésre álló erőforrásainkat úgy kell előkészíteni és továbbfejleszteni, hogy elérhessük a gazdasági fejlődésünk szempontjából kedvező állapotot.

Célcsoportok:

Ezen kívül Acélcsoportba tartoznak a különböző egészségügyi, valamint környezetvédelmi és kulturális tevékenységgel foglalkozó non-profit, illetve profitorientált szervezetek, intézmények. Ezen belül kiemelkedő fontosságú az államigazgatási intézmények részvétele, az önkormányzatok szerepe ebben a tevékenységben.

Eredmények:

Az eredmények ilyen tevékenységek folytatása esetén lassabban mutatkoznak, de hosszabb ideig tartanak: egyrészt szemléletváltás következik be a lakosság körében, a környezettudatos nevelés, illetve a környezet állapotához fűződő attitűdök tekintetében

- Tisztább levegő
- Tisztább környezet
- Hulladékmentes talaj
- Egészségesebb, hosszabb életkor
- Jobb egészségügyi szolgáltatás
- A szabadidő színvonalas eltöltésének lehetősége
- Színvonalas kulturális rendezvények megtartása
- Kulturális turizmus növekvő intenzitása, melynek elérésére a Világörökség részének bemutatathatóságának javításán felül, Pécs „Európa kulturális fővárosa” címének elnyerésével még inkább lehetőség nyílik

II.1. intézkedéscsoport: Környezetipari fejlesztések

Az Európai Unió szakágazati politikájának megfelelően cél, hogy a környezetvédelem és az ehhez kapcsolódó szektorok a kistérségben fejlődjenek. Ezen belül a fő cél, hogy Pécs város és a Pécsi kistérség környezeti állapota javuljon, fenntartható legyen. A számítások alapján, csak a régióknak vannak tartalékai a

környezeti „lábnyom” tekintetében, a Pécsi kistérség itt jelentős deficittel bír, ezért a környezeti állapot javítása a kistérségben, különös tekintettel Pécs városra, igencsak szükséges. A környezeti szektor fejlesztése elengedhetetlen a fenntartható fejlődés szemszögéből, tehát ezt a célt horizontális értelemben is fokozni kell, és szinte minden fejlesztési elképzelésben szerepelnie kell, de most különösen az ilyen jellegű tevékenységekre helyezük a hangsúlyt.

Cél:

A Pécsi kistérség és Pécs város környezeti állapotának javulása, az életminőség emelése. Ezen belül az alcélok:

- Környezettudatos tevékenység.
- A fenntartható fejlődés lehetőségének megteremtése, kialakítása.

Célcsoport:

A célcsoport felöleli a népesség jelentős részét, a diákoktól, az oktatói állományon keresztül, a közlekedő lakosság teljes korosztályát, a nyugdíjas korúakig bezárólag. Ezen felül a célcsoportba tartoznak azon szervezetek, vállalatok, melyek aktívan ebben a szektorban tevékenykednek, illetve azok, melyek a saját tevékenységükhöz a környezettudatos tevékenységet is hozzáillesztik.

Várt eredmények:

A prioritás megvalósulásával várhatóan a Pécsi kistérség és Pécs város egy élhető várossá és térséggé válik, ahogy a régióra vonatkozóan is megfogalmazásra került - egy olyan térséggé, „ahol íze van az életnek”. Fontos kiemelni, hogy a környezettudatos neveléssel egyrészt saját életminőségünkön javítunk, másrészt ez a tevékenység hozzávezet ahhoz, hogy a szinergiái hatások révén a gazdaság átstrukturálódjon, és azon tevékenységek kerüljenek előtérbe, valamint azok output-ja, nyeresége nőjön, melyek a környezetvédelem, illetve a környezeti szektorba tartozóan egy kellemesebb tevékenységi környezetet tudnak maguk körül kialakítani.

II.1.1. A környezetvédelmi tevékenységgel, környezeti állapottal kapcsolatos adatgyűjtés, adatelemzés

A környezeti állapot és a környezettel foglalkozó szervezeteknek a szerepéről, tevékenységéről számos folyamatban lévő és korábban elkészült tanulmány áll rendelkezésre. A feladat egyrészt ezeknek az anyagoknak a begyűjtése, elemzése, feldolgozása, valamint adott esetben átfogó interjúk, kérdőíves technikák nyújtotta lehetőségek kihasználása, annak érdekében, hogy kapjunk a jelen állapotról egy jó megközelítő képet. Ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy a későbbiekben megalapozott kitérési

pólusokat, pontokat határozzunk meg, különösen fontos a társadalmi attitűd vizsgálata, illetve a társ szektorok véleménye egy adott kérdéssel, tevékenységgel összefüggésben. Például, a veszélyes hulladék lerakása Baranya megyében, vagy a régióban milyen hatással lenne az ipar szerkezetére, mennyiben akadályozná az ökotérség kialakítási programot. A veszélyes hulladék, pl. nukleáris hulladék elhelyezése komoly összegekbe kerül, 100 milliárd Ft körül, jelentős beruházási, illetve foglalkoztatási igénnyel párosul. Egyik oldalról ez nyilvánvalóan szükséges, a másik oldalról viszont meg kell vizsgálni, hogy ennek milyen káros hatásai lennének. De ugyanígy felmérést kell készíteni a térségbe letelepítésre kerülő, esetleg nem „puha” környezetbarát technológiát alkalmazó cégek szerepéről. Ez egy sarkalatos kérdés, lévén térségünket „elkerüli” az ipar, tehát fontos megvizsgálni, hogy ha van egy ilyen betelepülni vágyó cég, akkor miként viszonyuljon a kistérség (a lakossággal egyetértésben) egy ilyen fejlesztési igényhez.

Célcsoportok:

Egyrészt a lakosság, kérdőíves felméréssel, ezen kívül a különböző államigazgatási szervek a tekintetben, hogy milyen korábbi programok, tanulmányok készültek a témában, továbbá a vállalkozások, non-profit szervezetek tevékenységükre és elképzeléseikre vonatkozó információk kapcsán.

Eredmények:

Egy valós képet kapunk a kistérség, illetve Baranya megye, és tulajdonképpen a régió egyik legfontosabb környezeti tevékenységet folytató térségéről, a lakossági attitűdökről, a lakossági elvárásokról és a vállalatok, szervezetek elképzeléseiről.

Hatások:

Ezen tanulmányok alapján meg lehet fogalmazni a legfontosabb célkitűzéseket, egy SWOT-analízis révén a lehetőségeket, veszélyeket, és ezek, valamint a többi ágazat figyelembevételével, egy reális prioritási sort lehet felállítani a megfelelő célkitűzésekről.

II.1.2. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése

Indoklás:

A környezetiparban tevékenykedő szervezetek gépi és informatikai infrastruktúrája sok esetben leamortizálódott vagy még nem épült ki. A tárgyi infrastruktúra fogalma jelen esetben igen széleskörű, benne foglaltatik az informatikai berendezéseken túl, a hulladéktárolók korszerűsítése is, lévén a hulladék kezelése egy folyamatosan napirenden lévő, megoldandó probléma. A térségben megindult az állati

hulladék-elhelyezés, -gyűjtés témakörében a közös gondolkodás. Folyamatban van egy állati hulladék-elhelyezést célzó nagyprojekt kidolgozása.

Cél:

Stratégiai cél a meglévő környezetvédelemmel kapcsolatos, környezetipari infrastruktúra állapotának megóvása, minőségi fejlesztése. Továbbá a még nem kiépített szolgáltatások (pl. állati hulladék-elhelyezés) fejlesztése.

Célcsoport:

Nonprofit, illetve profitorientált, környezetvédelmi tevékenységgel foglalkozó szervezetek, intézmények.

Eredmény:

A gépi és informatikai infrastruktúra javul, ezáltal a szervezetek szélesebb körű és jobb minőségű szolgáltatást tudnak nyújtani, ezáltal javul a lakosság életminősége, a környezet állapota, valamint a szervezetek munkaképessége. A tárgyi infrastruktúra átlagéletkora javul.

II.1.3. Kapcsolódás a regionális léptékű programokhoz: Ökováros-Ökorégió program

Indoklás:

Míg a Dél-dunántúli régió az „ökolábnymát” tekintve tartalékok vannak, addig Baranya megye, illetve a Pécsi kistérség esetében jelentős deficit mutatkozik. Ezért a környezetvédelmi, környezeti-térség problémákat nem lehet kistérségi vagy megyei szinten kezelni, hanem azokkal régiós, vagy még inkább országos, illetve nemzetközi szinten kell foglalkozni. Ezért elengedhetetlen egy tágabb szemlélet. Ez az intézkedés azt vetíti elő, hogy létre kell hozni, illetve működtetni kell egy szervezetet, amely célja a fejlesztési elképzelések régiós szintű koordinálása.

Cél:

A környezettudatos tevékenységek hangsúlyozása, valamint a környezeti ártalmak csökkentése térségi szinten.

Célcsoportok:

A régió környezeti tevékenységet folytató profitorientált és non-profit szervezeti, intézményei.

Eredmények:

A koordináció révén egy partneri kooperációs együttműködés valósul meg a régióban a környezeti fejlesztések terén, közös programok indításával. Beleértve a települési szilárdhulladék-gazdálkodás

(Mecsek-Dráva Kohéziós nagyprojekt), hulladékfeldolgozás, hasznosítást és a kapcsolódó szociális foglalkoztatási programok összehangolását.

Várt hatások:

A kistérségben, de az egész régióban egy új szintre emelkedik a környezettudatos tevékenység, javul a régió környezeti állapota, a környezet minősége, valamint a lakosság életminősége is.

II.1.4. Klaszterek a környezetipari szektorban

Indoklás:

A környezetvédelem területén igen sok non-profit és profitorientált szervezet működik. Ezek a szervezetek jelenleg egy kooperációs-rivalizálás szimbiózisban tevékenykednek. A klaszternek az a célja, hogy az ezen szervezetek közötti kapcsolatban a kooperáció és együttműködés irányába billenjen a mérleg, tehát a cél olyan hálózati kapcsolatok kialakítása, amely ebbe az irányba orientálja a kistérségben működő szervezeteket.

Célcsoport:

A kistérségben működő non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények.

Eredmény:

A párhuzamos tevékenységek megszűnnek, közös projektek indulnak, tehát több partnerség jön létre az egymást kiegészítő, illetve a konkuráló szervezetek között is.

Hatások:

Nő az együttműködések száma, javul a pályázati képesség, készség, jobbak a nyertes pályázati mutatók.

II.2. intézkedéscsoport: Egészségipar fejlesztése a térségben, „Egészséges Térség”-program

Indoklás:

Baranya megye, illetve Pécs és kistérsége országos és nemzetközi egyetemi központ és így különösen nagy lehetősége van arra, hogy az egészségügyben a kistérség élen járó szerepet töltsön be. Tehát van egy lehetőség, adottság, viszont ezt ki kellene használni. A jelen lévő szellemi potenciálra lehet építeni. Elérhető, hogy fejlődjön az élhető környezetnek az egyik szegmense, azaz, hogy az itt élők életében nőjön a betegségek nélkül eltöltött évek száma.

Cél:

Az egészségügyi tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, illetve intézmények fejlesztése révén az itt élő lakosság számára egy javuló, betegségektől mentesebb, növekvő életkorral párosuló új életminőség biztosítása. Ezáltal az „ezüst” korosztály számára lehetőség nyílik is az aktív, tevékeny életkor meghosszabbodására.

Célcsoport:

Egészségüggyel foglalkozó non-profit, illetve profitorientált szervezetek, a lakosság, illetve az egészségügyi intézményrendszer.

Eredmények:

Ezen intézményrendszeren, szervezeteken belüli fejlesztések révén javul a lakosság életminősége és a betegségtől mentes életkor meghosszabbodik.

II.2.1. Egészségügyi tevékenységgel, a lakosság egészségügyi állapotával kapcsolatos felmérés, adatgyűjtés, adatelemzés

Reális koncepció kialakításához szükséges az adatgyűjtés és adatelemzés. A témával kapcsolatban jelenleg is folyamatban vannak átfogó kutatási programok és rendelkezésre áll egy hatalmas adatbázis. Ebből megfelelő szűrések révén, illetve új felmérések lebonyolítása révén ki lehet alakítani a program számára releváns adatbázist, és ebből le lehet folytatni azokat a vizsgálatokat, amely révén egy megalapozott és konkrét projekteket tartalmazó programot lehet kialakítani.

Cél:

A megfelelő információs adatbázis létrehozása.

Célcsoport:

A lakosság, az egészségügyi tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények.

Eredmények:

Egy megfelelő adatbázis fog rendelkezésünkre állni, mely segítségével megalapozott döntéseket lehet hozni.

II.2.2. Egészségipari ágazat versenyképes fejlesztése - Klaszterek az egészségiparban

Indoklás:

Az egészségügyi tevékenységet folytató szervezeteknek, különösen az egészségügy terén, az eszközállománya elavult, nem korszerű, figyelembe véve a területet jellemző gyors technikai fejlődést. E tekintetben a gyógyításban használatos műszereket is figyelembe kell venni, illetve olyan fejlesztéseket, melyek a térségben lévő gyógyászati potenciál kihasználását szolgálják (pl. Abaligeti gyógyszálló).

Az egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek között az együttműködés és a rivalizálás egyidejűleg zajlik. Elő kell segíteni az együttműködés erősítését, amely révén hatékonyabban tudják ellátni a tevékenységüket.

Cél:

Javuljon a gyógyászati eszközök állapota, szolgáltatások színvonala. Stratégiai cél az egészségiparhoz kapcsolódó szolgáltatás-fejlesztés (idősek emelt szintű gondozási központjai, ápolási helyek fejlesztése, sürgősségi ügyelet kiépítése, gyógyászati potenciál kiaknázása, fejlesztése). Cél a térségben meglévő egészségiparhoz kapcsolódó gyártók bevonása az egészségipari fejlesztésekbe, az egyetem K+F tevékenységének és az innovatív KKV-k kapacitásának a térségi fejlesztések szolgálatába állítása.

Az egészségügyi tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények párhuzamos tevékenységeinek megszüntetése, közös pályázatok, projektek megindítása. Közös stratégiai gondolkodás kialakítása az egészségipari ágazat szereplői között.

Célcsoport:

Az egészségügyi tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények, KKV-k, Pécsi Tudományegyetem, önkormányzatok.

Eredmény:

Javul a berendezések átlagéletkora, ezáltal a meglévő szolgáltatásokat hatékonyabban tudják nyújtani, valamint új szolgáltatásokat is kínálhatnak ezen szervezetek, intézmények. Új szolgáltatások kialakítása (emelt szintű idősek otthona, gyógyászati helyek kiépítése, sürgősségi ügyelet).

Hatás:

A fejlesztés révén új szolgáltatások kerülnek meghirdetésre és alkalmazásra, így áttételesen javul a lakosság életminősége, egészségügyi állapota. Javul az egészségügyi szektor ellátottsága, koordinációja. Javul a szolgáltatás-ellátás színvonala és közvetve a lakosság egészségügyi állapota.

II.3. intézkedéscsoport: Szinergia fejlesztése az életminőség fejlesztési pólushoz kapcsolódó ágazatok között

A környezetvédelmi, környezeti, egészségügyi, kulturális, valamint idegenforgalmi és turisztikai tevékenységet folytató és az ezeket kiegészítő tevékenységet végző non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények közötti szinergiái hatás fejlesztése, erősítése a cél.

„Látunk magunk előtt egy lehetséges piacot és lehetséges városi/régiós jövőképet, ami viszont **nem egy, hanem több „ipar”, több olyan pillér, amire ráépíthető a város és környéke jövőbeli gazdasága.** A több pillér pedig nemcsak számszerűen több, hanem azért is, mert úgy látjuk, hogy ezek valóban egy épület tartóoszlopai: ha valamelyiket kivesszem, megbillen az épület, ha összeépítem, akkor együttes hatása megsokszorozódik. Ezért fogalmaztuk meg korábban azt a tézist, hogy **a pécsi pólus lényege az a szinergia, ami az iparok (illetve a város és környezete) között létrejöhethet.**” (Pécs versenyképességi pólus, 2005.)

A szinergia egy olyan hatás, amely révén egy pontszerűen megvalósuló fejlesztésre egy komplex, azt kiegészítő, illetve rá épülő fejlesztések sora valósul meg, akkor az eredeti fejlesztés nagyobb mértékben fejti ki hatását, így az adott célt sokkal jobban szolgálja, plusz hatásokat ér el, plusz fejlesztéseket eredményez. Gondoljunk például arra, hogy hiába történnek fejlesztések, ha azokat nem segíti a közlekedés fejlesztése, tehát megeshet például, hogy a fejlesztések következtében Pécs város belső közlekedése nem lesz képes kielégíteni a felmerülő igényeket, tehát az ilyen irányú kapcsolódási pontok feltárása feltétlenül szükséges.

Cél:

A szinergiahatás kihasználásra kerüljön.

Célcsoport:

A lakosság, valamint az összes e tekintetben érintett szervezet, intézmény.

Várt eredmény:

Javul az egymásra épülő, kiegészítő programok hatékonysága, javul a lakosság életminősége, a vállalkozások jövedelemtermelő képessége.

II.3.1. Szinergia hatással kapcsolatos adatgyűjtés és adatelemzés

Jelen állapotban nem ismerjük, hogy milyen kapcsolódási pontok vannak, hol vannak, illetve lesznek szűk keresztmetszetek és milyen körülmények között fognak ezek létrejönni, valamint, hogy milyen irányban

szükséges ezek oldása, fejlesztése. Példának okáért, bizonyos turisztikai fejlesztések esetében megeshet, hogy a lakossági elvárások, attitűdök miatt az adott közösséget nem lehet terhelni, így azt a szolgáltatást más helyen, vagy módon kell biztosítani (Pl. szelíd turizmus).

Cél:

A felmérések révén egy valós kép alakuljon ki a szinergia hatásának mibenlétéről, tehát e téren egy megfelelő adatbázis álljon rendelkezésre.

Célcsoport:

A lakosság és az adott témakörökben érintett szervezetek.

Várt eredmények:

Egy megfelelő adatbázis alakul meg, melyre alapozva releváns döntéseket lehet hozni a szűk keresztmetszetek feloldására, a szinergia hatások kihasználása érdekében.

Hatások:

Javul az együttműködés a különböző szektorok között, például a rendőrség és a közlekedési ágazat, illetve a kultúrával foglalkozó szervezetek között, így elkerülhetők a szűk keresztmetszetek, valamint biztosítható az erőforrások optimális kihasználása. A végső hatás pedig az lesz, hogy javul a lakosság életminősége és a vállalkozások jövedelemszerző képessége, versenyképessége.

II.4. intézkedéscsoport: Térségi beruházások elősegítése

A térség gazdasági növekedésének egyik kulcsa a beruházások idecsalogatása a térségbe, a minél kedvezőbb feltételek biztosítása a beruházó számára. A beruházni szándékozók információ éhségének kielégítésére szolgálhat, ha napra kész adatokat tudunk szolgáltatni a rendelkezésre álló ingatlanjainkról, értékesítési portfóliókat tudunk összeállítani és ezeket esetleg elektronikus úton képesek vagyunk megjeleníteni. Sokszor egy-egy beruházás esetében a legnagyobb előny a gyorsaság, a teljes körű kiszolgálás. A kistérség számára determináló jelentőségű Pécs városának a közelsége, az ebből származó előnyöket úgy lehet kihasználni, ha a fejlesztési elképzeléseket harmonizáljuk, és egymásra építjük őket.

II.4.1. intézkedés: Befektetési térkép és értékesítési portfólió-csomag elkészítése (a beruházásra alkalmas ingatlanokra a térségben)

Indoklás:

A térségben nagy számban vannak jelen befektetésre alkalmas ingatlanok, melyeket csak a közvetlen környezetük ismer, így a befektetők elől sok esetben elzárva maradnak. Ezen ingatlanok feltérképezésével infrastrukturális adottságaik felméréssel, értékbecsléssel olyan térkép állítható össze, amellyel nagymértékben megkönnyíthető az értékesítésük egy esetleges befektető felé.

Célok:

A befektetések elősegítése érdekében olyan befektetési célú ingatlantérkép összeállítása, amely a földrajzi elhelyezkedésen kívül teljes mértékű információt hordoz az adott ingatlanról.

Célcsoportok:

A kistérségben befektetni szándékozó vállalkozások.

Várt eredmények:

Olyan befektetési térkép kialakítása, amely napra kész információkkal szolgál az érdeklődők számára.

Hatások:

A befektetők gyors, precíz kiszolgálásának hatására megnövekszik a befektetések száma, nő a foglalkoztatottság és a GDP, csökken a munkanélküliség.

II.4.2. intézkedés: Befektetési lehetőségek megjelenítése (saját honlapon, városi, megyei, regionális és országos honlapokhoz csatlakozva) www.investmentpecs.hu

Indoklás:

A befektetési térképhez szervesen kapcsolódó szolgáltatás kialakításáról van szó. A kistérség saját honlapját úgy alakítja ki, hogy a befektetési lehetőségeknek egy külön részt tart fenn. A honlap csatlakozik más honlapokhoz a megyében és az országban egyaránt. Ezáltal az itt megjelenő lehetőséget pillanatok alatt elérhetőek lesznek a világ bármely pontján, ezért célszerű többnyelvű változatot elkészíteni.

Célok:

A befektetési térkép megjelenítése elektronikusan a kistérség honlapján.

Célcsoportok:

A kistérségben befektetni szándékozó vállalkozások.

Várt eredmények:

Kialakításra kerül a Pécsi Kistérség internetes honlapja, amelynek részét képezi egy befektetési térkép.

Hatások:

A befektetők gyors, precíz kiszolgálásának hatására:

- ✧ megnövekszik a befektetések száma,
- ✧ nő a foglalkoztatottság és a GDP,
- ✧ csökken a munkanélküliség.

II.4.3. intézkedés: Pécs MJV és a Pécsi kistérségi beruházások harmonizálása

Pécs MJ. Város középtávú fejlesztési célkitűzéseinél kiemelt prioritást kapott az egészségipar, a kulturális ipar és a környezetipar fejlesztése. A Pécsi kistérségnek ezen fejlesztési koncepcióhoz kapcsolódva szervesen csatlakozni kell, rá kell épülni ezekre az elképzelésekre és elősegíteni ezek megvalósulását úgy, hogy a kistérségben is megjelenjenek a hatásai.

II.4.3.1. Iparterületek kijelölése a kistérségben, beruházások előkészítése, funkció nélküli vállalkozásra alkalmas épületek rehabilitációja

Indoklás:

A kistérség településeinek ki kell aknázniuk a régióközpont közelségét, hosszú távon az eurorégió-határközeli elhelyezkedés előnyeit. A helyi építési szabályzatok településfejlesztési koncepcióiban jelzett iparterületek kialakítását kistérségi szinten támogatni kell, hiszen a térségi beruházások, befektetések helyszínei lehetnek. A települések fejlődését meghatározó tényezők a kijelölendő iparterületek.

Emellett a településeken funkció nélkül lévő épületek, építmények vállalkozási célú felhasználása is javítana a térség munkaerőpiaci helyzetén.

Célok:

Az egyes települések településrendezési tervével harmóniában iparterületek kialakítása a kistérség településein, ezzel megfelelő bázist nyújtva az ipari tevékenységeknek.

A meglévő, funkció nélküli épületek vállalkozási célra alkalmassá tétele (bezárt iskolák, üres közösségi színterek, elhagyott ipari létesítmények).

Célcsoportok:

A térség vállalkozásai, önkormányzatai, a térségen kívüli vállalkozások.

Várt eredmények:

A térség gazdasági aktivitása növekszik, növekszik a térségben hosszú távra megtelepedő vállalkozások száma, növekszik a munkahelyek száma.

Hatások:

A térségből elvándorlók száma csökken, javul a települések népesség megtartó ereje, az egyes elhagyott épületek funkcióval való megtöltése kapcsán pedig javul a településkép.

II.4.3.2. Egészségipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése

Indoklás:

A kistérségben adott élettudományi kutatási potenciál koordinált kihasználásával támogatni kell a mai fogyasztói igényeknek megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó termelő vállalkozások fejlődését.

Az egészségtudatosság erősödésének trendje folyamatos, ami biztos alapot szolgáltat a fogyasztói igényeket kielégítő életmód-iparág fejlesztéshez. A térség adottságai kiválóak a klimatikus üdülőhelyekhez kapcsolódó egészségturisztikai infrastruktúrát illetően. A térség kutatási profilja tökéletesen illeszkedik az egészségipar fejlesztéséhez szükséges tudásigényekhez: Pécsen az orvos-kutatás van jelen. A piacosítható eredményeket létrehozó regionális kutatási bázis kialakításával, illetve a kutatási eredmények ipari becsatornázását segítő szolgáltatások fejlesztésével támogatni kell az élettudományi, biotechnológiai kutatásokra alapuló „hightech” egészségipari vállalkozói szektort.

Célok:

Magas tudásértékű munkaerő alkalmazását elősegítő egészségügyi beruházások elősegítése a térségben.

Célcsoportok:

Az élettudományi, biotechnológiai kutatásokra alapuló „hightech” egészségipari vállalkozói szektor letelepítése a térségben.

Várt eredmények:

Egészségipari vállalkozások letelepedése, megerősödése a térségben.

Hatások:

A magas képzettségű munkaerő igénnyel fellépő vállalkozások elősegítik a diplomás fiatalok elhelyezkedését, a vállalkozások számára beszállítói hálózat épülhet ki, amely újabb munkahelyeket teremt és így elősegítheti a munkanélküliség csökkenését, a térség felértékelődését.

II.4.3.3. Kulturális ipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése

Indoklás:

A Pécsi Kistérség jelentős szellemi potenciállal rendelkezik, amely azonban nincs kellően kihasználva annak ellenére, hogy Pécs kulturális élete kiemelten jelentős, és a művészeti oktatás teljes vertikuma megtalálható itt. Ezért támogatni kell a jellemzően mikro- és kisvállalkozások piacra jutását a háttér-infrastruktúra megteremtésével (alkotó helyek, inkubátorházak, nagy értékű eszközök beszerzése és megosztása), a piacon működő szereplők együttműködésének erősítésével. Fejleszteni kell a térség kulturális intézményrendszerét is. Ösztönözni kell a kulturális fogyasztást és meg kell teremteni a lakosság kulturális javakhoz való egyenlő hozzáférését (a kulturális befogadó terek fejlesztésével és a térségi központok elérhetőségének javításával). A fellendülő kulturális élet egyrészt keresletet indukál a kulturális ipar vállalkozásai számára, másrészt közvetve hozzájárul a társadalmi szolidaritás és kohézió erősítéséhez.

A kulturális és kreatív ipar fejlesztésével a régió egyéb gazdasági ágaiban működő vállalkozások versenyképességük növelését biztosító, magas hozzáadott értéket előállító szolgáltatásokhoz juthatnak hozzá.

Célok:

Fejleszteni kell a térség kulturális intézmény rendszerét, alkotó telepek kialakítását és a kulturális bázishoz kapcsolódó háttér infrastruktúra kialakítását.

Célcsoportok:

A kulturális fogyasztásban résztvevő helyi és „kulturális” turisták rétege.

Várt eredmények:

A kulturális intézményrendszer fejlesztésével megnövekszik az ezt igénybevevők, idelátogatók sokasága, illetve az ezt működtetők tábora.

Hatások:

A kulturális rendezvényeknek minden ága jelentős vendégforgalmat generál, amely lehetőséget biztosít KKV-k létrejöttére és ezek prosperálására egyaránt.

II.4.3.4. Környezetipari beruházások térségi koordinációja, előkészítése

Indoklás:

A piaci pozíciók megszerzése és megerősítése érdekében kiemelten támogatni kell a régióban a környezeti ipar területén működő kis- és középvállalkozások hálózatba szerveződését és ezen hálózatok összekapcsolódását a régió egyetemének bázisán működő interdiszciplináris kutatói bázisokkal.

Célok:

A térség jelentős megújuló energiaforrásaira támaszkodva ösztönözni és támogatni kell a megújuló energiaforrások felhasználásának különböző módozatait, elsősorban a biomassza, a nap-, és a geotermikus energiahasznosítás területén, valamint a kapcsolódó technológiák fejlesztését, az ezzel foglalkozó ipari vállalkozások megerősítését.

Célcsoportok:

Mezőgazdasági termelők, akik bekapcsolódhatnak a biomassza előállításához szükséges alapanyag előállításába.

**DÉL-DUNÁNTÚLI
TERÜLET ÉS
GAZDASÁGFEJLESZTŐ KHT.**

7625 Pécs, Dr. Majorossy I. u. 36.

Telefon: 72 / 314-845, 314-885, 314-903,

Fax: 72 / 314-867

e-mail: ddrf@axelero.hu

Várt eredmények:

A termelés hatására növekszik a növényekkel, fákkal beültetett területek nagysága.

Hatások:

A megújuló energia felhasználása kíméli a környezetet, ennek az előállítása munkahelyeket teremt, amely növeli a foglalkoztatási szintet.

III. Prioritás: Képzett, szolidáris társadalom - innovatív együttműködések. Humán erőforrások fejlesztése

Országos jelenség, hogy az elmúlt évtizedben a lakosság képzettségi szintje jelentősen javult az oktatási rendszer széles és könnyen elérhetővé válása révén. Ezt alátámasztja, hogy a munkaerő-piaci szempontból legjelentősebb, 25-59 éves korosztályt nézve jelentősen csökkent a legfeljebb általános iskolát (8 osztályt) végzettek aránya, mindemellett jól észrevehető javulást mutat a közép- és felsőfokú végzettségűeké. Ennek köszönhetően az aktív korúak átlagos képzettségi szintje közeledett az EU átlaghoz. E folyamatok alapvetően a Pécsi kistérségre is igazak.

Az oktatási, képzési rendszer alapvető célja a Pécsi kistérségben, de országos szinten egyaránt, hogy képzett, a munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő, társadalmi és kulturális tőkével rendelkező szolidáris emberfőket képezzen.

A foglalkoztatáspolitikai helyi szereplői között a partnerség és együttműködés megerősítése alapvető célként kell, hogy megjelenjen egy rugalmas munkaerő-piaci viszonyokhoz igazodó képzési struktúra kialakulásához. Emellett kiemelt cél a komplex támogatási, szolgáltatási rendszerek és hálózatok kiépítésének elősegítése.

Az elmúlt években elért eredmények ellenére, a középfokú és a felsőfokú oktatás tartalma és területi elhelyezkedése tekintetében a mai napig nem tudott elég gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni a gazdaság, valamint a munkaerőpiac folyamatosan változó igényeihez.

Új, középtávú, modern, az európai normáknak is megfelelő, egy „jövőbe látó” kistérségi képzési koncepcióra van szükség, amely a várható helyi gazdasági folyamatokat és szociális foglalkoztatási szempontokat összefüggéseiben vizsgálja, és határozza meg a megoldási lehetőségeket a közeli jövőre vonatkoztatva.

Az oktatási, képzési rendszer és a gazdaság közötti megfelelő kapcsolatok hiánya miatt az oktatási, képzési rendszerből kilépők képzettségi szintje és jellege (a képzés struktúrája) nem elégíti ki megfelelően a munkaerő-piaci elvárásokat. Tágabb értelemben hiányoznak a rendszerből a gazdasági környezethez alkalmazkodó, önállóan fejlődni képes szakképző intézmények (mikrotérségi központok), amelyek új lendületet vihetnének az oktatásból a munka világába történő átmenet hatékonyabbá tétele érdekében.

A Pécsi kistérség képzési és humán erőforrás fejlesztési programja a kistérség népessége képzettségi színvonalának emelését, a tartós munkanélküliek számának mérséklését, a munkaerőpiacon hátrányba került munkaképes korú lakosság esélyegyenlőtlenségének a mérséklését, a munkaerő szellemi és fizikai

teljesítőképeségének, a közösségek életminőségének emelését, valamint az EU csatlakozással szükségessé vált személyi felkészülési, át- és továbbképzési igények kielégítését szolgálja. Célja legyen továbbá a kistérségben fellelhető különbségek csökkentése, a gazdasági növekedést szolgáló emberi tényezők fejlesztéséhez szükséges oktatási, szakképzési, továbbképzési formák minőségének és területi szerkezetének javítása.

III.1. intézkedéscsoport: Rugalmas képzési programok, piacképes tudásszint elérése

A gazdaság racionális működése és a társadalmi igazságosság egyaránt azt igényli, hogy mindenkinek azonos esélye legyen a gazdasági versenyben való részvételre, a munkaerőpiaci szereplésre. A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium által támogatott prioritásoknak, valamint Nemzeti Fejlesztési Tervben lefektetett céloknak megfelelően a Pécsi kistérség is kiemelt figyelmet fordít a szakképzetlen, illetve szakképzett, de helyzetéből adódóan elhelyezkedni nehezen tudók (friss diplomások, gyestről visszatérő nők, ötven éven felüliek) és fogyatékos felnőttek képzésére.

III.1.1. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok speciális képzései

Indoklás:

Az új munkaerő-piaci elvárásokhoz való alkalmazkodás különösen nehéz a munkaerőpiacon halmozottan hátrányos helyzetű, azon tartósan munka nélkül élő rétegek számára, akiknek ehhez a rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások és erőforrások koncentrálsán és partnerségi összefogáson alapuló személyre szabott segítségre van szüksége. Az új típusú partnerségi programoknak hatékonyan kell elősegítenie az egyes társadalmi csoportok személyes fejlődésének folyamatát, illetve a hátrányos élethelyzetek leküzdését.

Cél:

A hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatását segítő képzési programok kialakítása. A képzési programok célja legyen továbbá a munkanélkülivé válás elkerülése, munkaerőpiacra való visszavezetés, tartós szocializáció a komplex, additív programok kidolgozásával. A felnőttképzés lehetősége e téren a hátrányok csökkentése érdekében: megfelelő képzettségű munkaerő biztosítása a munkaadók számára, felkészítés a munkára kész állapotra. E képzések funkciója: társadalmi hasznosság-érzet kialakítása, jövőkép kialakítása, a munkavállalói kompetencia-rés csökkentése.

Célcsoport:

-A munkaerő speciális csoportjai:

- ✧ nők, gyestről visszatérők
- ✧ fiatalok, pályakezdő fiatalok
- ✧ idősebb munkavállalók (a 40 év feletti, jelenleg inaktív, de munkát vállalni szándékozó nők-férfiak, 55 év feletti nők-férfiak)

- Különösen hátrányos helyzetű lakosságcsoportok (romák, fogyatékosok).

Várt eredmények:

A lefektetett célok nagyban segítik az említett hátrányos helyzetű csoportok társadalomba történő integrációját, reintegrációját. A hiányzó alapismeretek pótlása, szakmai és mentális képességek elsajátítása, tanulási és kommunikációs készség fejlődése.

Hatások:

Egy újabb lépés az Európai Unió foglalkoztatási mérőszámaihoz való közeledés elérése érdekében, a munka minőségének és termelékenységének javítása, a társadalmi kohézió és befogadás erősödése, szociális különbségek csökkenése.

III.1.2. Oktatást és foglalkoztatást elősegítő képzési programok rendszerének kialakítása, folyamatos összehangolása a munkaerőpiac igényeivel

Indoklás:

A kistérség községeinek munkanélküliségi rátája indokoltá teszi az oktatást és foglalkoztatást elősegítő sokszínű képzési programok rendszerének kialakítását. A kialakult munkaerő-piaci helyzet és községekre jellemző kedvezőtlen munkanélküliségi mutatók, a térség speciális csoportjainak munkaerő piacon való háttérbe kerülése (agrárnépesség, roma kisebbség, idősebb korosztály), a kedvezőtlen társadalmi és gazdasági folyamatoknak köszönhető (bányabezárások). Képzésbe kerülésükhöz, munkaerőpiacra való visszahelyezésükhöz olyan programok feltárása, illetve kifejlesztése szükséges, amely nemcsak szakmai képzésüket/átképzésüket célozza, hanem segít leküzdeni a munkanélküliségi lét okozta mentális problémákat is. A szakképzések területi elosztása (mikrotérségek) lehetővé teszi az egyes területek közötti keresleti-kínálati különbségek kiegyenlítését, elősegítik a képzett munkaerő területi mozgását. A kistérség speciális települési szerveződése miatt sok falun, kistelepülésen élő nem jut hozzá a képzéshez. Baranya megye területfejlesztési programjában megfogalmazottak szerint a képzési rendszer hatékonyságát növeli, a lakóhelyen, illetve annak közvetlen közelében létrehozott mikrotérségi képzési központok kialakítása. Ezt támasztja alá az is, hogy a HEFOP-ban megfogalmazottak szerint tágabb értelemben hiányoznak a rendszerből a gazdasági környezethez alkalmazkodó, önállóan fejlődni képes szakképző intézmények,

amelyek új lendületet vihetnek az oktatásból a munka világába történő hatékony átmenet érdekében. A kistérség esetében a képzési központok mikrotérségi központba történő telepítése csökkentheti a Pécs és környéke közti szakadékokat, lehetőséget ad a munkanélküliség egyedi esetkezelésére, a települések munkaerőigényéhez mért gyors reagálásra, valamint teljes mértékben kimeríti az EU egyik legfontosabb alapelvét a szubszidiaritás elvét is. Továbbá növeli a decentralizációt.

Cél:

A Pécsi kistérség képzési és humán erőforrás fejlesztési programjának kialakítása, a kistérség jelenlegi sajátosságait szem előtt tartva, és figyelembe véve a fejlesztési terveket. Kistérségi képzési programok, módszertani sajátosságainak és finanszírozási alapjainak meghatározása a térségben működő önkormányzati, munkaügyi és segítő szervezetek együttműködésével. A meghatározott kistérségi képzési programok bonyolításához pályázatok kiírása, új regionális képzési programok fejlesztése és finanszírozási alapjainak meghatározása a távlati régiófejlesztési és szakképzési koncepció alapján. Kistérségi foglalkoztatási programok kidolgozása roma származásúak, hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci esélyeinek javítása érdekében. A kitűzött célok elérése érdekében indokolt mikrotérségi oktatási központok kialakítása.

Célcsoport:

Képzési központok, intézmények, szakmai partnerek (kamarák, ipartestületek), non-profit szervezetek, potenciális hálózati résztvevők

Várt eredmények:

A mikrotérségi központok és a kistérségben kialakult oktatási hálózat révén a térség munkavállalóinak elérhető, komplex foglalkoztatási-képzési szolgáltatást nyújtó intézményrendszer jön létre, ugyanakkor a foglalkoztatók igényeit is ki tudja elégíteni.

Hatások:

A rendszer növeli a munkavállalók szakmai és területi mobilitását, elősegíti a munkaerő iránti igények és kínálat strukturális és mennyiségi megfelelését, jól átlátható, a helyi igényeknek megfelelő képzést és szolgáltatást nyújt.

III.1.3. Oktatási infrastruktúra fejlesztése

Indoklás:

A magyar oktatási rendszer európai viszonylatban fejlettnek tekinthető, az ország gazdasági fejlettségi szintjéhez képest magasak a beiskolázási arányok. Az oktatásra, képzésre fordított GDP-arányos közkiadások mértéke valamivel az OECD átlag (2002-ben 5,2%) alatt van. Az elmúlt évtizedben számottevően javult az oktatási rendszer teljesítménye, ez a növekedés azonban sok esetben a képzés színvonalának bizonyos fokú csökkenését eredményezte.

A magyar oktatási rendszer nagymértékben decentralizált, az iskola előtti, az alapfokú és a középfokú oktatást a helyi önkormányzatok igazgatják.

Az országos helyzethez hasonlóan az oktatás színvonala és fizikai infrastruktúrája egyes területeken elmarad az EU tagállamok átlagától, valamint a gazdasági-társadalmi változások és a technológiai fejlődés követelményeitől. Az oktatási épületek többségének jelenlegi állapota nem tükrözi a megváltozott társadalmi és környezeti viszonyokat. Az egyes településtípusok között az oktatás eszközellátottsága (információs technológiai eszközök) tekintetében jelentős különbségek találhatók. Az oktatásra, képzésre országosan jellemző a forráshiány, amely a Pécsi kistérség aprófalvas jellegéből adódóan fokozottan jelentkezik. Az oktatás színvonalas ellátása az intézményeket fenntartó önkormányzatokra óriási terheket ró. Ahhoz, hogy az esélyegyenlőség érvényesüljön, és az oktatás terén ne mutakozzanak meg a települési egyenlőtlenségek, a társadalmi szereplők között összefogásra, nyitottságra és partnerségre van szükség. Ennek érdekében született meg a Pécsi Kistérségi közoktatási intézkedési terv, amely biztosítja, hogy a közoktatási szolgáltatások egyes elemei hatékonyan épüljenek egymásra.

A kistérség demográfiai helyzete kettős képet mutat. Vannak települések, ahol a népességszám a szuburbanizáció következtében folyamatosan nő, míg vannak községek, ahol a népességszám stagnál, illetve csökken. Ugyanakkor azokon a településeken, ahol növekszik a népesség, általános jelenség, hogy a diákokat Pécs városa „elszívja”, így ezeken a településeken is gondot okoz az oktatási intézmények gazdasági szempontból történő racionális fenntartása (kedvezőtlen, alacsony osztálylétszám).

Cél:

Az oktatási, képzési feladatok szakszerű ellátása úgy, hogy az szakmai és gazdasági szempontból is ésszerű legyen. Ennek érdekében lehetséges lépések:

- ✧ Intézményfenntartó társulások létrejötte.
- ✧ Civil szervezetek által fenntartott iskolák létrehozása.

- ✧ Az oktatási intézmények vonzóvá tétele a lakosság körében. (Infrastrukturális fejlesztések, speciális képzési programok)

Célcsoport:

- ✧ Oktatási, képzési intézmények.
- ✧ Tanulók, helyi lakosság.

Várt eredmények:

Az intézkedések során a kor követelményeinek és kihívásainak megfelelő oktatási intézmények létrehozatala.

Hatások:

Az említett oktatási intézmények mind fizikai infrastruktúrájukat, mind az oktatás színvonalát tekintve megerősödnek, vonzóvá válnak a helyi lakosság számára. E folyamatok hatására Pécs városának „tanuló elszívó hatása” mérséklődik, melynek közvetett hatása a települések népesség megtartó képességének erősödése.

III.2. intézkedéscsoport: A Pécsi kistérség versenyképes piaci ágazatokhoz kapcsolódó képzései

Az Európai Bizottság 2000 márciusában, Lisszabonban elfogadott stratégiai célkitűzése szerint, Európának 2010-re a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává kell válnia, mely a fenntartható gazdasági növekedést a szociális kohézióval képes ötvözni. A harmadik évezred első évtizedének végére létre kell jönnie a teljes foglalkoztatásnak, mely feltételezi azt, hogy a 15-64 éves népesség legalább 70%-a dolgozik, ezen belül a nők átlagos foglalkoztatási rátája eléri a 60%-ot, az 55-64 éveseké pedig az 50%-ot. A teljes foglalkoztatottság elérésének érdekében a tagállamokban ki kell alakulnia az egész életen át tartó tanulás feltételrendszerének.

III.2.1. Életen át tartó tanulás-felnőttképzés

Indoklás:

Az Európai Unió kiemelt feladatként kezeli az életen át tartó tanulást, melynek két fő céljaként jelöli meg a tevékeny állampolgárságra képzés támogatását, valamint a foglalkoztathatóság elősegítését. Általánosan ismert az az összefüggés, mely szerint a versenyképes gazdaság alapfeltétele a versenyképes

munkakultúrával, szakképzettséggel rendelkező munkaerő. Jelenleg a magyar oktatási rendszerből hiányzik az a képesség, hogy ellássa az embereket az egész életen át tartó tanulás stratégiájának kialakításához és a sikeres munkaerőpiacra lépéshez szükséges ismeretekkel és kompetenciákkal. Ennek következtében súlyos hiányosságok mutatkoznak az alapvető ismeretek, a kulcskompetenciák, valamint a társadalmi kompetenciák, az aktív tanulási és kommunikációs képességek átadása terén. Hasonlóképpen mind a diákok, mind a lakosság egésze jelentős lemaradásban van az idegen nyelvek és az információs technológiai ismeretek terén, amelyek pedig kulcsfontosságúak a tudásalapú gazdaság és társadalom megteremtése szempontjából.

A munkavállalók alkalmazkodóképességének erősítése szempontjából meghatározó, hogy az egész életen át tartó tanulás lehetősége mindenki számára elérhető legyen, beleértve az alacsony iskolai végzettségű és a megváltozott munkaképességű munkavállalókat is. A képzési rendszer fejlesztésével és a támogatási rendszer bővítésével ösztönözni kell a munkavállalókat a képzésben való részvételre, a vállalatokat és munkáltatókat pedig arra, hogy többet fordítsanak munkavállalóik képzésére.

Magyarország munkaerőpiacának kedvezőtlen összetétele miatt a magyar államnak és hasonlóan a kistérségnek is a felnőttképzéshez kapcsolódó képzéseket és szolgáltatásokat kiemelten kell támogatni. A felnőttképzés három fő területe:

1. Iskolarendszeren belüli felnőttképzés.
2. Munkaerőpiaci képzés.
3. Munkahelyi képzés (szakmai tanfolyamok, távoktatás, e-learning).

Cél:

- ✧ Az egyén egész életpályáján keresztül sikeresen tudjon alkalmazkodni a folyamatosan változó munkaerő-piaci igényekhez.
- ✧ Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek, képességek és kompetenciák fejlesztésének ösztönzése.
- ✧ A szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése.
- ✧ Munkahelyteremtést és vállalkozói készségek fejlesztését elősegítő képzések kialakítása.
- ✧ Felnőttképzés rendszereinek fejlesztése.

Célcsoport:

A kistérség aktív korú lakossága, képző szervek, kamarák, ipartestületek, non-profit szervezetek.

Várt eredmények:

- ✧ megtörténik a munkaerő-piac és a szakképzés koherens, komplex és intézményesített mechanizmusként való összehangolása.
- ✧ megvalósul valamennyi erőforrás, eszköz, és intézményi feltétel, amely nélkülözhetetlen a sokrétű és állandóan változó munkaerő-piaci igények meghatározása, összesítése, továbbá az ezen igényekre épülő szakképzés rendszerének létrehozása érdekében.

Hatások:

- ✧ A teljes foglalkoztatás elérése, illetve az ahhoz történő közelítés.
- ✧ A gyorsan változó munkaerőpiaci igényekre időben reagálni tudó képzési rendszer megteremtése.

III.2.2. A térség igényeinek megfelelő szakképzett munkaerő biztosítása specifikus képzéseken keresztül

Indoklás:

A mindenkori képzési struktúrának figyelemmel kell lennie a falvakban élőkre is, kiemelten fontos az itt élő vidéki emberek helyzetbe hozása, aminek egyik lehetséges eszköze a képzés, továbbképzés. Tennie kell ezt úgy, hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni a kistérség lakosságának majd 90%-át kitevő Pécs városának fejlesztési stratégiájában meghatározott célokat sem, hiszen a kistérségi stratégiában meghatározott célok megvalósítása elképzelhetetlen a város népességbeli, gazdasági és pénzügyi potenciálja nélkül. A kistérségi fejlesztési stratégiának bizonyos fokig épülnie kell a pécsire, a két dokumentumnak harmonizálnia (szinergiában kell lennie) egymással. A megyeszékhely három kiemelten fontos fejlesztési irányvonala az egészségipar, a kulturális ipar, valamint a környezettechnológiai ipar bázisán valósul majd meg. Említésre érdemes még a város elektronikai és gépgyártó ipara is.

Mindhárom fejlesztési területen kiemelt szempont a regionális, klaszterszerű működés, amely magában foglalja a kutatástól a technológia fejlesztésén át a termék-, és szolgáltatásfejlesztést, a hazai-, és export-értékesítés teljes láncolatát. Ebbe a láncolatba kell, hogy bekapcsolódjanak a kistérség vállalkozásai (rajtuk keresztül a munkavállalók is), oktatási és képző intézményei valamint civil szervezetei.

Továbbá lehetőség van olyan fejlesztési területekre, irányokra, amit a térség falusias jellege determinál. Ilyen többek között a mezőgazdaság, a falusi turizmus, egyéb turisztikai ágazatok (lovasturizmus, kulturális turizmus, bor és gasztronómiai turizmus, ökoturizmus).

Indokolt tehát a fent megjelölt területekhez kapcsolódó képzések megteremtése, naprakésszé tétele (a képzési struktúra idomulása a munkaerőpiaci elvárásokhoz). Mindez tovább növelheti a kistérség lakossága életkörülményeinek javulását, jövedelemtermelő képességének növelését.

Cél:

Olyan képzések, képzési struktúra kialakítása, amely figyelembe veszi a vidéki népesség igényeit, képzettségi szintjét, harmonizálva Pécs városának fejlesztési stratégiájával. Általános célkitűzés: a kistérségre jellemző kedvezőtlen demográfiai folyamatok ellensúlyozása, a foglalkoztatási helyzet javítása, a helyi értékek megőrzése, a kistérség természeti és szellemi erőforrásaira alapozott gazdasági fejlődés megteremtése, a vidéki népesség jövedelmi viszonyainak emelése és stabilizálása.

Célcsoport:

A kistérség lakossága, képző szervek, kamarák, ipartestületek, non-profit szervezetek.

Várt eredmények:

Olyan, egymásra épülő versenyképes képzettséget adó képzési rendszer kiépülése, amely a kistérség lakosságának munkaerőpiaci helyzetét javítja. Továbbá olyan fejlődés elindítása (európai és hazai, illetve helyi; saját, pályázati és privát forrásokra, valamint a kis- és középvállalatokra, oktatási-kutatási-kulturális intézményekre, hivatalokra és civil szervezetekre, kezdeményezésekre alapozva), amely új, vonzó, innovatív és nemzetközi dimenzióban is „látható” kínálatot teremt a városban és környezetében (a kistérségben). Ennek a kínálatnak kellőképpen vonzónak és racionálisnak kell lennie, olyannak, amely biztosítja a pólus hosszú távú versenyképességét és tartós növekedését.

Hatások:

- ✧ Javulnak a kistérségi foglalkoztatási adatok.
- ✧ Nő a lakosság életszínvonala, javulnak életkörülményeik.
- ✧ Ezáltal javul a települések népességmegtartó ereje.

III.2.3. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése

Indoklás:

A környezettudatossághoz kapcsolódó, környezet-iparral foglalkozó iskolarendszereken belüli és kívüli, posztgraduális képzésben viszonylag kevesen vesznek részt, így ennek az aránynak, valamint a képzési szintnek a javítása a cél, annak érdekében, hogy a várható feladatok megoldásának biztosítására megfelelő szakemberek álljanak rendelkezésre.

Eredmény:

Jelentősen megnő e képzésekben részt vevő személyek száma.

Hatás:

E révén a környezettudatos tevékenység szintje, minősége emelkedik.

III.2.4. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése

Egyértelmű, hogy a Pécsi Tudományegyetem révén egy óriási szellemi bázis jött létre, amely ezen humán erőforrás fejlesztési igényeknek messzemenőkéig meg tud felelni. El kell érni azt, hogy minél szélesebb spektrumban, illetve minél magasabb képzési szinten oktassa az itt tevékenykedő szakembereket, mivel sajnos sok esetben a magasan képzett szakemberek elhagyják nemcsak a térséget, hanem az országot is, így „hiány” mutatkozik. Ezt a hiányt a személyi infrastruktúra fejlesztésével lehet kivédeni.

Cél:

Az egészségügyi tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények szakembergárdájának, munkatársainak oktatás-fejlesztése.

Célcsoportok:

A fenti szervezetekben dolgozó munkatársak, szakemberek, illetve az oktatást végző intézmények.

Eredmény:

Az ágazatot elhagyó, más térségben tevékenykedő szakemberek hiányát csökkenteni lehet, illetve javul a térségben a munkatársak, szakemberek képzettségi színvonala, ezáltal nő a szolgáltatások minősége.

III.2.5. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek humán erőforrásának fejlesztése

Annak érdekében, hogy minél jobban megfeleljünk a hazai, illetve nemzetközi elvárásoknak, feltétlenül szükséges egy jól képzett szakembergárdát biztosítani ezen tevékenységek számára.

Cél:

A kultúra területén tevékenykedő személyek képzési, képzettségi szintjének javítása.

Célcsoportok:

Az adott szervezetekben, intézményekben tevékenykedő munkatársak, szakemberek, illetve az adott szervezetek.

Várt eredmények:

Az idegen nyelvű, illetve szakági képzésben részt vett szakemberek számának növekedése. Az oktatási bázis e tekintetben az egyetem révén nagymértékben rendelkezésre áll.

Várt hatás:

A magasabban képzett szakemberek révén mód nyílik új szolgáltatások bevezetésére és az adott szolgáltatások magasabb szinten történő kivitelezésére. Így a lakosság attitűdjei pozitív irányba változnak, valamint a kulturális turizmus révén a vendégek száma jelentősen megnő, illetve az ilyen irányú jövedelem emelkedni fog.

III.3. intézkedéscsoport: Civil stratégia

Az országos folyamatokhoz hasonlóan a Pécsi kistérség településein található civil szféra fejlődésnek indult, a rendszerváltás óta eltelt néhány évben példaértékű számbeli gyarapodáson ment keresztül. Ez a fejlődés és a helyi lakosság öntudatra ébredése nem csak a szervezetek mennyiségi gyarapodását jelentette, hanem minőségi értelemben vett fejlődését is, amelynek jelei az elmúlt öt-hat évben jelentkeztek leginkább. Ma már az élet minden területén megtalálhatók a nonprofit szervezetek és rendkívül heterogén struktúrát mutatnak. 2003-ban a Pécsi Kistérség területén 1553 nonprofit szervezet működött. A civil életet a kistérségben két szóval lehet jellemezni erős és széthúzó. Ez a két tulajdonság alapvetően meghatározza magát az egész nonprofit szektort, nem csak a vizsgált területet. Valóban igaz az a kijelentés, hogy egy erős, öntudatos szektorral állunk szemben Pécs és a környező falvak területén. Azonban a kijelentés alapját nem maga a szervezetszám, hanem az aktívan működő, alulról szerveződő, közel félezer szervezet szolgálja, ahol a közösségek vezetői és tagjai páratlan értékű társadalmi tőkével, szervező készséggel és tenni akarással jellemezhetőek. Erre az erős helyi társadalmi létre az önkormányzatok a térségben jól reagálnak, elindult a kapcsolatépítés a két szektor között. Bár a kitűzött cél – a két fél partneri kapcsolata – még messze van, de számos kedvező jel mutatkozik, mint a kerekasztalok léte, civil ügyekkel kapcsolatos bizottságok felállítása, Kistérségi Civil Fórum, megyei szinten civil koncepció, civil referens. Azonban az is látható, hogy a szervezetek jelentős száma erősen függ magától az állami szférától, az önkormányzatoktól. Ez a jelenség a községekben határozottan érezhető.

Amikor a települések közötti különbségekre világítunk rá, elmondható, hogy Pécs a helyzetéből adódóan szélesebb tevékenységi szerkezettel, sok kis társadalmi bázissal rendelkező elaprózódott civil struktúrával rendelkezik, ahol látványosan elválnak egymástól az önkormányzat által támogatott jelentős anyagi

forrásokkal és infrastruktúrával rendelkező szervezetek és az alulról építkező önkéntes közösségek, akik az életben maradáshoz is kevés tőkével bírnak.

A községek esetében rendkívül nagy különbségek találhatók. Általánosságban elmondható, hogy ott, ahol formális szervezetek működnek, erős és létező közösségekről beszélhetünk, akiket sok esetben az önkormányzat lehetőségeikhez mértén támogatni próbál, de ennek ellenére a pénzügyi források megteremtése jelenti a legnagyobb problémát, hasonlóan a hazai viszonyokhoz. A kistérségben magas azon települések száma, ahol egyáltalán nem működik civil szervezet. Ez alapvetően az alacsony és elöregedő népességszámmal, gazdasági helyzettel, a környező településektől való elzártsággal magyarázható. Ugyanakkor a vizsgált községek között vannak olyan települések, ahol hasonló társadalmi-gazdasági helyzet áll fenn, de a lakosság egyes tagjainak köszönhetően itt szervezeteket alakítanak az emberek a saját boldogulásuk érdekében. Így alapvetően csak a közösségben és az emberekben lévő társadalmi tőkével, együttműködő készség meglétével magyarázható ez a jelenség. A civil szféra legnagyobb problémája, hogy nem tudja érdekeit egységesen képviselni. Ennek legfőbb oka a széthúzásban és az ellenségeskedésben rejlik. Ugyanakkor a civil vagy non-profit szektor akkor válhat a piaci és állami szféra mellett az ún. harmadikká, ha rendezi sorait, legalább tevékenységi körök mentén összefog, és együtt képviseli érdekeit a helyi társadalmak fejlődése érdekében. Hiszen csak így tud érvényesülni a civil kontroll és így válik demokratikussá a társadalom.

A Magyar Köztársaság kormánya felismerte, hogy a civil szféra nagy erőt képvisel. Egy demokratikus állam működése elképzelhetetlen a civil szervezetek által artikulált és képviselt érdekek nélkül. Ezek figyelembevételével a kormány megalkotta a Kormányzat Civil Stratégiáját és elfogadta a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvényt, valamint a végrehajtásáról szóló kormányrendeletet. A Kormányzat Civil Stratégiája arra ösztönzi az önkormányzatokat, hogy megalkossák, rendezzék kapcsolatukat a nonprofit szervezetekkel. A kistérség civil stratégiája követi a Kormányzat Civil Stratégiáját, valamint az Európai Unió civil szférát érintő elképzeléseit és a helyi adottságoknak megfelelően, alakítja azt.

III.3.1. Partnerség, egyenrangú társadalmi szereplővé válás

Indoklás:

Az Európai Unió és a magyar állam egyik alapelveként megfogalmazott partnerség a kistérség civil stratégiájának is alappilléret jelenti. A folyamatos információ csere, partnerség, a civil szervezetek és a helyi

társadalom intézményei, szervezetei, vállalkozásai, valamint a civil szféra szervezetei között. A térség gazdasági, társadalmi felemelkedése az egyenrangú felek együttműködésére épül.

Cél:

A partnerség elvének érvényesülése a helyi társadalomszereplő között, a társadalmi szereplők ne versenytársat lássanak egymásban, hanem lehetséges együttműködő partneri lehetőséget.

Együttműködés a társadalmi szereplők között.

Célcsoport:

A kistérség helyi szereplői (Civil szervezetek, önkormányzatok, kistérségek, vállalkozások).

Várt eredmények:

Egyenrangú partneri kapcsolat a helyi társadalom szereplői között.

Hatások:

A partnerség elvének elmélyülése révén a társadalmi szereplők egymás segítői, kiegészítőivé válnak. Az összefogás hatásaként erős, versenyképes, öntudatos társadalom jön létre, mely a térség meghatározó tagjává válik.

III.3.2. Együttműködés, munkamegosztás, szervezetek bevonása a közfeladatok ellátásába

Indoklás:

Abban az esetben, ha az önkormányzatok a kistérségi partnerének tekintik a civil szervezeteket, bevonják őket a döntések előkészítésébe, akkor a civil szervezeteken keresztül megvalósulhat a lakosság részvétele, amely a civil kontrollt biztosítja. A non-profit szervezetek jelentős része települési szinten működik, a lokalitás, az alulról jövő kezdeményezéseket képviseli. Így legfőbb stratégiai partnerei a települési önkormányzatok. A szektor szervezetei az önkormányzatok számára jelezhetik a településen lakók társadalmi igényeit, problémáit, szükségleteit. Eszközéül szolgálhatnak helyi problémák feltárásának, megoldásának, segítséget nyújthatnak az egyes szakpolitikai kérdésekben. Azonban a települések önkormányzatai nem vagy igen alacsony szintű kapcsolatot ápolnak a civil szférával.

Cél:

A civil szervezetek bevonása döntések előkészítésébe és a döntéshozatalba, a szakbizottságok munkájába. Közös pályázati projektek kidolgozása, támogatási kérelmek („pályázatok”) benyújtása, a térségbe áramló támogatási források növelése.

- ✧ A Baranya Megyei Önkormányzat civil stratégiáját követve a kistérség és a települések önkormányzatainak üléseire a maguk által megválasztott érdekképviselő meghívást kap.
- ✧ A kistérségi kerekasztalok véleményezik a civil szférát érintő kérdéseket.
- ✧ A kistérség illetve a települések internetes lapjain helyet kapnak a civil szervezetek.
- ✧ A későbbi együttműködés és kölcsönös bizalom kiépülését követően tanácskozási joggal kap meghívót a delegált civil szervezetek képviselői, képviselője.
- ✧ A közgyűlések anyagai eljutnak a szervezetek részére.
- ✧ Feladatok átadása, együttműködések létrejötte, a szervezetek tevékenységi területein, különös tekintettel a településfejlesztés, kultúra, környezetvédelem, oktatás, szociális, ifjúsági, sport, nemzetiség és etnika, egészségügy, gyerekvédelem, foglalkoztatás, idegenforgalom, közlekedés, közrend, közbiztonság és egyéb területen tevékenykedő szervezetekre.

Célcsoport:

A kistérség területén található civil szervezetek, egyéb társadalmi szereplők (önkormányzatok, vállalkozások).

Várt eredmények:

Az önkormányzat és a civil szféra elmélyülő együttműködése, erős civil társadalom.

Hatások:

A helyi társadalom életében szerepet játszó szervezetek beleszólása révén alulról szerveződő, a település társadalmához közelebb álló önkormányzatok létrejötte.

III.3.2.1. Hálózatos nemzetközi együttműködések

A szervezetek között érdekegyeztetésen alapuló hálózati együttműködés létrehozása a szinergia hatás érdekében

Indoklás:

A szinergia hatás érvényesítése óhatatlanul érdeksérelmekkel jár az adott szervezetek szempontjából. Ezek áthidalására, valamint a közös érdekek megteremtése érdekében szükséges egy olyan hálózati együttműködési szervezet létrehozása, amely formális, valamint informális úton (az adott körülményekhez alkalmazkodva) segíti az érdekegyeztetést.

Célcsoport:

Az érintett szervezetek, akár magánszemélyek is.

Tevékenységek:

- ✧ Az együttműködések kialakítása, fejlesztése során célszerű kapcsolódni a meglévő testvértelepülési kapcsolatokra.
- ✧ Új testvértelepülési, „testvértársági” kapcsolatok létrehozása, támaszkodva a térség különlegesen erős „soknemzetiségű” térség arculatára.
- ✧ Szakmai szervezetekkel kapcsolatfelvétel.
- ✧ Aktív részvétel országos, nemzetközi (pl. EU-s) szervezetek munkájában (kiemelten a területfejlesztés, kultúra, egészség, környezetvédelem témakörében).
- ✧ Részvétel nemzetközi és nemzeti programokban (kiemelten a területfejlesztés, kultúra, egészség, környezetvédelem témakörében).

Várt eredmények:

Az együttműködési szervezet révén ereje lesz a koordinált, közös gondolkodásnak, valamint az érdekharmozáló fejlesztési elképzeléseknek. Az együttműködés révén a különböző ágazatok között jobb kapcsolat alakul ki.

Hatások:

Az együttműködés fokozása révén közös prioritások alakulnak ki a szinte teljesen különböző ágazatokban is, e révén javul a lakosság életminősége, életkörülménye, ezen kívül a szervezetek versenyképessége és jövedelemtermelő képessége megnő.

III.3.3. A szervezetek működésének stabilizálása, autonóm civil szervezetek

Indoklás:

A szervezetek működéséhez, a szektor megerősödéséhez, mind társadalmi, mind gazdasági szempontból, stabil és kiszámítható anyagi háttérre van szükség. A kistérség szervezeteinek bevételeit tekintve az országos helyzethez hasonló képet kapunk, amiben eltérés található, az a bevétellel nem rendelkező szervezetek száma, amely a községekben működő civil szervezetek közel 4,9%-át teszi ki, Pécs esetében ez alig 3%. Az igen kis bevétellel rendelkező (1-50 000 forint) szervezetek a szféra 11,7%-át teszik ki, de hasonlóan magas azon szervezetek száma, akik éves bevétele nem haladja meg az 500 000 forintot. Az ilyen kis bevétellel való gazdálkodás ellehetetleníti a szervezeteket, mindennapi tevékenységüket a

bizonytalanság és a kiszámíthatatlanság jellemzi, a versenyképességi és szolgáltató helyzetük mindenképpen rosszabb. A szervezetek bevételi struktúráját tekintve kijelenthető, hogy a legjellemzőbb bevételi forrás az államtól, önkormányzattól, valamint a magántámogatásokból érkezik a szervezetek felé. Az ilyen típusú pénzszerzési lehetőségek révén a szervezetek függő helyzetbe kerülnek, a célként kitűzött forprofit és állami szférával való partnerségi viszony elérhetetlennek bizonyul. Ennek legfőbb oka, hogy a leggyakoribb forrásfajták az itt élő szervezetek számára külső forrásból származnak, és függnék egy másik személytől, szervezettől, intézménytől. A saját maga által megtermelhető források, mint az alaptevékenységből, gazdálkodási tevékenységből származó bevételek mértéke kevés a teljes függetlenséghez és működéshez. Az ilyen jellegű bevételek főképp a tagdíjból, alaptevékenység ár- és díjbevételeiből, vállalkozási bevételekből, elsősorban szolgáltatói tevékenységből származnak. Az önkormányzatok oldaláról érkező támogatás mértéke az évek során folyamatos növekedést mutatott, valamint azon önkormányzatok száma, akik egyáltalán nem támogatják a civil szférát, mára, kilencre csökkent. 2004-ben a költségvetése 1-2%-ának megfelelő összeget adott 12 önkormányzat, de ezen belül is nagyon nagy a szórás.

Cél:

A civil szervezetek gazdasági értelemben vett függetlensége, melynek elérésében az önkormányzatoknak is fontos szerepük van:

- ✧ szakmai segítségnyújtás, információ áramoltatás, szakmai képzések szervezése, amely segíti azt a folyamatot, amely révén a civil szervezet a saját belső forráshoz tud jutni.
- ✧ pénzügyi támogatások: Az önkormányzatoknak jelentős szerepet kell vállalniuk a civil szervezetek támogatásában, de mindezt úgy téve, hogy a szervezetek autonómiája ne sérüljön. A támogatásokkal a szervezetek a saját működésüket, illetve a kistérség polgárainak nyújtott szolgáltatásokat tartják fenn.
- ✧ pályázatok kiírása, amely együttműködésre ösztönzi a helyi civil szervezeteket.

Célcsoport:

A kistérség területén található civil szervezetek.

Várt eredmények:

Kiegyensúlyozott bevétellel rendelkező, független civil szféra létrejötte.

Hatások:

Erős, demokratikus önkormányzatok és helyi társadalom. A civil szervezetek tevékenysége révén komplex szolgáltatásbővülés. A partnerség, a bizalom az együttműködő készség elmélyülése a társadalmi szereplők között.

III.3.4. Egységes civil érdekképviselő létrehozása

Indoklás:

A civil érdekképviselő, a civil szervezetek képviselőjének megteremtése elengedhetetlenül fontos a társadalmi szereplők együttműködéséhez. A non-profit szervezetek bekapcsolódását a helyi társadalom ügyeinek intézésébe, az önkormányzati döntések előkészítésébe és véleményezésébe elősegítené, ha a jelenleg szétaprózódott helyi szervezetek összefognának, képesek lennének alulról megszervezni magukat és így egységes erőként partnerévé válni az önkormányzatnak. Ennek egyik módja, ha kerekasztalok szerveződnek. Ez a fajta egyeztető fórum viszonylag új jelenség hazánkban, két-három éve jelentek meg és számuk nagyon lassan gyarapszik. Megyei szinten Baranyában már működnek kerekasztalok, melyek példaértékűek lehetnek a kistérség civil szervezeteire nézve is.

Cél:

Civil Érdekegyeztető Fórum (Kistérségi Civil Tanács), Kistérségi Civil Fórum, Kistérségi Kerekasztalok létrehozásának támogatása.

- ✧ Kistérségi Civil Tanács létesítése, amely a kistérségi civil érdekképviselőt látja el, amely legitim tárgyalópartnere a társadalmi szereplőknek, pl. önkormányzatoknak, helyi vállalkozók.
- ✧ Civil Kerekasztalok kialakítása kistérségi szinten, amelyek a szakterületek szerint tevékenységek alapján szerveződő civilek fórumai.
- ✧ Kistérségi Civil Fórum létrehozása, ahol a kistérség civil szervezetei számára a véleménynyilvánítás lehetséges.

A Pécsi kistérségben 2004 folyamán megalakult a Kistérségi Civil Fórum, amely a térségben található területfejlesztési tevékenységet folytató szervezeteket tömöríti magába, közös képviselőjük a civil szervezeteket érintő kistérségi ügyekben tanácskozási joggal bír. A Fórum nyolc-kilenc szervezetet tömörít magába. Azonban a kistérség szervezeteinek magas száma ennél jóval több tagot és érdeklődést indokolna.

A településfejlesztő tevékenység mellett azonban más tevékenységcsoportokon belül is szükség van Civil Fórum létrehozásra, mint például a következő területeken: közoktatás, ifjúság, szabadidő, sport, kulturális, egészségügy, szociális, turizmus, közbiztonság, oktatás, környezetvédelem.

Célcsoport:

A kistérség területén található civil szervezetek.

Várt eredmények:

A különböző tevékenység csoportok mentén megjelenő kerekasztalok, fórumok, valamint civil érdekegyeztető csoport létrejötte.

Hatások:

Megvalósul a demokratikus társadalom működéséhez elengedhetetlen civil véleménynyilvánítás, a társadalmi érdekek az egyes egyéntől az önkormányzatok irányába a közvetítő szervén keresztül célba érnek. Megvalósul az alapelvek körül a civil kontroll.

IV. prioritás: Foglalkoztatottság növelése

Célok:

Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikai céljai közt kiemelten kezeli a foglalkoztatási szint növelését, melynek eredményeként 2010-re el akarja érni a 70%-os foglalkoztatási szintet. A Pécsi Kistérségben a foglalkoztatási mutató messze elmarad az uniós kívánalmaktól és még a magyar átlagot sem éri el, jelenleg 50%-körüli mozog.

Ennek szellemében a Pécsi Kistérségnek és benne Pécs MJ. Városának is kiemelt foglalkoztatáspolitikai célja a foglalkoztatottság növelése, amelyet tükröz a 2005-ben elfogadott Pécs MJ. Város középtávú foglalkoztatási koncepciója is.

Pécs MJ. Város középtávú foglalkoztatási koncepciójában legfontosabb értékeknek a következőket jelölte meg, amelyek érvényesek az egész Pécsi Kistérségre is:

- teljes foglalkoztatottság,
- szolidaritás, a hátrányos helyzetűek támogatása,
- aktív munkapiaci politika /segély helyett esélyt/,
- a tudás szerepének növelése (a munkaerőpiaci kínálat javítása, a foglalkoztathatóság növelése, versenyképesség),
- a munkaerőpiac minősége (rugalmas, mobil piaci működés),
- a munkahelyek minősége (a munka- és életkörülmények, a termelékenység és biztonság párhuzamos erősítése),
- a partnerség kialakítása és fenntartása, együttműködés a szereplők között.

A foglalkoztatás bővítése érdekében a teljes foglalkoztatás eléréséig meg kell teremteni a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangját, ennek keretében szükség van az iskolarendszer összehangolására a munkaerőpiaci követelményekkel és a gazdaságfejlesztési szükségletekkel.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű rétegek munkaerőpiaci reintegrációjára, a szolidaritási elv érvényesítésének a legfontosabb elemei a következők lehetnek:

- ✧ Újrakezdési lehetőséget biztosítani (képzés, átképzés, munkatapasztalat szerzés, munkalehetőség, támogatott foglalkoztatás) mielőtt a munkanélküliség időtartama elérné a pályakezdők esetében a 6 hónapot, illetve felnőtteknél a 12 hónapot.
- ✧ Biztosítani a tartósan munkanélküliek növekvő hányada számára a képzés, átképzés lehetőségét.
- ✧ Elősegíteni, hogy a vállalatok a létszámleépítéseket megelőzően gondoskodjanak a preventív eszközök – mindenekelőtt a képzés, átképzés – állami támogatásának igénybeviteléről.
- ✧ Csökkenjenek a nemek közötti különbségek mind a foglalkoztatásban, mind a képzésben.
- ✧ A munkaerőpiaci integráció javításával, az álláslehetőségek bővítésével, a diszkrimináció valamennyi formájának megelőzésével kell biztosítani az alacsony iskolai végzettségűek, a fogyatékkal élő emberek, a romák munkaerőpiaci részvételét.

A második munkaerőpiac fejlesztésével nagymértékben megnövelhető a hátrányos helyzetű rétegek munkába helyezése esélyei, amelyek lehetséges irányai a következők lehetnek:

- ✧ Közmunkák, közhasznú munkák szervezése
- ✧ Foglalkoztatási társaságok révén önfinanszírozó vállalkozások létesítése
- ✧ A tranzit foglalkoztatás szerepének növelése
- ✧ Védett munkahelyek létesítése
- ✧ Az un. szociális gazdaságban a háztartások és egyének által igénybe vehető helyi szolgáltatások piaccá szervezése.

A térség gazdasági fejlődésének elengedhetetlen feltétele a mikro, kis és középvállalkozások fejlődésének az elősegítése, a vállalkozás-fejlesztő szolgáltatások, inkubátor-házak támogatása, stb.. Elengedhetetlenül szükséges az infrastruktúra fejlesztés (elsősorban a jó megközelíthetőség, elérhetőség feltételeinek a javítása), a régiós együttműködés, klaszterek, hálózatok működtetése, innovációs stratégia kidolgozása, stb.. Meg kell teremteni a vállalkozások letelepedésének a feltételrendszerét, amelyet nagyban elősegíthet, ha felmérjük a térségben a beruházásra alkalmas területek nagyságát, infrastrukturális felszereltségét.

IV.1. intézkedéscsoport: Munkaerőpiaci koordináció erősítése

Indoklás

A munkavállalók képzettsége, tudása, készségei és képességei meghatározzák a társadalom alapvető kultúráját, színvonalát, és emellett a gazdaság versenyképességének döntő fontosságú részei. Foglalkoztatáspolitikai szempontból pedig lényeges, hogy a munkaerő-kínálatnak és a munkavállalóknak olyan felkészültséggel, kompetenciákkal kell rendelkeznie, amellyel szorosan és rugalmasan képesek igazodni a gazdaság (a munkaerőpiac) gyorsan változó igényeihez.

A Pécsi Kistérség adottságai a képzési kapacitások tekintetében kiemelkedően jók (középfokú oktatási intézmények, Pécsi Regionális Képző Központ, oktatási vállalkozások, PTE, kutatóintézetek, stb.), de ezek csak szükséges és nem elégséges feltételek, ugyanis nem megfelelő a képzési rendszer rugalmassága, igazodása a munkaerőpiachoz. Ezt támasztja alá, hogy a munkanélküliek közel egy harmada szakmunkás és folyamatosan növekszik a diplomások aránya is.

IV.1.1. intézkedés: Munkaerőpiaci prognózis készítése

Indoklás:

A kistérségre részletes, mélyreható középtávú munkaerőpiaci prognózist kell készíteni. Fel kell mérni, hogy középtávon a térségben működő vállalkozásoknak és intézmények az elkövetkezendő ciklusban, milyen szakképzettséggel és felsőfokú képesítéssel rendelkező munkavállalóra lesz igénye. Pécs MJ. Városa és a térség települései, milyen befektetőket céloztak meg és ezeknek milyen a munkaerő igénye, majd ezek alapján lehet meghatározni a képzési struktúrát.

Célok:

A középtávú munkaerőigények felmérése alapján kirajzolódik egy preferálható képzési lista. Összhangba kerül a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala.

Célcsoportok:

A térségben és közvetlen környezetében lévő vállalkozások és intézmények (foglalkoztatók).

Várt eredmények:

A kistérség és környezetében működő foglalkoztatók nagy részének (1000 cég) megkeresése, interjú, majd összefoglaló elemzés készítése.

Hatások:

A térségben működő vállalkozások helyzete kiszámíthatóbbá válik, megteremtődnek a fejlesztés humánerőforrás feltételei, megáll a térség vállalkozásainak elvándorlása a munkaerő hiányból adódóan. Növekszik a lakosság képzettségi szintje, csökken az elvándorlás, csökken a munkanélküliség, nő a foglalkoztatottság.

IV.1.2. intézkedés: Foglalkoztatási paktum – Koordinációs szervezet kialakítása

Indoklás:

A Pécsi Kistérség Foglalkoztatási Paktuma egy együttműködési rendszerbe fogná össze a város foglalkoztatáspolitikájának, munkaerőpiacának legfontosabb érintett szervezeteit, mindazokat, amelyek számára fontos a munkaerőpiac és foglalkoztatás, és képesek arra hatást is gyakorolni.

A foglalkoztatási paktum nyitott együttműködési, partnerségi forma, bármelyik szervezet bármikor csatlakozhat hozzá amennyiben annak céljaival egyetért, és kész részt venni a megvalósításban is.

A Paktum keretében a résztvevők – bár megtartják szervezeti önállóságukat – közösen értékelik a munkaerőpiaci folyamatokat, közösen határozzák meg a célokat, kitörési pontokat, prioritásokat, illetve a célszerű eszközöket és bevonható forrásokat. A közös politika-formálás és megvalósítás, az együttműködés képes szinergikus hatásokat kiváltani, biztosítani.

Célok:

A paktum **fő célja** a térségi foglalkoztatáspolitikában érintett szereplőinek szerződésben rögzített összefogása azzal a céllal, hogy:

- Megismerjék a térség foglalkoztatási helyzetét, a munkanélküliség okait,
- Összehangolják a térségi szereplők gazdasági és humánerőforrás fejlesztési céljait,
- Összehangolják a pénzügyi forrásokat a foglalkoztatáspolitikai célok eredményes megvalósítása érdekében,
- A hátrányos helyzetű és a munkaerőpiacról kiszorult rétegek integrációját segítsék,
- Foglalkoztatást elősegítő képzési programokat tervezzenek és valósítsanak meg,
- A térség foglalkoztatáspolitikai szereplői közötti információ csere és kommunikáció kialakítása történjen meg,
- A munkanélküliség mérséklése a leghátrányosabb helyzetű célcsoportok körülményeinek javítása.

Célcsoportok:

A projekt közvetlen célkitűzése a Foglalkoztatási Paktum partneri hálózatának a létrehozása, ezért a munkaerőpiac minden szereplője célcsoportként jelenik meg, így az önkormányzatok, munkaadók, munkavállalók (kamarák, érdekképviselők, munkaügyi tanácsok akik képviselik őket), civil szervezetek, munkaügyi központ, képző intézmények.

A projekt a megfogalmazott céljait a hálózatba vont szervezeteken keresztül tudja megvalósítani úgy, hogy az alábbi hátrányos rétegekre fókuszál kiemelten:

- ✧ Alacsony iskolai végzettségű vagy munkaerőpiaci szempontból nem versenyképes szakmával rendelkezők
- ✧ Pályakezdő, 30 év alatti fiatalok
- ✧ Tartós egy évnél régebben regisztrált munkanélküliek
- ✧ Munkanélküli nők

Várt eredmények:

A térség munkaerőpiaci szereplőinek reprezentánsai csatlakoznak a foglalkoztatási paktum szervezetéhez. A szervezet lehetőséget ad a koordinációra, a szakképzés és a munkaerőpiac egyensúlyának a megteremtésére. A paktum keretén belül elkészülhet a Pécsi Kistérség foglalkoztatási stratégiája és képzési koncepciója.

Hatások:

Megnövekszik a térség szereplőinek informáltsága, lecsökken az információ áramlás ideje. A foglalkoztatási stratégia és a képzési koncepció összehangolásából nő a pályakezdő fiatalok elhelyezkedési esélye, csökken a munkanélküliség.

IV.1.3. intézkedés: Mikro-, kis-, és középvállalkozások részére rugalmas, gyors gyakorlati képzések (betanító-képzés, szakképzés, menedzsment képzés)

Indoklás:

A térség iskolarendszere fejlett, sokrétű, csak az összehangoltság hiányában nehezen tud igazodni a munkaerőpiac igényeihez, rugalmassága minimális. A képző intézményeket alkalmassá kell tenni arra, hogy rövid időn belül tudjanak váltani, az igényekhez igazodni. A szakmunkásképzésben és a felnőttképzésben egyaránt meg kellene honosítani a modul rendszerű képzési formát, amely nagymértékben lerövidítené a képzési, átképzési időt. A vállalkozásoknál a termelésen kívül is nagy igény mutatkozik képzett menedzsmentre, akik a legkorszerűbb vállalkozási ismeretekkel és idegennyelvtudással rendelkeznek.

Célok:

Rugalmas, a munkaerőpiachoz igazodó képzési struktúra kialakítása, a felnőttképzésben a modulrendszerű oktatás meghonosítása.

Célcsoportok:

- ✧ A 14-18 éves pályaválasztás előtt álló korosztály, illetve a munkaerőpiacon jelenleg állásra várók rétege
- ✧ Kis- és középvállalkozások

Várt eredmények:

A képzettségi szint úgy növekszik, hogy egyben igazodik a munkaerőpiac igényeihez. Nagymértékben megnőnek az érintettek elhelyezkedési esélyei.

Hatások:

A képzett munkavállalók eredményeként a vállalkozások helyben képesek kielégíteni munkaerő igényüket, csökken az ingázások száma, növekszik a térség foglalkoztatási szintje.

IV.2. intézkedéscsoport: Foglalkoztatási programok

A munkanélküliség csökkentéséhez és a foglalkoztatás bővítéséhez egyaránt biztosítani kell (kellene) azt az alapvető feltételt, hogy a piaci szereplők egyenlő eséllyel pályázhassanak egy képzettség megszerzésére, egy munkahelyre, vagy támogatási formára.

Sajnos a gyakorlat azt mutatja, hogy ezek nem minden esetben biztosíthatók: vannak csoportok, rétegek, személyek, akik különböző hátrányokkal élnek. A foglalkoztatáspolitikai keretében számunkra biztosítani kell a foglalkoztathatóságot, illetve a munkaerőpiacra/foglalkoztatásba való visszatérés – legalább egyenlő esélyű, szükség esetén pozitív diszkriminációt is alkalmazó – feltételeit.

A hátrányos helyzetek tipikus formái:

- ✧ Szociális (jövedelem, életkörülmények, lakhatás)
- ✧ Tanulási nehézségek
- ✧ Egészségügyi hátrányok (betegség, sérülés, rokkantság)
- ✧ Etnikai hátrányok (romák, kisebbségek)
- ✧ Szubjektív megkülönböztetés (a foglalkoztatási döntésekben nem biztosított az esélyegyenlőség).

Ahhoz, hogy mindenkinek esélye legyen a munkaerőpiacon való részvételre, a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, valamint a szociális szolgáltatások területén egyaránt erőfeszítéseket kell tenni a kirekesztés

megelőzésére, illetve a reintegrációs lehetőségekhez való hozzájutás segítésére. Ennek érdekében élni kell a pozitív diszkrimináció eszközeivel is.

IV.2.1. intézkedés: Közmunka és közhasznú-munka, tranzitfoglalkoztatási programok; csökkentett munkaképességűek reintegrációja a munkaerőpiacra

Indoklás:

A munkaerőpiac periferiáján egy elég jelentős olyan réteg létezik, akik már tartósan munkanélküliek vagy inaktívak. Az ún. második munkaerőpiac a versenyszférától alapvetően elkülönített munkaerőpiaci szegmens, ahol a foglalkoztatás jellemzően nem profit-orientált, a finanszírozás döntő (vagy jelentős) mértékben társadalmi forrásokból történik, maga a foglalkoztatás is döntő (vagy jelentős) mértékben társadalmi (munkaerőpiaci) célokat követ, és a foglalkoztatásban résztvevők köre is ugyanezen társadalmi-munkaerőpiaci célok által meghatározott.

Célok:

A munkaerőpiacról kiszorult rétegek számára munka és megélhetési lehetőség nyújtása a másodlagos munkaerőpiacon. A munkavállalás által a cél réteg alkalmassá válhat a későbbiekben az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre.

Célcsoportok:

Alacsony iskolai végzettségű, nem piacképes szakmával rendelkező, 50 év fölötti, tartós munkanélküliek, megváltozott munkaképességű, roma származású munkanélküliek.

Várt eredmények:

A foglalkoztatás eredményeként javul a munkakultúra és megteremtődik az esély az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. A program keretében 100 fő munkavállalását kívánjuk biztosítani.

Hatások:

Kettős hatás érhető el; egyfelől a foglalkoztatás hatására javulnak az érintettek megélhetési lehetőségei, más felől a hasznos tevékenység kapcsán érték teremtődik (szép, ápoltság környezet stb.).

IV.2.2. intézkedés: Reintegrációs tréningek

Indoklás:

A résztvevők az általános iskola hatodik osztályát eredményesen befejezett, 16-35 éves korosztályhoz

tartozó munkanélküliek (célcsoport) figyelmének, érdeklődésének és igényének felkeltése a hátrányos helyzetük megszüntetése érdekében.

A megfelelő pedagógiai, andragógiai módszerek alkalmazásával a motiváltság folyamatos fenntartása mellett (pedagógus, oktató személyes hatása, a helyi közösség megerősítő figyelme, ösztönzése, bátorítása, közreműködése alapján) a felzárkóztató (felkészítő) képzés eredményes lehet.

A szakképzési modul, amely kb. 300-500 órás időtartamú, szervesen épül az általánosan képző alapfokú iskolai végzettséget biztosító modulra, annak eredményes befejezését követően.

A foglalkoztatást elsősorban a lakosságot vagy a települést érintő közfeladat vagy önkormányzat által önként vállalt, a lakosságot, illetőleg a települést érintő feladat ellátása, vagy közhasznú tevékenység folytatása érdekében célszerű megvalósítani, a továbbfoglalkoztatási lehetőségek, illetve a program befejezését követően más munkahelyre való közvetíthetőség (tranzitálhatóság) figyelembe vételével. A foglalkoztatás részmunkaidőben is megvalósulhat.

Célok:

Az általános iskolai végzettség megszerzését biztosító felzárkóztató munkaerőpiaci képzés, amelynek gerince a 7-8. osztály befejezését lehetővé tevő felkészítő képzési program, amelyre szakképzés épül, illetve szakképzettek részére reintegrációs tréningek szervezése, amelyre foglalkoztatás épül az újbóli munkába helyezés céljából az elsődleges munkaerőpiacon.

Célcsoportok:

Az általános iskola hatodik-hetedik osztályát eredményesen befejezett, 16-35 éves korosztályhoz tartozó munkanélküliek.

Várt eredmények:

A résztvevők

- ✧ általános iskolai végzettséget,
- ✧ szakmai végzettséget,
- ✧ munkatapasztalatot szereznek.

Hatások:

- ✧ Szakképzetten és munkatapasztalattal lényegesen megnőnek az érintettek elhelyezkedési esélyei.
- ✧ A képzés és a foglalkoztatás ideje alatt jövedelemre tesznek szert, így javulnak életkörülményeik.

IV.3. intézkedéscsoport: Versenyképes mikro-, kis- és középvállalkozások segítése

A megyében és a kistérségben egyaránt igaz, hogy a foglalkoztatottak döntő többsége a mikro, kis- és középvállalkozások alkalmazotti köréből kerül ki. Ennek alapján a térségnek alapfeltétele az, hogy olyan körülményeket biztosítson ezen vállalkozások részére az adópolitikán, a növekedés elősegítésén és az új vállalkozások támogatásán keresztül, hogy hosszú távon biztosított legyen a fennmaradásuk. Az induló vállalkozások részére nagy segítséget jelenthet a kedvezményes telephely biztosítása, különböző szolgáltatások biztosítása, a piaci ismeretek nyújtása.

IV.3.1. intézkedés: Inkubátorház, call center szolgáltatások

Indoklás:

A vállalkozások indulásának legkritikusabb időszaka az első két-három év, amelyen ha átsegítjük a cégeket fennmaradásuk valószínűsége nagymértékben növekszik. Az inkubátor házak olyan „védett” környezetet biztosítanak, amelyek nagymértékben megnövelik az esélyt a cégek hosszú távú működéséhez.

Célok:

Az alakuló vállalkozások indulásának elősegítése, piaci helyzetük stabilizálása.

Célcsoportok:

Alakuló, max: 1-2 éve működő vállalkozások.

Várt eredmények:

A térségben legalább egy inkubátorház létesítése.

Hatások:

A vállalkozások alakulásának és fennmaradásának elősegítésével növekszik a foglalkoztatottság és a térség GDP előállító képessége, csökken a munkanélküliség.

IV.3.2. intézkedés: Tanácsadás (jogi, adó, könyvviteli, pénzügyi, finanszírozási, menedzsment)

Indoklás:

Az inkubátorházakkal összhangban meg kell teremteni azoknak a szolgáltatásoknak a feltételeit, amelyek elősegíthetik a fiatal vállalkozások fennmaradását. Az induló vállalkozások többsége kevés piaci, pénzügyi,

adó ismeretekkel rendelkeznek. Amennyiben ezen szolgáltatásokhoz helyben elérhető áron juthat hozzá, nagymértékben megalapozhatják a további eredményes működésüket.

Célok:

Vállalkozást elősegítő tanácsadó szolgáltatások bevezetése induló vállalkozások számára.

Célcsoportok:

Alakuló, max: 1-2 éve működő vállalkozások.

Várt eredmények:

Egyrészt a szolgáltatás nyújtására szakosodott vállalkozások jönnek létre, másrészt az érintett vállalkozások indulását elősegítik, helyzetüket stabilizálják.

Hatások:

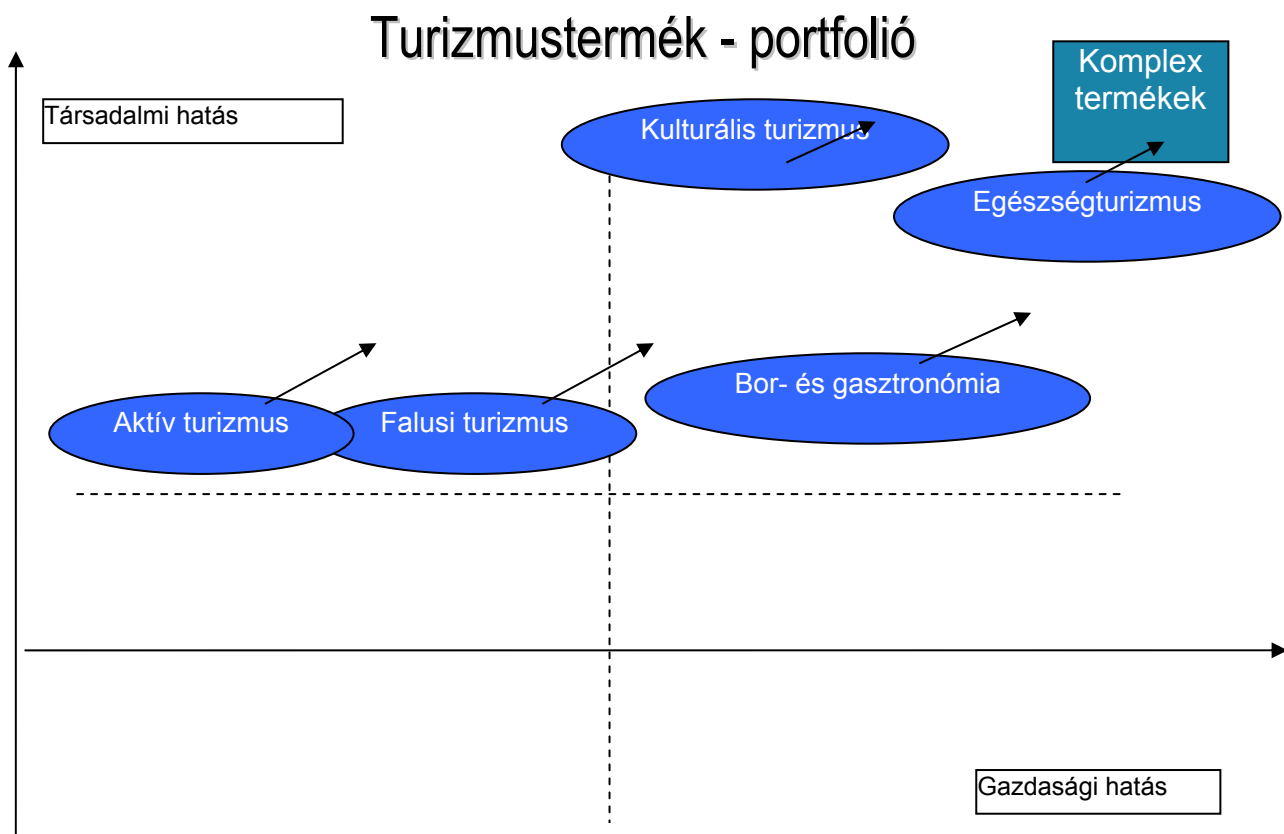
A vállalkozások alakulásának és fennmaradásának elősegítésével növekszik a foglalkoztatottság és a térség GDP előállító képessége, csökken a munkanélküliség.

V. Prioritás: A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása

„Első megközelítésben kiemelnénk Pécs és a megye együttműködését e területen, az eddigi vendégkörkutatások egyértelműen bizonyították a kölcsönös kapcsolatrendszer fontosságát. Nagy hatása van a rendezvényeknek és fesztiváloknak, így a legújabb trendek is megerősítik vendégforgalom növelő hatásukat. A jövőbeni lehetőségeket nagyban befolyásolná a világörökségi helyszín promóciója mellett az Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerése, mely az egész megyére kihatna. Fontosnak tarjuk a helyi rendezvények megyei rendezvénynaptárban történő, évről-évre megismétlődő rendszeres megjelenítését, mely a megfelelő disztribúciós csatornákon keresztül egy visszatérő és egyben bővülő vendégkört is vonzhat. A helyzetelemzésben is szereplő „tematikus utak” eddig még ki nem használt lehetőség a helyi értékek megismerésére. Hasonló a helyzet a települések testvérkapcsolataival, nagy lehetőségek rejlenek a közvetlen piac megismerésére és a beutaztatás erősítésére.” Baranya Megye Turizmusfejlesztési Stratégiája kiemelten foglalkozik Pécs és környékének kulturális és rendezvényturisztikai potenciáljával, amely szervesen illeszkedik a Pécs fejlesztési pólus stratégiába is, hiszen a különböző turisztikai termékek fejlesztése szinergikus hatású.

1. ábra:

Forrás: Aubert A. 2005. Baranya Megye Turizmusfejlesztési Stratégiája

V.1. Pécs Európa Kulturális Fővárosa 2010, kulturális turizmus

Pécs és a Pécsi kistérség különösen gazdag hagyományokkal rendelkezik a kulturális örökség ápolásában. Budapest után Pécsen van a legtöbb múzeum, Pécs és Baranya megye „tartja el”, szintén Budapest után, a legtöbb művészettel foglalkozó szakembert, művészt. A **Világörökség** része, az „ókeresztény sírkamrák” feltárása és bemutatásága a közeljövőben megvalósul, valamint Pécs elnyerte 2010-re az „**Európa kulturális fővárosa**” címet, mely révén a városnak egyik fő fejlesztési iránya a kultúra fejlesztése lesz, hogy a címnek méltón meg tudjon felelni.

Cél:

A kultúrával foglalkozó non-profit és profitorientált szervezetek fejlesztése révén javuljon a térségben élők életminősége, jövedelmi színvonala, azaz a kultúra gazdaságserkentő tényezővé váljon. A kulturális iparhoz kapcsolódó beruházások, programok megvalósítása, azok előkészítése.

Célcsoportok:

A kistérség lakossága, másrészt a hazai és külföldi érdeklődők, illetve a kulturális tevékenységgel foglalkozó szervezetek, önkormányzatok.

Tevékenységek:

- ✧ Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerése,
- ✧ Művészeti alap- és alkalmazott kutatások, művészeti innováció (színház-, filmművészet, építészet, iparművészet),
- ✧ Pilot projektek beindítása a térségben (Digitális média kutató intézet, Európa Falu),
- ✧ Szelektív kulturális kínálat kialakítása (bevonható érdeklődők felmért igényei alapján),
- ✧ Meglévő ingatlan-háttér átértékelése, filmipar háttérszolgáltatásainak kiépítése, filmalap létrehozása,
- ✧ Világörökségi helyszínek bemutatásának biztosítása, műemléki helyszínek rehabilitációja,
- ✧ Múzeum-business beindítása, azaz kiegészítő piaci szolgáltatások bekapcsolása a jelentős múzeumi kínálatához,
- ✧ Könyvkiadás,
- ✧ Nemzetközi rendezvény-kínálat növelése, a térség erősebb bekapcsolása a város nagyrendezvényeibe (POSZT, Fiatal Filmfesztiválja),

- ✧ Folklór, nemzetiségi zene, képzőművészet, hagyományok megőrzése a kistérségben nemzetközi jelentőségű projektek indítása: Közép-Európai Minoritások Kulturális Központja. Térségi nemzetiségi kulturális programok támogatása,
- ✧ Zsolnay-porcelángyár, Balokány városrész fejlesztése, külfejtéses bányaterület rehabilitációja, kulturális funkció megalapozása,
- ✧ Kulturális vállalkozások inkubációja: művészeti vállalkozások beindításának segítése, fejlődésük nyomon követése, tanácsadás,
- ✧ Pécs történelmi belváros rehabilitációja, magas színvonalú városüzemeltetés.

Várt eredmények:

A fejlesztés révén a térség az országban meghatározó szerepet fog betölteni a kulturális ipar területén. A fejlesztések ezen túlmenően nemzetközi hatása is lesz, jelentősen nőni fog az idegenforgalom, a kulturális turizmus, ennek köszönhetően javul a lakosság életszínvonala.

V.1.1. Kulturális tevékenységre és az ezzel kapcsolatos lakossági elvárásokra vonatkozó adatgyűjtés, adatelemzés

Az adatgyűjtésben régiós, országos és nemzetközi kitekintést is kell végezni, annak érdekében, hogy reális elképzelést kapjunk arról, milyen módon lehet kihasználni, illetve még jobban erősíteni ezt a tevékenységet. Tesszük mindezt annak érdekében, hogy minél magasabb színvonal mellett, minél jelentősebb jövedelmet biztosítson az ebben a szektorban tevékenykedők számára.

Cél:

A témával kapcsolatos megfelelő adatbázis kialakítása.

Célcsoport:

Az érintett hazai és külföldi lakosság, a kulturális tevékenységgel foglalkozó szervezetek, intézmények.

Eredmény:

Egy adatbázis áll rendelkezésre, mely segítségével reális elemzéseket lehet majd lefolytatni.

Hatás:

A reális adatbázis, illetve elemzések révén csökkenni fognak a párhuzamos tevékenységek, jelentősen javulni fog az együttműködés és jobb döntéseket tudnak meghozni az érintett szervezetek.

V.1.2. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek eszközállományának fejlesztése

Ismeretes, hogy a kulturális szektor adott intézményeinek eszközei jelentősen „leamortizálódtak”. Gondolhatunk akár múzeumokra, de más szervezetekre is. Ez a terület sokáig „mostohagyerek” volt a fejlesztések terén, csak az utóbbi időben történtek változások, melyek várhatóan javítják ezt a mutatót, de ezen a téren folyamatos fejlődésre van szükség, akár az informatika területén, akár például virtuális múzeumok kialakítása tekintetében. Mivel az igények folyamatosan nőnek e tevékenységek iránt, ezért feltétlenül szükséges ezen területek támogatása.

Cél:

A kulturális tevékenységgel foglalkozó szervezetek, intézmények eszközállományának átlagéletkorának csökkentése. A múzeumok, gyűjtemények, kiállítóhelyek szolgáltatási színvonalának javítása.

Célcsoportok:

A kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények, önkormányzatok.

Eredmények:

Közvetlenül javulni fog az intézmények eszközállományának átlagéletkora.

Hatások:

A javuló eszközállománnyal új szolgáltatások bevezetésére nyílik mód, illetve a meglévő szolgáltatások színvonala nő, így növekedhet a szolgáltatást igénybe vevők száma, javulhat az együttműködés a társintézmények között, és növekedhet a szervezetek jövedelemszerző képessége.

V.1.3. Klaszterek a kulturális iparban

Ahogy a legtöbb szektorban, a kultúra területén is jellemző, hogy a szervezetek együttműködő-rivalizáló kapcsolatban vannak, ezért elengedhetetlenül fontos, hogy a közös célok elérése érdekében, valamint az erőforrások optimális felhasználása miatt, egy együttműködés, klaszter alakuljon ki, mely vertikális és horizontális együttműködést is magába kell foglaljon.

Cél:

A klaszterek kialakítása, az együttműködés fokozása a kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények között.

Célcsoportok:

Az ilyen tevékenységet folytató non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények.

Várt eredmények:

Az együttműködés, partnerség fokozódik, a párhuzamos tevékenységek száma csökken, az erőforrások hatékonyabb kihasználása valósul meg, közös projektek kerülnek kialakításra.

Javul a kulturális ágazat jövedelemtermelő képessége, nő a szolgáltatások színvonala, mind a hazai, mind a vendég lakosság körében.

V.2. Térségi örökségprogram

A térségben felhalmozódott kulturális örökség (néprajzi gyűjtemények, múzeumok, tájházak, helyi védettségű és országos műemlékek, világörökségi helyszínek, közösségi és művelődési házak, hagyományörző csoportok, kézművesházak, kézműves egyesületek, bemutatóhelyek) megőrzése, továbbvitele a térségi örökségprogram tárgya. Cél, hogy a térség kulturális öröksége fenn maradjon, és megfelelőképpen bemutatható legyen a helyi lakosságnak és a térségbe érkezőknek egyaránt.

V.2.1. Világörökségi helyszínek bemutathatóvá tétele, térségi műemlékek megőrzése

Indoklás:

Az UNESCO listáján szereplő ókeresztény emlékek bemutatása a pécsi kistérség egyik kitörési pontja lehet. Ehhez és az Európa Kulturális Fővárosa címhez kötődően a térségben található műemlékek (kastélyok, árpádkori templomok) szintén bemutathatóvá tehetők. A térség épített örökségének bemutatása közös „Örökség Út”-tá formálható.

Cél:

A Világörökségi helyszínek fejlesztésének folytatása, bemutató helyeinek fejlesztése. A térség ismertségének növelése, a látogatószám növelése az infrastruktúra fejlesztésével lehetséges (helyszínek fejlesztése, információs táblák, infopontok fejlesztése.)

Célcsoport:

A térség lakossága, látogatók.

Eredmények:

A bemutatóhelyek infrastruktúrája, elérhetősége javul, növekszik az örökségi bemutatóhelyek látogatószáma, az idegenforgalmi paletta új desztinációkkal bővül a térségben.

Hatások:

Növekszik a pécsi kistérség ismertsége, a felújított épületeknek köszönhetően javul a térség arculata. Az örökségturizmushoz kapcsolódóan új vállalkozások, munkahelyek születnek.

V.2.2. Tájházak, közösségi házak, múzeumok, gyűjtemények, kiállítóhelyek

Indoklás:

A pécsi kistérség településein, Pécs városában országos viszonylatban is kiemelkedő számú bemutatóhely várja az érdeklődőket. Ezek összehangolt fejlesztése, programcsomaggá fejlesztése kiemelt turisztikai terméké alakulhat.

Cél:

- ✧ Épített és kulturális örökség megőrzése, rehabilitációja
- ✧ Kiállítások, rendezvények szervezése, térségi rendezvénynaptár
- ✧ Tájház-hálózat, „Pécs-környéki Örökség Út”

Célcsoport:

A térség lakossága, a bemutatóhelyekre érkező látogatók, fenntartók.

Eredmények:

„Örökség-Út” kialakítása a pécsi kistérségben, tájházak, múzeumok, műemlékek, kiállítóhelyek fejlesztése, látogató szám növekedés.

Hatások:

A kistérség ismertsége növekszik, a települési környezet pozitívan változik.

V.3. Térségi marketing, kommunikáció, PR

A térség megismertetése, a figyelemfelkeltés fontos elem a térség gazdasági életének élénkítésben. A kiemelt ágazatok, kulturális, egészség és környezetipar marketingeszközeinek fejlesztése, hatékony kommunikációja segíti a térségi gazdaság fellendülését.

V.3.1. Környezetvédelmi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése

A környezetbarát tevékenység elfogadása hosszú és lassú folyamat volt, de mára elértünk egy bizonyos szintet, mely az Unió, illetve a lakosság elvárásainak emelkedése miatt törvényi megfogalmazást is talál. De ezeket a tevékenységeket nem csak a törvények által, hanem a pozitív, ráutaló magatartás révén lehet fokozni, javítani. Éppen ezért elengedhetetlenül fontos, hogy ezekkel a tevékenységekkel kapcsolatosan beszámoljunk az eredményekről, a hiányosságokról, valamint hogy megoldást találjunk ezen hiányosságok kijavítására. Ennek mind a belső, mind a külső PR, mind a marketing tekintetében, akár mikro, akár makro marketingről beszélünk, nyilvánosságot kell biztosítani, hiszen így válik a tudás és ezen tevékenységek elismerése, megismerése közkincsé.

Cél:

Javuljon a szakmai vélemény, illetve a lakossági közvélemény, magatartási attitűd a környezetvédelmi tevékenység tekintetében.

Célcsoport:

A lakosság, illetve a környezetvédelem non-profit és profitorientált szervezetei, intézményei.

Eredmény:

Mind a cégek, mind a lakosság pozitívabb attitűdökkel rendelkezik ezen tevékenységek iránt, valamint tisztábban látják a környezetvédelmi tevékenység korlátait és lehetőségeit.

Hatások:

Nem indulnak fölösleges viták, illetve mozgalmak, a kooperációs, együttműködési készség javul a résztvevők körében és a harmonikusabb együttműködés irányában történik elmozdulás.

V.3.2. Egészségügyi tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése

Nagyon nagy gondot jelent az egészségügyben a megelőzés hiánya, valamint az egészségügyben munkálkodó szervezetek tevékenységének nem megfelelő ismerete. Tulajdonképpen minden ember kapcsolatba kerül az egészségüggyel az élete folyamán és általában ez nem egy kellemes állapot. Feltétlenül szükséges egy megfelelő tájékoztatás kialakítása, például a megelőző tevékenység kapcsán, hiszen a

megelőzés révén nagyon sok betegség még korai stádiumban diagnosztizálható és így gyógyítható, tehát ezáltal is javul az adott személyek életminősége.

Cél:

A megfelelő marketing és PR tevékenység kialakítása a lakosság, illetve az érintett szervezetek tájékoztatása érdekében.

Célcsoport:

A lakosság, illetve az érintett non-profit és profitorientált szervezetek, intézmények.

Eredmények:

A lakosság egészségüggyel kapcsolatos attitűdjei, várakozásai realisabbá válnak, elfogadják a célokat, saját viselkedésük tekintetében is valós célokat alakítanak ki, pozitívabban állnak hozzá az intézmények kezdeményezéseihez, javul a két csoport között az együttműködés, így a lakosság egészségben eltöltött évei is növekszenek.

V.3.3. Kulturális tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése

Annak érdekében, hogy e tevékenység színvonala az elvárásoknak megfelelően, jelentősen emelkedjen, mindenképpen szükséges egy erőteljes kampányt indítani azért, hogy egyrészt a partnerek megismerjék egymást, másrészt azért, hogy az országos, valamint nemzetközi „köztudatba” bekerüljenek Pécs, illetve a Pécsi kistérség kulturális tevékenységei, eredményei. Hangsúlyozni kell a kistérség, illetve a megye szerepét, hisz a kulturális javak kiaknázása csak az ő bevonásukkal valósulhat meg tartalmasan. Ezért mind a belső, mind a külső PR, mind a mikro, illetve makro marketing területén jelentős haladást kell elérni, de ez források és fejlesztés nélkül nehezen valósítható meg.

Cél:

A marketing, PR tevékenység fejlesztése, fokozása.

Célcsoport:

A hazai és nemzetközi lakosság, valamint a kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények.

Várt eredmények:

Konkrét marketing akció, amely révén a lakoságnak pozitívabb attitűdjei lesznek, jobban megismerik a kulturális tevékenységet folytató szervezetek tevékenységeit, elképzeléseit, jobb információáramlás valósul meg.

Hatások:

A lakosság elégedettsége nő, ezáltal több kulturális szolgáltatást vesznek igénybe, így növekszik a kulturális turizmus, idegenforgalom intenzitása, illetve jövedelemtermelő képessége.

V.4. Rendezvényturizmus, kulturális és konferencia turizmus

Indoklás:

Pécs Európa Kulturális Fővárosa lesz 2010-ben, emellett régióközpont, melyben jelenleg is komoly rendezvény-, és konferencia turizmus helyszíne. Azonban a rendezvényekhez kapcsolódóan hiányzik a megfelelő szálláshelyi infrastruktúra, az emelt színvonalú szállodák jelenléte a térségben. Továbbá az EXPO-center fejlesztése, ismert EXPO-központtá fejlesztése jelenleg folyik.

Cél:

A pécsi kistérség konferencia-turizmus helyszíneinek fejlesztése, kínálati csomaggá formálása, a konferencia és rendezvényturizmus által generált vendégforgalom növelése.

Célcsoport:

Kiállítók, konferencia turizmusban résztvevők, konferencia és rendezvényszervező cégek, konferencia és rendezvényhelyszínek fenntartói.

Várt eredmény:

A Pécs-Expo bevezetésével, minőségi szálláshelyek kialakításával komoly konferencia-turisztikai bázissá lép elő Pécs és kapcsolódóan a pécsi kistérség települései.

MELLÉKLETEK

1. Mikrokörzeti műhelymunka, „SWOT”-analízis

1. Műhelymunka-sorozat - Mikrokörzeti SWOT-analízis

1. állomás: Kozármisleny

Részt vevő települések: Kozármisleny, Magyarsarlós, Romonya, Bogád, Pécsudvard, Birján, Lothárd, Ellend
Nem képviseltette magát: Nagykozár

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none">✧ Pécs közelségének kiaknázása✧ Környezeti problémák kezelése✧ Életminőség javítása✧ Infrastruktúra fejlesztése✧ Térség lakosság megtartó erejének növelése✧ A versenyképesség növelő tudás biztosítása, elsajátítása (iskolarendszer, szakmunkás képzés, munkaerő piachoz való kötődés)✧ Harmonikusan együttműködni a Pécs által meghatározott fejlesztési célokkal✧ Élhető környezet kialakítása (szennyvízhálózat, közlekedés, Internet, stb.)	<ul style="list-style-type: none">✧ Lakosság csökkenése, elvándorlása✧ Környezeti problémák

2. állomás Szalánta

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">✧ Repülőtér közelsége✧ Ipari parkhoz kapcsolódási lehetőség (Pécs)✧ Viszonylagos jó ellátottság (kiépített vonalas infrastruktúra)✧ Természti adottságok jók (földterületek, fásorok, horgásztó)✧ Nemzetiségek jelenléte (multikulturalitás, nemzetközi kapcsolatok)✧ Műemléki épületek✧ Civil közösségek jól szervezettek, kulturális hagyományok✧ Szociális ellátóközpont <p>Szalánta</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Oktatás (iskola, óvoda)✧ Nemzetiségi kultúra✧ Közigazgatás (Siklói kistérség)✧ Civil szervezetek (kulturális, bűnmegelőzési, sport, 2 alapítvány)✧ Viszonylagos jó ellátottság (infrastruktúra, közlekedés, kereskedelem)✧ Egészségügy (körzeti orvos, idősek gondozó központja) <p>Bosta</p>	<p>Szalánta</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Csatornahálózat hiánya✧ Úthálózat gyenge <p>Bosta</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Alacsony lélekszám✧ Közösségi helyszín hiánya <p>Szilvás</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Hiányos infrastruktúra (csatorna)✧ Nincs telefonvezeték✧ Nincs kábel TV✧ Úthálózat minősége, iránya, forgalomterhelés túl nagy (települések elkerülése nem megoldott)✧ Környezet rendezetlen (gyom) <p>Ócsárd – 500 fő</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Védett területek miatt a beruházások és a mg-i tevékenység korlátozott✧ Szennyvíztisztítás-, elvezetés hiánya✧ Belterületi é átmenő utak szűk áteresztő képessége (nagy a kamionforgalom Horvátország felé)✧ Kevés munkalehetőség <p>Téseny -345 fő (30 % etnikai kisebbség)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Csatornázottság hiánya✧ Képzetlen munkaerő

<ul style="list-style-type: none">✧ Szervezett hulladékkezelés✧ Védett épületek✧ Táj adottságok <p>Szilvás -180 fő</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Települési arculat (parkosítás, virágosítás)✧ Községi épületek (Faluház)✧ Falugondnoki szolgálat <p>Ócsárd</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Földrajzi elhelyezkedés (Harkány-Siklós közelsége)✧ NATURA 2000 terület (madárvonulás, gyapjas sás)✧ Fejlődő horgászturizmus (horgásztó + 14 ha nevelő tavak)✧ Községi helyszín megléte (300 fős faluház)✧ Községi élet (netklub, ifjúsági klub, fiatalasszonyok klubja, nyugdíjas klub)✧ Falugondnoki szolgálat✧ Fesztiválok (Július 22-24 Rock Fesztivál)✧ Mezőgazdasági (KFT) logisztikai központja <p>Téseny</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Érintetlen környezet (erdő, forrás)✧ Csöndes környezet✧ Jól működő mikro- és kisvállalkozás (8 fős baromfifeldolgozó, mg-i vállalkozás)✧ Sok a gyerek, fiatal korstruktúra✧ Falugondnoki Szolgálat✧ Szociális dolgozók✧ Nyugdíjas klub, ifjúsági klub, E-Magyarország pont✧ Szabadidőpark <p>Szőke</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Jó a földrajzi fekvés✧ Szép, csendes környezet „jó itt élni”✧ Kiepült horgásztó✧ Nagy, fejlődéshez szükséges belterülettel rendelkezik✧ 2 ingatlan (önkormányzati)✧ 20 ha „szabad” terület fejlesztési célra <p>Görcsöny (1700 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ ADSL, kábel TV✧ Komoly könyvtár (20.000 kötetes)✧ Viszonylag magas számú vállalkozás (50 felett; szolgáltatás és mezőgazdaság)✧ Műemlék templom, Benyovszky-kastély✧ Civil szervezetek <p>Tengeri</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Van gázvezeték✧ E-magyarország pont✧ Szép, csendes környezet✧ Van közösségi klubterem	<ul style="list-style-type: none">✧ Munkanélküliség <p>Szőke</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Sok a nyugdíjas✧ Utak állapota rossz✧ Nincsenek vállalkozások✧ Munkakedv nemigen van <p>Görcsöny</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Nagy az átutazó (átmenő) forgalom <p>Tengeri</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Öregek és egyedülállók nagy aránya✧ Bekötőút, csatorna hiánya✧ Zsáktelepülés (Hegyszentmártonnal nincs szilárd burkolatú összekötő út)✧ Nincs önkormányzati ingatlan✧ Község gyenge (falunapon 10-en voltak)✧ Vízvezetékek gyengék✧ A település elzártsága „csak betévednek...”
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none">✧ Ipari Parkhoz - Pogányi reptérhez való kapcsolódás✧ Ipari célokra területek kijelölése ⇒ Logisztikai központ✧ Szalánta-Németi ⇒ külföldi kapcsolatok, testvérkapcsolatok kiaknázása (pl. horvát)✧ Viszonylag jól kereső réteg kitelepülése a nagyvárosból✧ Infrastruktúra jelentősen fejleszthető✧ Fiatal népesség megtartása✧ Vállalkozókedv növekedésével új munkahelyek, beruházások létesülnek	<ul style="list-style-type: none">✧ Cigány lakosság nem képes integrálódni✧ A (kis)települési lakosság munkakedve tovább romlik✧ Elnémetesedés (a közösségi élet gyengülése, elszakadás a település „ős”lakóitól)✧ Szuburbanizáció, „alvótelepülés”✧ Lecsúszott városi népesség kitelepül

3. állomás: Egerág

Részt vevő települések: Egerág, Áta, Szökéd, Kisherend
Nem képviseltette magát: Szemely

Erősségek	Gyengeségek
<p>Áta: (230 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">◇ Pécs közelsége◇ Tiszta környezet <p>Egerág: (1100 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">◇ Jó fekvés (a Mecsek és a Villányi hg. között félúton)◇ Kp. szerepet tölt be a környező települések közt (iskola, óvoda, egyház, orvos, állatorvos, körjegyzőségi kp.)◇ Sok vállalkozás székel itt◇ Van egy „mini” ipari parkja◇ Teleház jó informatikai ellátottsággal◇ Természeti értékek◇ Római kori villa◇ Lovasturizmus◇ Sok a fiatal, közülük is sok a főiskolás, egyetemista◇ Civil szervezetek nagy száma (7 db)◇ M 56-os út közelében lesz, ha megépítik◇ Idősek otthona (projekt) elindítása◇ Kulturális rendezvények nagy száma <p>Szökéd: (420 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">• Pécs közelsége• Jó vasúti megközelíthetőség (Villány-Pogány vasútvonal mentén helyezkedik el)• Tórendszer• 40 ha akácos ősgyep, ami helyi védettségű <p>Kisherend: (225 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">• Természeti környezet szépsége• Saját falubusza van a településnek• Gázvezeték van	<p>Áta: (230 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">• Szennyvízcsatorna hiánya• Zsáktelepülés (összekötőút megépítése indokolt)• Vállalkozások hiánya• Vezetékes telefonvonal hiánya <p>Egerág: (1100 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">• Úthálózat állapota nem túl jó• Kevés buszjárat érinti a települést (buszjárat sűrítés indokolt)• Politikai érdekképviselőteljes hiánya• Képzett réteg hiánya <p>Szökéd: (420 fő); Kisherend: (225 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">• Előregedő lakosság
Lehetőségek	Veszélyek
<ol style="list-style-type: none">1. A Szökédi tórendszer mentén kerékpárút megépítésének gondolata2. Helyi foglalkoztató kialakítása3. A település bevételeinek növelése (turizmus, ipari park stb.)4. Halász-, horgászturizmus5. Úthálózat fejlesztése, összekötőút megépítése (Siklós, Pogány, Villány felé)6. Fiatalok térségben tartása, stabil társadalmi közeg kialakítása7. Pécs városával együttes fejlesztések megvalósítása8. Műemléki jellegű épületek megóvása, felújítása9. M 6-os megépítésével nőhet a térség tőkevonzó képessége és a befektetők száma	<ol style="list-style-type: none">a. Elnéptelenedésb. Ha a közlekedési elzártság tartós marad, az növelheti a mikrotérség leszakadását.c. A képzett fiatalok elhagyják a településeket

4. állomás: Orfű

Részt vevő települések: Orfű, Abaliget, Husztót, Kovácsszénája

Erősségek	Gyengeségek
<p>Orfű: (804 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Táj adottságok (fás, ligetes táj)✧ Infrastruktúra✧ 95%-os a csatornázottság aránya, vállalkozások megléte (a KKV-k szolgáltató jellegűek)✧ Korösszetétel (nagy a középkorúak aránya)✧ Iskolázottsági adatok jók✧ 9 civil szervezet✧ Bőséges turisztikai kínálat✧ Pécs közelsége✧ Vendéglátó és szálláshely kapacitás bősége✧ Hasznosítható szabad önkormányzati területek✧ Pécs tüdeje, hírnév✧ Tourinform iroda <p>Abaliget: (670 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Üdülőfalv✧ Fekvése✧ Pécs közelsége✧ Barlang, tavak✧ Rekreációs lehetőségek✧ Idegenforgalmi ismertség✧ Intézmények (iskola, óvoda, védőnői szolgálat, idősek otthona) <p>Husztót: (84 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Fekvés✧ Nyugalom✧ Külföldi letelepedők <p>Kovácsszénája: (70 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Környezeti adottságok✧ Jó táji adottságok, értékek, építészeti megoldások✧ Kibontakozó idegenforgalom✧ Tó✧ Rendezett belterület	<p>Orfű: (804 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Csekély mg.- aktivitás✧ A turisztikai attrakciók rossz állapotban vannak (strandok, tavak)✧ Tulajdon viszonyok rendezetlensége, kuszasága✧ A megye közömbössége✧ Rövid a turisztikai szezon, több attrakció kellene✧ Közlekedés (Autópálya szükségessége)✧ Helyben kicsi a szabad munkaerő kapacitás✧ Benzinkút hiánya <p>Abaliget: (670 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Földterületek karbantartása✧ Civilek hiánya✧ Kevés a vállalkozás✧ Idősödő korstruktúra✧ Ipar hiánya✧ Szabadtéri színpad lepusztult✧ Ritkás a buszközlekedés✧ Sok a paragon hagyott gyepterület✧ Csekély mg.- aktivitás <p>Husztót: (84 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ Közlekedési kapcsolatok hiánya✧ Csatornahálózat hiánya✧ Idősek magas aránya✧ Források szűkösége <p>Kovácsszénája: (70 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">✧ A turisztikai kínálat szegényes✧ Sok az idős✧ A lakosok képzettsége alacsony✧ Infrastrukturális hiányosságok✧ Szennyvízhálózat hiánya✧ Gázvezeték és intézmények hiánya✧ Elvándorlás
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none">✧ Turisztikai szezon megnyújtása, hosszabbá tétele✧ Van lehetőség az egész éves turizmus megszervezésére (vadászat, horgászat)✧ Komplex turisztikai kínálat✧ Erdőgazdálkodás✧ Sport turizmus, bakancsos turizmus✧ Nagyobb fokú együttműködés✧ Legeltető állattartás✧ Sikeres pályázatok	<ul style="list-style-type: none">✧ Ingatlan felvásárlás✧ Környezet károsítása✧ Időjárás✧ A nyugodt életér megváltozásának veszélye az esetleges sok ember (turista, idelátogató) miatt

5. állomás: Kővágószőlős

Részt vevő települések: Kővágószőlős, Cserkút, Bakonya, Kővágótöttös, Pellérd

Erősségek	Gyengeségek
<p>Általánosan:</p> <ul style="list-style-type: none">Táji adottságok6-os út és a pécsi bevásárlóközpontok közelségeIpari aktivitásTermészeti értékek (Babás szerkövek, Zsongorkó, Jakabhegy)Épített örökség (Árpád kori templomok, pálos kolostor, Római villa)Rendezett faluképCivil szervezetekFalusi turizmus megléte, múltja <p>Kővágószőlős: (1350 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">Infrastruktúra (csatorna, gáz, víz)Intézmény ellátottság (orvos, védőnő, jegyzőség, gyermekjóléti szolgálat, körjegyzőség)A meglévő iparterületek kihasználásaPécs közelségeMűemlékek (Római villa)Falusi életmód (annak minden előnyével)Jó közlekedési kapcsolatok (kivéve kerékpárút)Jó sportolási lehetőségek (sportcsarnok, sportpályák)Turista útvonalak (bakancsos turizmus) <p>Pellérd: (2100 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">Erős infrastrukturális alapok (utak, intézményhálózat, bank)Strukturált belső élet (intézmények, civilek jelenléte) segítik a rendezvények megszervezésétJó demográfiai helyzet (növekedő népesség, egészséges korfa)Település fekvése, környezeti adottságokPécs közelsége, szőlőhegy megléteHagyományokra támaszkodó erős belső kohézió (Lokálpatriotizmus, erős települési identitástudat)Közművelődési lehetőségek, vendéglátóhelyek <p>Cserkút: (330 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">Szép környezetNagy a diplomások aránya, azonban ők nem a településen dolgoznak7 egyesület (ifjúsági, horgász, idősek...)A szennyvízcsatorna hálózat kivételével minden jellegű infrastruktúra adottKőbánya120 turisztikai szálláshely megléteIpari raktárépületek az uránbányászati múltból <p>Bakonya: (380 fő)</p> <ul style="list-style-type: none">6-os út közelségeSzép fekvés (Mecsek, közel a természethez)Teljes infrastruktúra vanÁrpád kori templom6 civil szervezet	<p>Kővágószőlős:</p> <ul style="list-style-type: none">Intézmények fenntarthatósága (alulfinanszírozottak)Uránbányászati múlt (emberek gondolkodásában negatívumként jelenik meg)Pécs közelsége (sok gyerek pécsi alapfokú oktatási intézménybe) (negatívum az uniós pályázatok tekintetében is)Közművelődés hiánya (új közösségi házra lenne szükség) <p>Pellérd:</p> <ul style="list-style-type: none">Források szűke, fejlesztési források hiányaSzőlőhegyi infrastruktúra hiányaNincs olyan településközpont, ahol a szolgáltatások koncentráltan elérhetőekKörnyezeti terhelhetőség (zagyarázó megléte?)Nagy az átmenő forgalom (főleg a tartályautók)Nincs sok szabad, az önkormányzat által értékesíthető földterület <p>Cserkút:</p> <ul style="list-style-type: none">Betelepülők integrációja (nem engedik meg, maximálták a településre betelepülők létszámát)Forráshiány <p>Bakonya:</p> <ul style="list-style-type: none">Uránbányászat beszüntetése után sok munkahely megszűnt, aminek elvándorlás lett a következménye13 km-re van légvonalban Pécestől, de a busszal utazóknak 25 km-t kell fizetni, 1 óra a busz menetideje (indokolt lenne egy útépités, felújítás)Megszűnt a Posta, és egyéb más intézményekNincs munkalehetőség, kevés a vállalkozó, csak néhány mg.-i vállalkozó folytat vállalkozási tevékenységet10%-os a munkanélküliségElőregedő lakosság <p>Kővágótöttös:</p> <ul style="list-style-type: none">Nincs vállalkozásNem túl jó a közlekedésA település lakosságának 28%-a roma (alacsony iskolai végzettség + szegénység)

Kővágótötös: (358 fő)

- Zsáktelepülés (ezért biztonságos)
- Pécshez közeli fekvés (11 km)
- Új közösségi ház kitűnő informatikai ellátottsággal
- Árpád kori templom

Lehetőségek

- Vadászturizmus, kerékpárút építése
- Erényt kovácsolni az agglomerációs pozícióból
- Jobb életlehetőség mint a városban (ha ez megvan, akkor érdemes ide költözni)
- Logisztikai háttér mg.-i kereskedelmi cégek felé
- Iparterületek kialakítása (állati hulladékelhelyező, cementmű)

Veszélyek

- Demográfia (elvándorlás, elöregedés)
- Pécs városának elszívó hatása
- A települések szlömösödése
- Szociális marginalizáció